

Det gode liv i ei attraktiv fjellbygd

Oppdal kommune

Kommunedirektørens forslag til
Handlingsplan 2023-2026

(Arkivsak 2021/2091)

Innholdsfortegnelse

<i>Det gode liv i ei attraktiv fjellbygd</i>	5
Demografi og utvikling i folketall.....	6
Stedsutvikling	7
Folkehelse	8
Omsorg.....	10
Resultatledelse	14
Brukere av tjenestene.....	17
Medarbeidere	19
Økonomi	21
<i>Handlingsplan 2023-2026</i>	23
Sammenheng	23
Endring av handlingsplanen.....	26
Politisk handlingsrom	27
Økonomiske forutsetninger for handlingsplanen	29
Balansert handlingsplan 2023-2026.....	36
<i>Særlige forhold av betydning i handlingsplanperioden</i>	38
Tilpasning av tjenestenivået innen helse- og omsorgstjenestene.....	38
Ressurskrevende tjenester	39
Barnevernsreformen	39
Festetomter	41
Ny distriktsindeks.....	41
Gjennomgang av inntektssystemet.....	42
Utskifting av bru over Ålma	42
Klima og energi.....	43
Eiendomsskatt - omtaksering.....	43
Ny slambehandlingsløsning Oppdal sentrum	44
Ny renseløsning Oppdal sentrum.....	44
Legetjenesten	44
Strategi for verdibevarende vedlikehold av kommunale bygninger.....	45
<i>Driftstiltak</i>	46
Driftstiltak som er innarbeidet i handlingsplanen	46

Handlingsplan 2023-2026

Samlet oversikt over driftstiltak innarbeidet i handlingsplanen.....	57
<i>Investeringstiltak</i>	62
Investeringstiltak som er innarbeidet i handlingsplanen	62
<i>Hovedoversikter</i>	72
Bevilgningsoversikt drift etter budsjett- og regnskapsforskriften §5-4 første ledd	72
Bevilgningsoversikt drift etter budsjett- og regnskapsforskriften §5-4 andre ledd	73
Økonomisk oversikt drift etter budsjett- og regnskapsforskriften §5-6	75
Bevilgningsoversikt investering etter budsjett- og regnskapsforskriften §5-5 første ledd ...	76
Bevilgningsoversikt investering etter budsjett- og regnskapsforskriften §5-5 andre ledd ...	77

Det gode liv i ei attraktiv fjellbygd

Oppdal kommune sin viktigste oppgave og målsetting er å legge grunnlag for at alle innbyggerne skal kunne oppleve å ha god livskvalitet i framtida. Kommuneplanen er det øverste leddet i plansystemet og består av to deler: Arealdelen og samfunnsdelen. Kommuneplanens samfunnsdel tar stilling til langsiktige utfordringer, mål og strategier for kommunesamfunnet som helhet og for kommunen som organisasjon. Samfunnsdelen viser hvilke områder kommunen skal fokusere på de neste 12 år og hvilke strategiske mål vi skal strekke oss etter. Kommunestyret vedtok 1.12.10 kommuneplanens samfunnsdel 2010-2025. Planen har overskriften *Det gode liv i ei attraktiv fjellbygd*. Revidering av planen avklares ved behandling av den kommunal planstrategien. Det legges opp til å starte arbeidet med revidering av kommuneplanens samfunnsdel i 2022.

Kommuneplanens samfunnsdel er et viktig styringsverktøy som gir innspill til og skal realiseres gjennom handlingsplan og budsjett. Handlingsplanen (dette dokumentet) revideres hvert år og viser hva kommunen skal prioritere de neste fire årene, se kapitlene «Driftstiltak» og «Investeringstiltak». Gjennomføring av tiltak vedtas i årsbudsjettet.

Livskvalitet er valgt som fokusområde i kommuneplanens samfunnsplanen. *Stedsutvikling, folkehelse og omsorg* er utledet som kritiske suksessfaktorer for at innbyggerne skal kunne oppleve høy livskvalitet. Disse faktorene er kommentert i handlingsplanen.

I kommuneplanens samfunnsdel er *resultatledelse* innført som verktøy for styring og utvikling i Oppdal kommune. Det betyr at kommunen skal ha fokus på resultater som måles og dokumenteres. Oppdal kommune er en organisasjon som produserer tjenester. For å lykkes som tjenesteyter må Oppdal kommune ha gode tjenester, orden på økonomien og ansvarsbevisste medarbeidere. Derfor har kommuneplanens samfunnsdel valgt *brukere, økonomi og medarbeidere* som fokusområder for resultatledelsen av organisasjonen. Brukere og medarbeidere omtales i egne kapitler i handlingsplanen. Økonomi omtales under kapitlet «Handlingsplan 2022-2025» og i kapitlet «Hovedoversikter» vises ulike tallstørrelser som belyser driften av Oppdal kommune.

Kommunestyret vedtok i sak 20/42 i møte 7.5.20 Planstrategi for Oppdal kommune 2020 – 2023. I Planstrategien tar kommunestyret stilling til hvilke planoppgaver det er viktig å arbeide med i kommunestyreperioden og om kommuneplanen skal videreføres eller revideres for å nå kommunes visjon *Oppdal – det gode liv i ei attraktiv fjellbygd*. FN's bærekraftsmål, vedtatt av FN høsten 2015, er en premissgiver for all planlegging og er lagt til grunn for planstrategien. I planstrategidokumentet omtales også nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging. Regjeringen legger vekt på følgende hovedutfordringer i sine forventninger til regional og kommunal planlegging:

- ✓ Å skape et bærekraftig velferdssamfunn
- ✓ Å skape et økologisk bærekraftig samfunn gjennom blant annet en offensiv klimapolitikk og en forsvarelig ressursforvaltning
- ✓ Å skape et sosialt bærekraftig samfunn
- ✓ Å skape et trygt samfunn for alle

FN's bærekraftsmål og nasjonale føringer legges til grunn for Oppdal kommunes planarbeid.

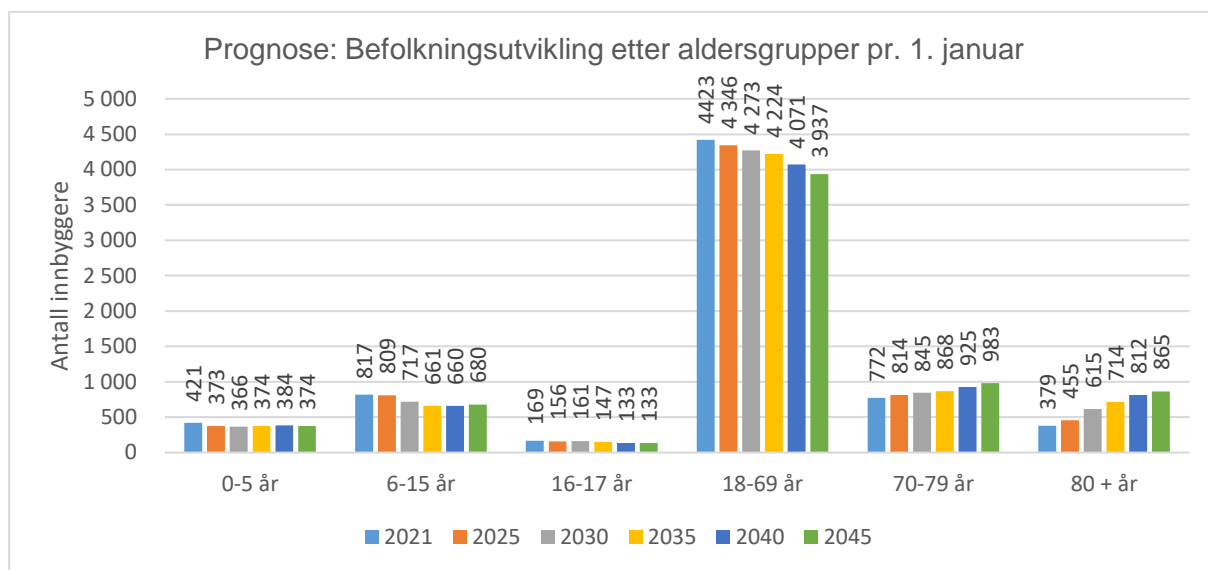

Demografi og utvikling i folketall

Befolkningsveksten er et barometer på om kommunen er i en positiv utvikling. Attraktivitet er bl.a. definert som kommunens evne til å tiltrekke seg tilflytting, gitt bl.a. utvikling i arbeidsmarkedet i kommunen. Befolkningsprognoser fra SSB (MMMM-alternativet)¹ tilsier slik utvikling i folketallet i Oppdal kommune de neste 25 årene:

	31.12.21	2025	2030	2035	2040	2045
Sum innbyggere	6 981	6 953	6 977	6 988	6 985	6 972

Alderssammensetningen i befolkningen gir føringer for hva slags tjenester folk i kommunen har behov for. Befolkningssammensetningen i Oppdal kommune vil påvirke framtidige tjenester / utfordringer og behov for omstilling. SSB sin befolkningsprognose etter MMMM-alternativet fordelt på aldersgrupper i et 25-års-perspektiv tilsier slik utvikling i alderssammensetningen:

I følge SSB sin prognose vil være ca. 7 000 innbyggere i Oppdal de kommende årene. Prognosen viser færre barn/unge i barnehage-, grunnskole- og vg.skole-alder og færre personer i aldersgruppen 18-69 år. Vi vil få flere innbyggere over 70 år. Særlig vil antallet over 80 år øke.

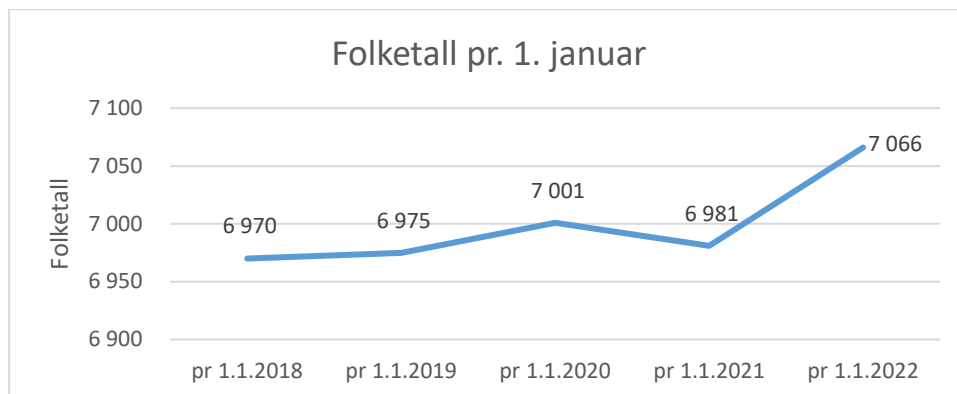
¹ MMML = Middels fruktbarhet, Middels levealder, Middels innenlandsk flytting og Lav innvandring

<https://www.ssb.no/befolkning/statistikker/regfram/hvert-2-aar>

<https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/voksende-byer-og-aldrende-bygder>

Handlingsplan 2023-2026

Folketallet i Oppdal har de siste årene ligget rundt 7.000 innbyggere, men viser en tydelig oppgang pr. 1.1.2022.

Faktiske befolkningstall viser at det bodde 7 066 personer i Oppdal 31.12.2021. Det er 85 flere enn pr. 1.1.2021. Innbyggerne er fordelt slik på aldersgrupper:

Alder:	År	
	1.1. 2021	1.1.2022
0-5 år	421	440
6-15 år	817	820
16-17 år	169	165
18-69 år	4 423	4 467
70-79 år	772	781
80 + år	379	393
Sum innbyggere	6 981	7 066

Sentrale utfordringer i planperioden

Med bakgrunn i måloppnåelse, nøkkeltall og politiske føringer har kommunedirektøren definert følgende sentrale utfordringer for planperioden:

1. Oppdal som regionsenter
2. Sentrumsutvikling
3. Kommunikasjoner – veg, bane, bredbånd
4. Lokaler med tilstrekkelig kapasitet ved Midtbygda oppvekstsenter
5. Tilrettelegging og klargjøring av nye næringsarealer for utbygging i sentrumsnære områder
6. Investering, drift og vedlikehold i kommunal infrastruktur (i hovedsak vei/gateløp, vann, avløp)

Om punkt 1: Oppdal et regionsenter - et regionalt tyngdepunkt i sør

Oppdal skal kjennetegnes som ei attraktiv fjellbygd. Livskvalitet skal prege kommunens virksomhet, og stedsutvikling er en av nøklene for å få dette til.

Oppdal er med sin beliggenhet sør i fylket, den regionen som er minst knyttet funksjonelt med Trondheimsregionen og i forhold til «nye Trøndelag». Det er et godt utgangspunkt for å videreutvikle et regionalt tyngdepunkt i sør.

Kommunens rolle som plan- og bygnings-myndighet har betydning for steds- og næringsutviklingen. Dialog mellom bygge-bransjen og plan og byggesak videreutvikles til fordel for både kommune og næringsliv som stedsutvikler.

Om punkt 2: Sentrumsutvikling

Det foretas en samlet utredning av sentrum. Denne skal inneholde framtidige parkerings-løsninger, både for sykkel og bil samt planer for utvidelse av togstasjonen på Oppdal. Utredningen må ivareta gang og sykkelmuligheter til arbeidsplasser og næringsliv og god merking i sentrum. Tilknytningen fra sentrum til fritidsparken blir en del av arbeidet. Utredningen skal videre inneholde planer for grøntområder og sosiale myldrearealer for trivsel, helse, livskvalitet og moderne sentrumsutvikling.

Om punkt 3: Kommunikasjoner – veg, bane, bredbånd

Det er viktig å legge til rette for gode kommunikasjoner på veg og bane, samt stimulere til bredbåndsbygging i hele kommunen.

Om punkt 4: Midtbygda oppvekstsenter

Flere småbarnsfamilier bosetter seg i Midtbygda krets, og barnetallet som søker til Midtbygda oppvekstsenter, øker. Dette har i første omgang gitt utfordringer kapasitetsmessig for Midtbygda barnehage. Utfordringene er midlertidig løst ved å ta i bruk SFO-lokalene ved skolen til de eldste barnehagebarna. I årene framover vil også skolen og SFO få økt elevtall, noe som gjør en slik midlertidig løsning krevende å videreføre

Om punkt 5: Næringsutvikling

Oppdal har en bred næringsstruktur, og er en av få innlandskommuner i Midt-Norge med positiv utvikling i folketallet over tid.

Det vises til vedtatt Strategisk næringsplan der kommunens rolle som tilrettelegger er avklart. Den største utfordringen i denne sammenheng, framstår nå som behov for flomsikring og avklaring av flomfare i sentrumsområdet.

Om punkt 6: Investering, drift og vedlikehold i kommunal infrastruktur

Utfordring knyttet til kommunal infrastruktur, slik som veg, gateløp, vann- og avløpsanlegg, vil være å opprettholde og oppgradere standard og unngå forfall. Sentrale krav, klimaforhold, økt trafikk, krav til framkommelighet m.v. er sentrale forhold som vurderes. Det må utarbeides plan for reasfaltering og søke å innarbeide finansiering av omfanget av dette. For øvrig skal krav til trafiksikkerhet ivaretas i fbm. drift og vedlikehold av veg og gateløp.

Det skal fortsatt fokuseres på nødvendig utskifting av gamle vann- og avløpsledninger. Det må påregnes krav fra statsforvalteren om renseløsning og slambehandling for sentrum renselanlegg.

Folkehelse

Sentrale utfordringer i planperioden

1. Sikre gode og inkluderende oppvekst- og læringsarenaer
2. Sikre gode overganger i tjenestetilbud
3. Legge til rette for helsefremmende fritidstilbud for innbyggerne i Oppdal
4. Styrke samhandling mellom frivillig sektor og kommunen

Om punktene 1-4:

Kommuneplanens samfunnsdel konkretiserer at satsing på folkehelse, forebygging og tidlig innsats er fundament i kommunens utforming av bærekraftige tjenester overfor barn, unge og eldre. Folkehelsearbeidet skal bygge på fem grunnleggende prinsipper:

- ✓ Utjevne sosiale helseforskjeller
- ✓ Helse i alt vi gjør
- ✓ Bærekraftig utvikling
- ✓ Føre - var - prinsippet
- ✓ Medvirkning

Folkehelseloven krever at kommunen skal ha oversikt over alt som påvirker helsa og hva som er utfordringer og styrker for kommunen, et kunnskapsgrunnlag. Dette skal danne grunnlaget for all planlegging og arbeid i kommunene. Kunnskapsgrunnlaget for Oppdal er revidert og bygger på FNs bærekraftsmål som er en felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene globalt innen 2030.

De 17 bærekraftsmålene har stor innvirkning på norsk politikk - både i kommuner, lokalsamfunn og nasjonalt. Investering i folkehelse er avgjørende for at vi skal nå målene. De fleste av disse har stor betydning for befolkningens helse og livskvalitet. FNs bærekraftsmål er derfor benyttet som rammeverk i kunnskapsgrunnlaget for folkehelsa i Oppdal kommune.

Oppdal kommune sine styrker:

- ✓ God tilgjengelighet til natur og friluftsområder, samt gode fritidstilbud
- ✓ Gode bo forhold
- ✓ God barnehagedekning
- ✓ Trygghet i samfunnet
- ✓ Godt kultur- og idrettstilbud
- ✓ Lav arbeidsledighet

Folkehelseplanen for Oppdal 2017 – 2021 beskriver tiltak knyttet til satsingsområdene som enhetene skal arbeide med i planperioden. Folkehelseplanen peker også på implementering av folkehelse i kommunens plan- og styringssystem. Kommunedirektøren forventer at utfordringene innarbeides og gjen-speiler seg i enhetenes målekart.

Folkehelseplanen for Oppdal 2017 – 2021 peker på 4 områder en ønsker å ha fokus på i perioden:

- ✓ Barn og unge – tiltak for å fremme barn og unges psykiske helse
- ✓ Utvikle nærmiljø, bomiljø, friområder, sosiale møteplasser og sentrumsutvikling i et folkehelseperspektiv
- ✓ Helsefremmende tiltak som øker livskvalitet og mestring for eldre og personer med kroniske lidelser
- ✓ Styrking av samhandlingen mellom frivillig sektor og kommunen

En god oppvekst legger grunnlaget for folkehelse hele livet. Å føle seg inkludert i et felleskap er sentralt for god psykisk helse. Overganger i tjenestetilbud kan være kritiske faser for den enkelte. Eks. oppstart barnehage, barnehage-barneskole osv. Gode rutiner og godt samarbeid mellom tjenester sikrer overgangene.

Oppdal deltar i Program for folkehelse-arbeid i kommunene 2018 -2023 med prosjektet «Det skal ei hel fjellbøgd te for å oppdra et barn». Prosjektet skal styrke barn og unges psykiske helse gjennom å styrke relasjon – og samspillskompetansen hos voksenrollen i Oppdalssamfunnet. Det er utviklet 3 delprosjekt som bygger på relasjon- og samspillskompetanse i skoler, barnehager og idretten.

Omsorg

Sentrale utfordringer i planperioden

1. Endret befolkningssammensetning
2. Understøtte og styrke innovative tiltak, herunder digitalisering av helsetjenester
3. Sikre en bærekraftig omsorgstjeneste gjennom kvalitet og kontinuitet
4. Styrke brukermedvirkning og innbyggerdialog
5. Økt innsats for å sysselsette unge brukere som står utenfor skole og arbeid
6. Styrking av det boligsosiale arbeidet
7. Sikre tilstrekkelig bemanning og kompetanse i oppvekstsektoren for å ivareta barns behov
8. Utvikle bedre tilpasset tilbud i barnehage, skole og SFO for barn og unge med store og sammensatte vansker
9. Styrke systematisk samhandling mellom interne og eksterne tjenester for utsatte barn og unge
10. Implementere ny læreplan i grunnskolen og tilby elevene relevante læremidler

Om punkt 1: Endret befolkningssammensetning

Statistiske framskrivninger viser at antall eldre i Oppdal fortsatt vil øke framover, mens antall barn og unge vil være forholdsvis stabilt. Allerede innen 2025 vil antall eldre (67+) være flere enn antall unge. Tall fra Nasjonalt senter for Aldring og Helse viser videre at Oppdal vil ha 190 personer med demens i 2025 og 230 personer i 2030 mens vi i 2020 hadde 163 registrerte personer med demens.

Det vil i årene fremover være viktig å fordele ressursene i omsorg i tråd med utviklingen samtidig med at enhetene må se på ulike måter å løse omsorgsoppgaver på:

- Sikre riktig og tilstrekkelig kompetanse i tjenesteyting
- Heltidskultur for ansatte i sektoren for å sikre god kvalitet og kontinuitet i tilbudet
- Tilpasse tjenester som omsorgsboliger, avlastning og aktivitetstilbud til de som trenger det og vi må legge til rette med teknologi slik at flest mulig kan leve selvstendig så lenge som mulig.

Om punkt 2: Understøtte og styrke innovative tiltak, herunder digitalisering av helse-tjenester

Velferdsteknologi er under innføring i helse- og omsorgstjenesten med formål om å bedre kvalitet på enkelte tjenester, gjøre brukere mer selvstendige i dagliglivet samt etablere ordninger som frigjør helsepersonell til å utføre andre oppgaver.

Det nasjonale målbildet "En innbygger – en journal" har konkludert med at målbildet for den samlede nasjonale utviklingen for helse- og omsorgssektoren er en felles nasjonal løsning. Oppdal kommune har besluttet å tre inn i samarbeidsavtalen for Helseplattformen. For å ta i bruk Helseplattformen må kommunen arbeide med et innføringsprosjekt på 19 måneder før vi kan "go live" februar 2024..

Om punkt 3: Sikre en bærekraftig omsorgstjeneste gjennom kvalitet og kontinuitet

Fremtidens primærhelsetjeneste – nærhet og helhet (Meld.st.26) beskriver regjeringens satsingsområder i primærhelsetjenesten. Regjeringen legger særlig vekt på økt kompetanse, bedre ledelse og teamorganisering i tjenestene. Nasjonal helse- og sykehusplan 2020-2023 gir retning og rammer for utvikling av spesialisthelsetjenesten og samarbeidet med den kommunale helse- og omsorgstjenesten. Pasientens stemme skal bli hørt - både i møte mellom pasient og behandler og i utviklingen av helse- og omsorgstjenestene. Pasienten skal oppleve sammenhengende tjenester på tvers av sykehus og kommuner. Nærhet til helsetjenester for de som trenger det mest vil være et satsingsområde i arbeidet med et distriktshelsesenter i Oppdal.

Reformen «Leve hele livet» (Meld. St. 15 2019–2023) har fem innsatsområder:

1. Et aldersvennlig Norge
2. Aktivitet og fellesskap
3. Mat og måltider
4. Helsehjelp
5. Sammenheng i tjenestene

Løsningene som legges fram i denne stortingsmeldingen, er forslag til endringer som kommunene kan tilpasse lokale forhold og behov i samarbeid med andre tjenesteområder, frivillig sektor og andre aktører i lokalsamfunnet.

Kommunen har i sin Helse- og omsorgsplan for 2018-2025 skissert følgende fokusområder som det bør satses særskilt på:

- ✓ Forebygging innenfor alle livets områder
- ✓ Kompetanse og rekruttering
- ✓ Strategisk boligplanlegging
- ✓ Velferdsteknologi

Bakgrunnen for valg av særskilt satsing innenfor disse områdene, er at de hver for seg utgjør viktige forutsetninger for å kunne opprettholde gode tjenester i tråd med sentrale føringer også i fremtiden. Vi må forebygge mer for å reparere mindre, vi må sikre tilstrekkelig kompetanse til å møte utfordringer med flere oppgaver og større kompleksitet, vi må sikre gode boforhold som stimulerer til at flest mulig kan greie seg i eget hjem så lenge som mulig og vi må legge til rette med teknologi slik at flest mulig kan leve selvstendig så lenge som mulig.

Om punkt 4: Styrke brukermedvirkning og innbyggerdialog

Medvirkning som verdi bygger på en demokratisk begrunnet rett til selvbestemmelse og likeverd. Det gir mennesker som søker hjelp og støtte mulighet til å styre over viktige deler av eget liv, motta hjelp på egne premisser, bidra med egen kompetanse og bli sett og respektert i kraft av sin grunnleggende verdighet. Brukermedvirkning er viktig uansett alder, funksjonsnivå og kulturbakgrunn.

Det å lytte til og ta hensyn til brukernes kunnskap, interesser og behov kan bidra til å utvikle tjenester som er brukervennlige, effektive og som har høy kvalitet. Det blir ofte brukt som argument at tjenestene blir mer treffsikre med brukermedvirkning.

Det er vanlig å skille mellom brukermedvirkning på tre ulike nivåer, henholdsvis individ-, tjeneste- og systemnivå. De tre nivåene henger sammen og påvirker hverandre. Det å få til reell medvirkning er en utfordrende, men viktig prosess.

Om punkt 5: Økt innsats for å sysselsette unge brukere som står utenfor skole og arbeid

NAV publiserte en omverdensanalyse i januar 2021 som tar for seg de viktigste samfunnsmessige trendene frem mot år 2035. Denne viser blant annet at ufaglært ungdom og innvandrere med lite skolegang vil bli særlig utsatt på arbeidsmarkedet. I 2021 har kommunen hatt spesielt fokus på ungdom, og innvandrere fra land utenfor EØS-området. Dette arbeidet vil bli videreført i årene fremover og NAV har økt satsingen med ett årsverk finansiert med covid-19 tilskudd fra staten. For å lykkes er det behov for mer samarbeide og da spesielt med helse-, utdanningssektoren og næringslivet. Vi ser en del unge trenger bistand og tilrettelegging i forhold til både aktivisering, sysselsetting, kvalifisering og bolig.

Om punkt 6: Styrking av det boligsosiale arbeidet

Bolig for vanskeligstilte vil være et viktig innsatsområde.

I den nasjonale strategien Alle trenger et trygt hjem (2021–2024), er det løftet fram tre prioriteringer som Husbanken skal støtte opp om under strategiperioden: Ingen skal være bostedsløse, barn og unge skal ha gode boforhold og personer med funksjonsnedsettelse skal på lik linje med andre kunne velge hvor og hvordan de bor

Om punkt 7: Sikre tilstrekkelig bemanning og kompetanse i oppvekstsektoren for å ivareta barns behov

Grunnlaget for utvikling og læring blir lagt i barnas første leveår. Dersom barna utvikler et godt fundament disse årene, øker sannsynligheten for en god utvikling videre. Det tilbudet barna får i barnehagen og de første årene i grunnskolen, legger grunnlaget for hvordan de lykkes videre i utdanning og arbeid. God kompetanse og tilstrekkelig bemanning i skole og barnehage er forutsetninger for å lykkes med tidlig innsats.

Handlingsplan 2023-2026

Bemanning i barnehagen er, til tross for at Oppdal oppfyller bemanningsnorm, under press. Dette er bekymringsfullt spesielt for de aller yngste barna og barn med særskilte omsorgsbehov. I barnets første leveår er nærhet og tilknytning sentrale faktorer.

I perioden 2019–2021 ble det gjennomført en innsparing i skolene gjennom å øke gruppestørrelsen. Lavere ressurstilgang i skolen har en smertegrense og tilstrekkelig bemanning er viktig for skoleelevers trivsel og læring.

Om punkt 8: Utvikle bedre tilpasset tilbud i barnehage, skole og SFO for barn og unge med store og sammensatte vansker

Tidlig innsats er en gjennomgående strategi for å sikre mestring og livskvalitet gjennom hele livsløpet. Tidlig innsats betegner både innsatsen som settes inn på et tidlig tidspunkt i et menneskes liv, og at det gripes tidlig inn i forhold til en problemstilling som oppstår eller avdekkes i løpet av livet.

I barnehagene ser vi en økning i barn med behov for og rett til individuell tilrettelegging på grunn av nedsatt funksjonsevne. Andel elever i grunnskolen som mottar spesialundervisning ligger på nivå med sammenlignbare kommuner. Gjennomgang av organisering og ressursbruk i spesialundervisning vil være et fokusområde framover for å kunne gi alle elever et optimalt læringsutbytte. Skolene melder om et økende antall barn med utfordrende atferd som krever både god voksentetthet og høy kompetanse. Kommunen har en utfordring med å skreddersy et godt og inkluderende skoletilbud for elever med store sammensatte vansker.

Mange av elevene på barnetrinnet med omfattende enkeltvedtak om spesialundervisning har også plass i SFO. Skolene tildeles ikke egne ressurser for å ivareta disse elevene bemanningsmessig i SFO-tida. Dette gir utfordringer i å gi godt SFO-tilbud både for barn med særskilte behov og for barnegruppa som helhet. Fra august 2020 fikk elever med særskilte behov på 5. -7.trinn rett på gratis SFO, noe som gjør at også denne gruppen kan øke sin bruk av SFO framover.

Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis er et av flere tiltak som skal bidra til at barn og unge får den hjelpen de trenger når de trenger det, enten de går i barnehage, grunnskole eller videregående skole.

Satsingen på økt kompetanse i barnehager og skoler og de lokale støttetjenestene skal bidra til at den spesialpedagogiske hjelpen er tett på barna som har behov for det. Samtidig skal oppgavene til Statped - den statlige spesialpedagogiske støttetjenesten - bli tydeligere og mer spisset for barn med varige og omfattende behov.

Om punkt 9: Styrke systematisk samhandling mellom interne og eksterne tjenester for utsatte barn og unge

Den enkelte bruker skal motta en helhetlig og tilpasset tjeneste, uavhengig av organisatoriske skillelinjer og praktisk organisering av tjenester. Økt satsing på forebygging og tidlig innsats krever økt samhandling på tvers av fag og tjenesteområder. Effektiv samhandling krever gode digitale løsninger og vektlegging både på samarbeid omkring den enkelte bruker, men også systemrettet arbeid.

Barnevernsreformen som trådte i kraft 1.1.2022 gir kommunene mer ansvar på barnevernsområdet, og er viktig for utviklingen i barnevernet i årene som kommer. Gjennom reformen får kommunene et større ansvar for barnevernet, både faglig og økonomisk. Kommunene får fullt økonomisk ansvar for statlige barnevernstiltak og ordinære fosterhjem, og et helhetlig ansvar for å følge opp og veilede fosterhjem.

Barnevernsreformen skal styrke det forebyggende arbeidet i kommunene i hele oppvekstsektoren. Målet er at flere barn og familier skal få den hjelpen de trenger, når de trenger den, og at tjenestetilbudet i større grad skal tilpasses lokale forhold.

Samtidig med reformen trer også flere endringer i barnevernsloven i kraft. Endringene skal bidra til å nå målene i barnevernsreformen, og:

- ✓ tydeliggjøre kommunenes forebyggende ansvar
- ✓ styrke kommunenes styring med barnevernet
- ✓ stille krav til kompetanse i det kommunale barnevernet og i institusjonene

Handlingsplan 2023-2026

Gjennom prosjektet Sett i Oppdal er arbeidet i gang med å utvikle en modell for systematisk identifikasjon og oppfølging av utsatte barn. Denne modellen skal tas i bruk og implementeres fra 2023.

Om punkt 10: Implementere ny læreplan i grunnskolen og tilby elevene relevante læremidler

Fra høsten 2020 tok skolene i bruk nytt læreplanverk. Nye krav i læreplanverket om digitalisering i skolen krever økte ressurser til lisenser. I tillegg trengs en oppgradering av mer tradisjonelle læremidler som bøker.

Resultatledelse

Resultatledelse i Oppdal kommune skal;

- ✓ Baseres på mål og resultat
- ✓ Sikre effektiv gjennomføring av politiske vedtak
- ✓ Sikre etterlevelse av lover og forskrifter
- ✓ Baseres på risikostyring og kontinuerlig forbedring
- ✓ Sikre effektive arbeidsprosesser og riktig ressursanvendelse
- ✓ Sikre læring, forbedring og innovasjon

Resultatledelse betyr at kommunen skal ha fokus på resultater som kan måles og dokumenteres. Det er en metode for å styre virksomheten målrettet med hjelp av måleindikatorer, dialog, rapportering, internkontroll og oppfølging.

Kommunestyret skal minst én gang i hver valgperiode utarbeide og vedta en kommunal planstrategi.

Internkontroll, integrert del i resultatledelse

Internkontroll er de systemer og rutiner som etableres for å sikre tilstrekkelig styring, måloppnåelse og etterlevelse av regelverk. Internkontroll dreier seg derfor ikke bare om kontroll, men like mye om styring og læring.

Kommunedirektørens viktigste kontrollaktivitet er å sikre mål- og resultatoppnåelse. Dette skjer gjennom delegeringsreglementets klare full-makter. I henhold til delegeringsreglementet er enhetsleder ansvarlig for at det i enheten er etablert et system for internkontroll og HMS-arbeid i tråd med de til enhver gjeldende forskrift.

KS har definert "Kommunedirektørens internkontroll" med følgende hensikt og formål:

- ✓ Kvalitet og effektivitet i tjenesteproduksjonen
- ✓ Helhetlig styring og riktig utvikling
- ✓ Godt omdømme og legitimitet
- ✓ Etterlevelse av lover og regler

Sentrale elementer i resultatledelse og internkontroll beskrives nærmere nedenfor.

Balansert målstyring - målekart

Målekartet angir mål og skal fortelle hvilke kritiske suksessfaktorer vi må lykkes med for å bli gode på fokusområdene livskvalitet, brukere, økonomi og medarbeidere. Det forteller hvilke indikatorer som brukes, hvordan resultatene skal måles og hvilke ambisjonsnivå vi skal strekke oss etter. Målekartet utformes ved medvirkning og dialog mellom ansatte, ledere og politikere. Det er ønskelig å dra politisk nivå mer i denne prosessen.

Nøkkeltall

I tillegg til måleindikatorer benyttes analyse av nøkkeltall knyttet til samfunnsutviklingen og tjenesteproduksjonen. Det legges vekt på å framskaffe og sammenligne relevante nøkkeltall innen de fire fokusområdene og tjeneste-områdene, der SSB og KOSTRA er hovedkilder.

Bruker- og medarbeiderundersøkelser

Spørreundersøkelser er et sentralt verktøy for å utvikle kvaliteten i kommunens tjenester. Kommunen har valgt spørreundersøkelsene som er utarbeidet av www.bedrekommune.no slik at vi kan sammenligne resultatene over tid og med andre kommuner.

Det gjennomføres medarbeiderundersøkelser hvert annet år. Noen tjenesteområder gjennomfører brukerundersøkelser årlig og andre gjennomfører hvert annet/tredje år. Dette har sammenheng med tjenestenes egenart og lovkrav.

Bruker – og medarbeiderdialog

Resultatledelse vektlegger en balansert styring av mål i form av målt kvalitet (objektive måleindikatorer) og opplevd kvalitet (bruker-, medarbeider- og innbyggerundersøkelser). Det er av avgjørende betydning at aktuelle styringsnivå gir tilbakemelding på resultat fra undersøkelser til de det gjelder, og at det åpnes for dialog om mulige oppfølgingstiltak av resultatene. I de fleste sammenhenger er det etablert arenaer for den styrte tilbakemeldingen og dialogen, men her kan det også være rom for å utvikle nye arenaer.

Styringsdialog og resultatsamtale

Styringsdialogen er en dialog om måloppnåelse og resultatoppfølging og derfor et sentralt element i resultatledelse. Det overordna målekartet setter resultatmål for kommunen samlet og inngår i kommunestyret/ formannskapet resultatsamtale og styringsdialog med kommunedirektøren. Kommunedirektøren har styringsdialog og resultatsamtale med enhetslederne med bakgrunn i enhetenes målekart.

Med utgangspunkt i årshjulet for plan- og rapporteringsprosessene er det satt opp to styringsdialoger for året mellom styrings-nivåene. En dialog på våren tilknyttet resultat-rapport og årsmelding, og en på høsten i forbindelse med utarbeidelse av mål og budsjett.

Risikostyring

Vurderingen av områder og arbeidsprosesser som skal være gjenstand for internkontroll skjer ut fra vurdering av vesentlighet og risiko. Det gjennomføres risiko- og sårbarhetsanalyser for å sikre at mål nås, lover og rammer overholdes og at arbeidsprosesser er effektive. Hensikten er å iverksette tiltak for å sikre ønsket utvikling og forebygge uønskede hendelser.

De mulige områdene er identifisert med bakgrunn i årsmeldingen og årsrapportene fra enhetene. Disse områdene vil bli nærmere vurdert og fulgt opp gjennom ROS-analyser på enhetsnivå.

<https://www.oppdal.kommune.no/globalassets/pdfdokumenter/politikk/delegeringsreglementer/administrativ-delegering-fra-kommunedirektor.pdf>

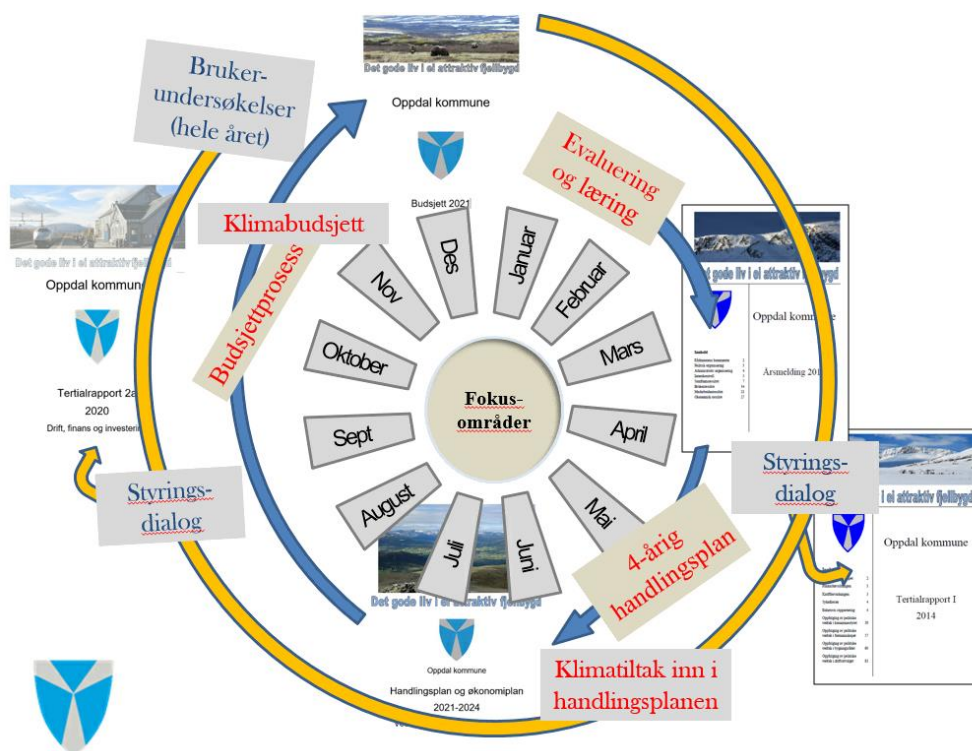
Forbedringsforslag og avvik

Systematisk oppfølging av forbedringsforslag og håndtering av avvik inngår som et viktig element i virksomhetsstyringen. Kommunen benytter Compilo som sitt kvalitetsstyringssystem.

Det er helse- og omsorgssektoren som er kommet lengst i systematisk bruk av kvalitetsstyringssystemet. Her er det god kultur for å bruke verktøyet til systematisk forbedring. Kommunedirektøren har én årlig gjennomgang av vårt kvalitetsstyringssystem.

For vedlikehold av kommunens bygningsmasse er verktøyet IK-bygg delvis tatt i bruk. Verktøyet gir mulighet for å skaffe en god oversikt over tilstanden på alle bygg. Gjennomføring av en grundig og tilstrekkelig tilstandsanalyse vil kreve innleid kompetanse.

Figur 1 Årshjulet i Oppdal kommune

Handlingsplan 2023-2026

Tabell 1: Gjennomføringsplan for undersøkelser 2023-2026

Undersøkelser	Tidspunkt
Medarbeiderundersøkelse annen hvert år	Mai 2023
Ungdata om livsstil og helse blant unge i alderen 13-19 år, hvert tredje år	April 2023
Ungdata junior, hvert tredje år	2023
Brukerundersøkelser innen alle tjenesteområder annet hvert år	Oktober - november

Brukere av tjenestene

Oppdal kommune legger stor vekt på at brukere og innbyggere, på en brukervennlig måte, kan komme i kontakt med kommunen og få raske svar på spørsmål og andre henvendelser.

Samfunnssikkerhet

Beredskap og sikkerhet har stort nasjonalt fokus. Hendelser har gitt viktig læring om betydning av ledelse, gjennomføringsevne og kvalitetssikring. Dette viser at kommunens beredskapsplaner og evne til å håndtere slike situasjoner fortsatt må ha fokus i planperioden.

Digitalisering

I tråd med digitaliseringsstrategien for offentlig sektor 2019-2025, følger Oppdal kommune opp vår egen digitaliseringsstrategi. Målet er at digitaliseringen skal gi en enklere hverdag for innbyggere, næringsliv og frivillig sektor gjennom bedre tjenester, mer effektiv ressursbruk og legge til rette for produktivitetsøkning i samfunnet.

For å lykkes med dette må brukerne settes i sentrum. I samarbeid med andre kommuner og statlige virksomheter, vil vi gi god opplæring i enkle og trygge løsninger, som er godt forklart og universelt utformet.

Vår digitaliseringsstrategi har fire satsingsområder i inneværende periode:

- ✓ Styrket digital kompetanse
- ✓ Digital selvbetjening
- ✓ Digital tjenesteproduksjon
- ✓ Åpenhet og medvirkning.

De største løftene innen digitalisering vil komme innen helse- og omsorgssektoren.

Barn og unge

Barn og unge er viktige brukere av kommunens tjenestetilbud og barnets stemme skal høres i alt som vedrører barn og unge. I avgjørelser som angår barn og unge skal det alltid foretas en barnets beste vurdering.

En kan både nasjonalt og i Oppdal se en økning i unge med psykiske vansker. Det gjenstår å se om dette er en langsiktig trend, eller om det henger sammen med pandemien og kan utjevne seg etter hvert.

Nybygg for Høgmo barnehage er planlagt gjennomført i Handlingsplanperioden og vil gi rammer omkring et godt og framtidsrettet barnehagetilbud. Mot slutten av handlingsplanperioden er renovering Pikhaugen barnehage planlagt.

Voksne

Oppdal hadde i 2021 lav ledighet under fylkes og landsnitt. En av utfordringene i 2021 var å skaffe nok arbeidskraft til næringslivet i Oppdal. En utfordring i dette er de lediges kvalifikasjoner og næringslivets krav til kvalifikasjoner. Oppdal hadde et stabilt sykefravær under fylkessnittet i 2021. Det har ikke vært vesentlig økning i de andre folketrygdytelsene. Det har vært vesentlig reduksjon på økonomisk stønad i 2021.

Personer med utfordringer knyttet til psykisk helse og rus

Oppdal kommune opplever en endring i tjenestebehov hos unge mennesker med utfordringer knyttet til psykisk helse og rus. Det er flere unge som har behov for sammensatte tjenester der botilbud knyttet til bistand i dagliglivets gjøremål er sentrale. Tjenestetilbudet for enkelte er ressurskrevende og sammensatte. Koordinert og helhetlig tjenestetilbud til brukerne og deres familier er utfordrende pga. manglende samlokalisering og at tjenestetilbud gis på tvers av tjenesteområder og kommuner.

Personer med nedsatt funksjonshemming

Et økende antall personer med sykdom og funksjonsnedsettelse bor i egen bolig. Dette krever omfattende og rask tilrettelegging for at de skal kunne være mest mulig selvstendig. Oppdal kommune bruker omfattende antall tjenestetimer til ressurskrevende brukere. Dette er knyttet til personer med nedsatt funksjonsevne som har behov for sammensatte helse- og omsorgstjenester. Antall psykisk utviklingshemmede i Oppdal er stabilt. Tilpasning av bo- og aktivitetstilbud til denne brukergruppen er et satsingsområde.

Flyktninger

Det varierer fra år til år hvor mange flyktninger kommunen blir anmodet om å bosette. For 2022 ble det etter anmodningen vedtatt å bosette 26 personer, noe som er en oppgang fra de tre foregående årene. Satsningen på utdanning og kvalifisering har stort sett vært vellykket, og flere flyktninger er kvalifisert til arbeid. Det er fortsatt en utfordring med nok lærlingeplasser til de som trenger det. Det er behov for å utprøve boligsosiale tiltak for å sikre nye innbyggere en forutsigbar og stabil boligsituasjon. Dette kan tilrettelegges for de som er ferdig med introduksjonsprogram og har nødvendige forutsetninger for etablering.

Eldre brukere

Omsorgstjenesten i Oppdal skal fortsatt prioritere en god utnyttelse av omsorgsboliger og hjemmebaserte tjenester. Oppdal skal styrke samhandling med spesialisthelsetjenesten for å gi gode helsetjenester nær der folk bor for de som trenger det mest. Innkjøp og implementering av velferdsteknologi samt innføring av Helseplattformen vil bli en prioritert oppgave i perioden. Omsorgstjenesten vil styrke innsatsen med digitale tjenester i samarbeid med frivillige. Arbeid med heltidskultur for å sikre kvalitet og kontinuitet i tjenesten skal prioriteres.

Kommunal bygningsmasse

Det er ikke budsjettet med tilstrekkelige midler til ivaretagelse av Oppdal kommunes verdier i bygninger og anlegg.

Det skal utarbeides en kommunal strategi for bygg- og eiendomsforvaltningen. Strategien skal fokusere på bærekraftig oppgradering, modernisering og effektivisering av kommunal bygningsmasse.

Eiendomsforvaltningen skal løse eiendoms-tjenester som forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling av kommunal bygg- og eiendoms-masse, i tråd med både lokalt og nasjonalt vedtatte mål.

Strategien skal danne grunnlaget for hvordan Oppdal kommune skal organisere, styre og lede sin eiendomsforvaltning, slik at eiendoms-porteføljen legger til rette for og støtter opp om forsvarlig og god tjenesteproduksjon for kommunens primærfunksjoner.

Medarbeidere

Satsingsområdene for kommunens arbeids-giverpolitikk er nedfelt i arbeidsgiverstrategien for Oppdal kommune:

1. Godt arbeidsmiljø
2. Systematisk nærværarbeid
3. Gode utviklingsmuligheter / kompetanse
4. Innovasjonskultur
5. Heltidskultur

Om punkt 1: Godt arbeidsmiljø

Godt arbeidsmiljø i Oppdal kommune måles med to indikatorer:

- ✓ Medarbeidertilfredshet
- ✓ Økning i tilstedeværelse (nærværarbeid)

Medarbeiderne er den viktigste enkeltfaktoren når det gjelder å utvikle og effektivisere tjenesteproduksjonen i kommunen. Det er kommunens ansatte som sikrer at organisasjonen leverer tilstrekkelig kvalitet i alle ledd. Et godt arbeidsmiljø styrker kommunens omdømme og posisjon som attraktiv arbeidsgiver.

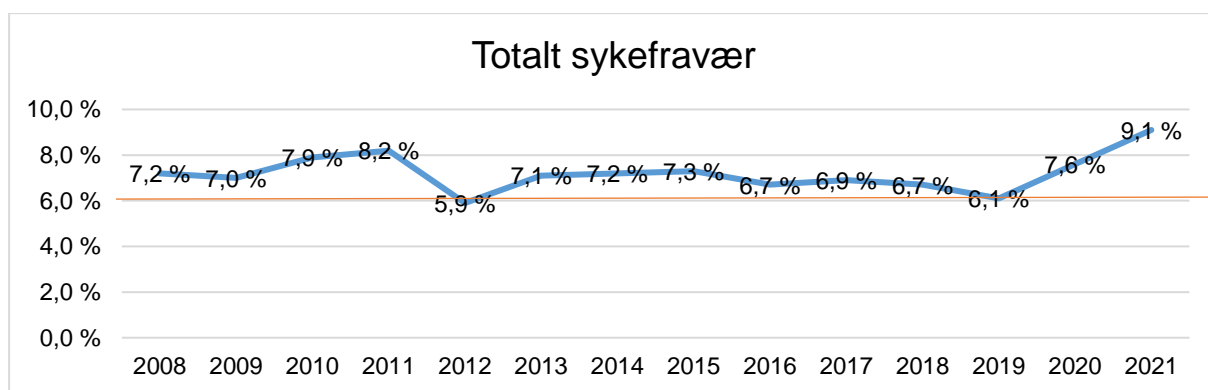
Om punkt 2: Nærværarbeid og sykefravær

Sykefraværstatistikken for Oppdal kommune viser over tid et positivt bilde og vi ligger lavt i forhold til kommunestatistikken. Oppdal kommune jobber systematisk, har gode rutiner og tett oppfølging. Det jobbes forebyggende med mange ulike tiltak for å redusere sykefraværet. Vi har fokus på å trygge ledere i sin rolle med hensyn til å sikre en god oppfølging og samtidig bevisstgjøre ansatte om deres medvirkningsplikt.

Et godt HMS- arbeid er en forutsetning for utvikling og vedlikehold av kvalitetene på våre tjenester med fokus på fornyelse og innovasjon.

Arbeidslivssenteret, NAV, bedriftshelse-tjenesten og kommunen skal fortsette sitt samarbeid for å opprettholde fokus på arbeidet.

Figur 2 Sykefravær

Kommunedirektøren har som målsetting at det samlede sykefraværet i Oppdal kommune ikke skal overstige 6 %. Lavt sykefravær er en forutsetning for godt arbeidsmiljø og økonomisk måloppnåelse.

Målekartet på kommunenivå reflekterer samlet sykefravær, både egenmeldt og legemeldt, for hele kommunen. Sykefraværet følges opp månedlig av kommunedirektøren og rapporteres til kommunestyret ved tertialrapport I og II i tillegg til årsmelding.

Partene skal fortsette samarbeidet for økt nærvær og redusert sykefravær.

De siste årene har vi hatt en negativ trend for det totale sykefraværet i kommunen. Tallene viser at vi ligger relativt høyt over målsettingen på 6%:

2020: 7,6 %
2021: 9.09%

En mulig forklaring på den negative utviklingen er at covid pandemien har ført til økt arbeidsbelastning og slitasje på våre ansatte Dette er foruroligende og må følges tett opp på alle nivå i organisasjonen.

Om punkt 3: Gode utviklingsmuligheter / kompetanse

Kommunen er en kompetansetung og kompleks tjenesteprodusent. Kompleksitet og spenn i oppgaver samt effektive og tilfredsstillende tjenester stiller stadig høyere krav til kompetanse hos medarbeider på alle nivåer.

I Oppdal kommunes arbeidsgiverstrategi er «lærende organisasjon» et fokusområde.

Som et ledd i dette arbeidet er det lagt vekt på bruken av arbeidsplassen som læringsarena.

Det vil være et stort behov for kompetanse, spesielt innen helsesektoren.

Om punkt 4: Innovasjonskultur

For å være i stand til å møte behovet for omstilling, tiltrekke oss kompetente medarbeidere og levere tjenester med god kvalitet, vil kommunen styrke kulturen for forbedring og innovasjon i hele organisasjonen. Innovasjon er noe som er nytt, nyttig og nyttiggjort. Gode innovasjoner kan gjøre systemer mer effektive, redusere kostnader, øke livskvalitet og mye mer.

Et av hovedmålene i samarbeidsavtalen med NTNU og Nasjonalparken Næringshage er å styrke innovasjonskulturen i kommunens drift og forvaltning.

For å lykkes med dette blir det viktig å stimulere til at medarbeidere deltar aktivt i innovasjons-arbeidet.

Om punkt 5: Heltidskultur

For at kommunen skal være en attraktiv arbeidsgiver som tiltrekker seg tilstrekkelig og kompetent arbeidskraft må heltidskultur være hovedregelen.

I Oppdal kommunes retningslinjer er det et mål at ingen stillinger skal være mindre enn 60 % med unntak av studentstillinger.

Helseenhetene er de enhetene der vi har størst andel av deltidsstillinger.

På Oppdal helsesenter er gjennomsnittlig stillingsstørrelse 66,8 %, og det er kun 28 av 133 ansatte som har full stilling.

I hjemmetjenesten er gjennomsnittlig stillingsstørrelse 63%, og det er kun 29 av 159 ansatte som har full stilling.

Oppdal kommune fikk i 2022 prosjektmidler fra staten for å starte et arbeid med heltidskultur. Prosjektperioden er på to år. Målsettingen med arbeidet er å lage et rammeverk og en kultur for heltidsstillinger i turnusyrkene i Oppdal kommune. Arbeidet skal munne ut i en konkret gjennomføringsplan for innføring av heltidskultur og vi skal ha kommet overraskende godt i gang med implementeringen i løpet av prosjektperioden.

Dette arbeidet må gis høy prioritet i helseenhetene; det er nå vi har sjansen. Til tross for at kommunen har hatt heltid som målsetting over mange år har vi ikke klart å gjøre noe med det tidligere.

Økonomi

God økonomistyring

En definisjon på god økonomistyring er

- Å være i stand til å prioritere
- Å være i stand til å påvirke aktiviteten eller å endre kurs
- Å ha oversikt
- Å ha kontroll
- Å holde seg innenfor gitte rammer
- Å være i stand til å utnytte ressursene på en god måte
(Referanse: Leiv Opstad)

Utfordringer i planperioden:

1. Lojalitet til vedtatt styringssystem
2. Press på kommunal tjenesteproduksjon
3. Omprioritering av ressurser
4. Tilpasse driften til gjeldende økonomiske rammer

Om punkt 1: Lojalitet til vedtatt styringssystem

Oppdal kommune har tradisjon og kultur for god økonomisk styring. Kommunestyret bruker handlingsplanprosessen på våren til å foreta en samlet vurdering og prioritering av tiltak, som i neste omgang iverksettes i når årsbudsjettet blir vedtatt.

I enkeltsaker gjennom året kan politiske vedtak legge føringer for kommende års handlingsplanarbeid, noe som utfordrer muligheten til å foreta en samlet vurdering av tiltak

Om punkt 2: Press på kommunal tjenesteproduksjon

Oppdal kommune har godt innarbeidede rutiner for bl.a. regnskapsrapportering hvert kvartal og ved årsslutt. Enhetsledernes respekt for å holde vedtatte budsjettammer er stor. Ved utarbeidelse av budsjettet for 2022 ga imidlertid enhetslederne tydelig uttrykk for at enhetenes hverdager er blitt mer og mer krevende. Enhetslederne uttrykker at dette er en utvikling som har skjedd over tid og som har ført til større press på tjenestene (som er kommunens primær oppgaver) og større press på personalet. Enhetslederne er tydelig på at ressursene til kommunens primær oppgaver bør økes hvis dagens tjenestnivå skal opprettholdes.

Om punkt 3: Omprioritering av ressurser

Prognoser fra SSB på antall innbyggere i Oppdal kommune i årene framover anslår at innbyggertallet vil ligge omtrent som i 2021, dvs. rundt 7.000 innbyggere. Sammensetningen av innbyggerne vil ifølge prognosen forandre seg ved at antall innbyggere over 70 år, og da særlig antall innbyggere over 80 år, vil øke, mens antall innbyggere i øvrige aldersgrupper vil reduseres. Antall barn i barnehage- og grunnskolealder skal ifølge prognosen gå fra 1.238 barn i 2021 til 1.083 barn i 2030 og 1.054 barn i 2045. Prognosene tilsier at ressursbruken må vris fra barnehage- og grunnskoleutgifter til eldreomsorg.

Ad. 4: Tilpasse driften til gjeldende økonomiske rammer

På side 8 i regjeringen Støre's tilleggsnummer til statsbudsjettet for 2022² kan vi lese følgende:

«Veksten i statsbudsjettets inntektsside fremover ventes å avta, se Perspektiv-meldingen 2021. Fondet vil ikke fortsette å vokse like raskt som det har gjort til nå. Demografiske utviklingstrekk vil trekke ned

² <https://www.regjeringen.no/contentassets/6632aef843a74d519a6a008cb9ac1504/no/pdfs/prp202120220001t01dddpdfs.pdf>

veksten i arbeidsstyrken og gi lavere vekst i skatteinntektene. Samtidig vil stadig flere eldre i befolkningen gjøre at utgiftene under folketrygden, og utgiftene for å opprettholde tjenestetilbudet i helseforetak og kommuner forventes å øke mer enn før. Beregninger fra Perspektivmeldingen 2021 viser at veksten i inntekter fremover vil gå med til å dekke økte aldersrelaterte utgifter. Regjeringen vil møte en lavere inntektsvekst i statsbudsjettet med en mer rettferdig skattepolitikk og tydelige omprioriteringer i tråd med Hurdalsplattformen».

Kommunens inntekter bestemmes i stor grad av overføringer via statsbudsjettet. I opprinnelig budsjett 2022 har Oppdal kommune budsjettert med 626 millioner kroner i driftsinntekter, herav 434 millioner kroner i inntekter fra skatt og rammetilskudd. Størrelsen på inntektene fra skatt og rammetilskudd bestemmes av staten, der kommunens innbyggertall er en vesentlig faktor.

Netto driftsmargin er målestokk på om vi har en langsiktig bærekraftig økonomistyring. Med driftsmargin forstår vi differansen mellom løpende inntekter og løpende utgifter. Kommunestyrets vedtatte måltall sier at netto driftsmargin skal utgjøre minimum 1,5% i gjennomsnitt i et fireårsperspektiv. God økonomistyring innebærer bl.a. en fortløpende tilpasning av driften til faktiske økonomiske rammer.

Handlingsplan 2023-2026

Sammendrag

Formålet med utarbeidelse av handlingsplan er å ha en prioritert plan for realisering av målsetninger fastsatt i kommuneplanen. Kommunens inntekter og finansielle status danner rammebetingelser for planen.

Handlingsplanen skal settes opp i balanse og være realistisk, fullstendig og oversiktlig. Den skal også vise hvordan langsiktige utfordringer, mål og strategier i kommunale og regionale planer skal følges opp (jfr. Kommuneloven §14-4).

Handlingsplanens vedtak skal betraktes som et intensjonsvedtak. Realitetsbehandling av bevilgninger og tiltak i handlingsplanen skjer i forbindelse med behandling av kommende års budsjett: I desember 2022 blir budsjettet for 2023 vedtatt av kommunestyret.

Handlingsplanen er et redskap for politiske prioriteringer mellom ulike tjenester. Prioriteringene skal skje innenfor en ramme som sikrer langsiktig finansiell balanse og en bærekraftig utvikling i kommunens økonomi. En bærekraftig økonomi innebærer at man ikke etablerer et driftsnivå som tærer på kommunens finans- og realkapital. For å sikre langsiktig finansiell balanse og bærekraftig utvikling har kommunestyret i sak 21/2 i møte 28.1.21 vedtatt følgende finansielle måltall for Oppdal kommune:

1. Netto driftsmargin skal utgjøre minimum 1,5% i gjennomsnitt i et fireårsperspektiv. I handlingsplanperioden skal ingen enkeltår ligge med netto driftsmargin på under 1,3%.
2. Gjeldsgrad: Lånegjeld (inklusive startlån og lån til VAR-sektoren) skal utgjøre maksimalt 73% av driftsinntektene i gjennomsnitt i handlingsplanperioden 2021-2024. Deretter skal det styres mot en gjeldsgrad som tilsvarer maksimalt 70% av driftsinntektene i gjennomsnitt i et fireårsperspektiv.
3. Disposisjonsfond: Summen av samtlige disposisjonsfond skal utgjøre minimum 13% av driftsinntektene i gjennomsnitt i et fireårsperspektiv.
4. De finansielle måltallene tas i bruk fra og med behandlingen av handlingsplanen for 2022-2025.

Netto driftsmargin for 2023 er beregnet til -0,9%, noe som betyr at utgiftene er høyere enn inntektene, og at differansen finansieres ved bruk av fond for å bringe året i balanse. Årsaken til negativ netto driftsmargin er at det i driftsbudsjettet for 2023 er budsjettert med følgende engangsutgifter:

- 7,0 mill. kr. i tilskudd til Oppdal idrettslag til bygging av fotballhall
- 1,7 mill. kr. i utgifter til rullering av arealplanen
- 4,9 mill. kr. i utgifter til innføring av helseplattformen

Tilsammen utgjør disse beløpene 13,6 mill. kr. Om disse beløpene holdes utenfor ved beregning av netto driftsmargin, ville driftsmarginen i 2023 vært på 1,3%.

For 2024 er netto driftsmargin 1,4%. Dette året er det budsjettert med en engangsutgift i driftsbudsjettet på 0,4 mill. kr. til innføring av helseplattformen. Om beløpet holdes utenfor ved beregning av netto driftsmargin, ville driftsmarginen i 2024 vært på 1,5%.

For 2025 er netto driftsmargin 1,1%. Dette året er det en topp i antall elever i grunnskolen, noe som gir høyere beregnede driftsutgifter til grunnskole drift.

For 2026 er netto driftsmargin beregnet til 2,0%. Lavere elevtall i grunnskolen og lavere avdragsutgifter som følge av nedbetalt lån bidrar til en god driftsmargin.

Gjennomsnittlig driftsmargin i 2023 – 2026 er på 1,5% hvis engangsutgiftene i 2023 og 2024 holdes utenfor beregningene.

Gjennomsnittlig driftsmargin i 2023 – 2026 er på 0,9% hvis engangsutgiftene i 2023 og 2024 ikke holdes utenfor beregningene.

Kommunedirektøren mener at Oppdal kommunes økonomiske situasjon tillater at driftsmarginen avviker fra finansielt måltall når dette skyldes engangsutgifter og så lenge måltallet for disposisjonsfond er oppfylt.

Handlingsplan 2023-2026

Innenfor driftsmarginen er det ikke funnet rom for å budsjettere tilstrekkelig med midler til ivaretagelse av Oppdal kommunes realkapital, dvs. bygninger og anlegg.

Gjeldsgraden i planperioden er beregnet til gjennomsnittlig 73%, noe som samsvarer med måltallet.

Disposisjonsfond i prosent av driftsinntektene er beregnet til gjennomsnittlig 14% i planperioden. Måltallet er dermed oppfylt.

Handlingsplanen bygger på ulike økonomiske forutsetninger. Forutsetningene er omtalt i kapitlet «Økonomiske forutsetninger for handlingsplanen». Det forutsettes bl.a. et folketall på 7.066 i hele planperioden og at skatteinntektene på landsbasis i 2022 blir høyere enn anslått i vedtatt statsbudsjett for 2022 og at denne økningen videreføres i 2023. Det er budsjettert med at dette gir 1 mill. kr. mer i skatteinntekter til Oppdal kommune enn det prognosemodellen fra KS anslår.

I kapitlet «Særlige forhold av betydning i handlingsplanperioden» omtales større saler som antas å påvirke Oppdal kommunes drift i årene framover.

Handlingsplanen for 2023-2026 bygger også på vedtatt Handlingsplan 2022-2025 og Budsjett 2022 og på endring i forutsetninger for kommunens aktivitet som kommunedirektøren er kjent med pr. april 2022.

Bl.a. følgende tiltak er innarbeidet i handlingsplanperioden:

- ✓ Ny brannstasjon
- ✓ Bygging av ny 4-avdelingsbarnehage ved Høgmo
- ✓ Rehabilitering av Pikhaugen barnehage
- ✓ Fortsette arbeidet med å fornye vann- og avløpsnett
- ✓ Rehabilitering av Ålmen bru
- ✓ Rehabilitering av kommunale bygg
- ✓ Opparbeidelse av Alma industriområde, inkl. asfaltering av ca. 500 meter vei ved «nye spekematene»
- ✓ Revidering av arealplanen
- ✓ Helseplattformen
- ✓ Overtakelse av ODMS
- ✓ 2 nye lærlingeplasser
- ✓ Fast årlig tilskudd til BUA
- ✓ Tilskudd til Oppdal idrettsanlegg til bygging av fotballhall
- ✓ LIS1-lege-stilling
- ✓ Helårsvirkning av kompensasjon for pedagogenes planleggingstid i barnehagene

Noen av disse tiltakene er en videreføring av tiltak fra Handlingsplan 2022-2025, mens andre tiltak er innarbeidet som følge av sterke politiske føringer eller politiske vedtak i enkeltsaker.

Det er i hovedsak lagt opp til en videreføring av enhetenes rammer og tjenestenivå i 2022. For enhetene Oppdal helsesenter, Hjemmetjenestene og Helse og familie pågår det imidlertid et arbeid for å redusere kostnadene med 1,5 millioner kroner med virkning fra 1.1.23. Dette arbeidet ble også omtalt i Handlingsplan 2022-2025 og Budsjett 2022. Arbeidsgruppa har så langt ikke kommet i mål med gjennomføring av tiltak som medfører en reell innsparing på 1,5 millioner kroner fra 1.1.23. I tillegg jobber de samme enhetene med å redusere kostnader tilsvarende ca. 1 millioner kroner med virkning fra 1.1.23. En økning i tjenestetilbudet til en bruker som omfattes av ordningen med ressurskrevende tjenester er årsaken til at denne kostnadsreduksjonen må gjennomføres.

Framskrivning av elevtallet i grunnskolen viser at elevtallet ved Midtbygda og ved ungdomsskolen vil gå opp, mens elevtallet ved Aune barneskole og Drivdalen vil gå ned. Ressursfordelingen til skolene følger skolemodellen basert på elevtall. Handlingsplanen forutsetter at bemanning må tilpasses økonomisk ramme, noe som bl.a. innebærer reduksjon i bemanning når elevtallet går ned.

Ungdomsskolen får elevtallsoppgang fra 2023, etter å ha hatt elevtallsnedgang de siste årene. For delvis å kompensere for nedgang i budsjetttrammene som følge av nedgang i elevtall og endring av gruppestørrelsen de siste to årene, har skolen budsjettert med ca. 2 millioner kroner i bruk av eget disposisjonsfond. Når budsjetttrammene øker fra 2023 er det forutsatt at budsjettert bruk av enhetens disposisjonsfond reduseres tilsvarende. Dette innebærer at skolen må løse undervisningen av flere elever med den samme budsjetttrammen som i dag.

Handlingsplan 2023-2026

Innmeldte konsekvensjusteringer fra enhetene Plan og forvaltning, Hjemmetjenesten og Tekniske tjenester er kun kompensert med 75% av beregnede utgifter. Dette gir en budsjettmessig besparelse på ca. 1 million kroner for hvert år.

Skolene har meldt inn 2,3 millioner kroner i konsekvensjustering for utgifter til spesialundervisning. Kompensert beløp utgjør 25%. Dette gir en budsjettmessig besparelse på ca. 1,7 millioner kroner for hvert år.

De siste årene har det vært et økende behov for omfattende individuell tilrettelegging for unge voksne med psykiske helseutfordringer, for elever i grunnskolen og for barn i barnehage med sammensatte behov. Dette utfordrer både tjenesteproduksjonen og kommuneøkonomien.

Enhetene har gitt tydelig uttrykk for at enhetenes hverdager er blitt mer og mer krevende. Enhetslederne uttrykker at dette er en utvikling som har skjedd over tid og som har ført til større press på tjenestene som er kommunens primæroppgaver og større press på personalet. Enhetslederne er tydelig på at ressursene til kommunens primæroppgaver bør økes hvis dagens tjenestenivå skal opprettholdes.

Den samlede økonomiske belastningen av konsekvensjusteringer meldt inn fra enhetene og vedtak fattet gjennom året gir lite rom for en samlet helhetlig prioritering mellom de tiltakene som er spilt inn til handlingsplanen. Fokus blir på å opprettholde dagens drift. Oppdal kommune over tid har ligget høyt på kommunebarometeret, noe som vitner om gode tjenester.

Helse- og omsorgssektoren i Oppdal forventer å stå foran store utfordringer fremover. Oppdatert omsorgsanalyse (behandlet av kommunestyret i møte 5.5.2022) viser en økning i antall eldre. Befolkningsprognosene tilsier at vi blir flere eldre og færre barn, noe som tilsier at ressursbruken må vris fra barnehage- og grunnskoleutgifter til eldreomsorg.

Kommunedirektøren forventer en utvikling i retning av en generelt strammere kommuneøkonomi i årene framover. Det vil føre til behov for å rendyrke kommunens primæroppgaver og håndtering av flere oppgaver med samme antall ansatte. Enhetenes økonomiske rammer er marginale i forhold til nåværende driftsnivå. Kommunedirektøren ser det ikke som realistisk å bruke «ostehøvelmetoden» for å frigjøre midler til finansiering av nye tiltak. Det økonomiske handlingsrommet ligger i å øke eiendomsskatten eller ved å øke avdragstiden på lån. Videre vil bruk av egenkapital til finansiering av investeringer i kommunale bygg, anlegg og utstyr bidra til lavere låneopptak, noe som gir lavere rente- og avdragsutgifter. Sparte rente- og avdragsutgifter kan brukes til finansiering av kommunens primæroppgaver.

Drifts- og investeringstiltak som er innarbeidet i handlingsplanen kan tas ut, nye kan tas inn og gjennomføringstidspunkt kan endres. Kommunedirektøren anbefaler at tiltak som enhetene har meldt inn som konsekvensjusteringer, dvs. tiltak som er tatt inn i handlingsplanen som følge av endringer i driftsforhold for gitte tjenester, ikke endres, da det vil gi urealistiske økonomiske rammer for den aktuelle enheten.

En samlet oversikt over innspill fra enhetene til drifts- og investeringstiltak i perioden 2023-2026 vises i eget vedlegg til Handlingsplan 2023-2026.

Endring av handlingsplanen

Kommunestyret kan gjøre endringer i handlingsplanen. Endringene må samlet sett oppfylle kommunelovens bestemmelser i §14-4, dvs. at handlingsplanen skal være realistisk og fullstendig.

Drifts- og investeringstiltak kan tas ut, nye kan tas inn og gjennomføringstidspunkt kan endres. Kommunedirektøren anbefaler at tiltak som omtales som er konsekvensjusteringer som følge av endringer i driftsforhold for gitte tjenester, ikke endres, da det vil gi urealistiske økonomiske rammer.

Politisk handlingsrom

Det er særlig innenfor to områder kommunestyret kan vedta endringer som gir økonomisk handlingsrom; øke eiendomsskatteinntektene og forlenge avdragstiden på lån til egne investeringer. Å bruke «oste-høvelmetoden» for å frigjøre midler til finansiering av nye tiltak anser ikke kommunedirektøren som et realistisk tiltak.

Eiendomsskatt

Skattesatsen for bolig- og fritidseiendommer er 3,65 promille. Maksimal sats er fastsatt i eiendomsskatte-lovens §11 til 4 promille. Et vedtak i kommunestyret om økning av skattesatsen fra 3,65 til 4 promille fra 1.1.23 vil gi ca. 2,5 millioner kroner mer i eiendomsskatt pr. år.

Den gjennomsnittlige eiendomsskattetaksten for både bolig- og fritidseiendommer i Oppdal er ca. 1,5 mill. kroner. Skattegrunnlaget utgjør 70% av taksten. En takst på 1,5 mill. kroner gir dermed et skattegrunnlag på kr. 1.050.000. Med 4 promille i skattesats blir årlig eiendomsskatt kr 4.200,-. Med dagens skattesats som er 3,65 promille er årlig skatt kr 3.832,-.

En økning av eiendomsskattesatsen fra 3,65 promille til 4 promille gir altså en årlig økning i eiendoms-skatten med kr 368,- for en bolig- eller fritidseiendom med en takst på 1,5 millioner kroner.

Avdrag på lån

Kommuneloven §14-15 inneholder bestemmelser om minste lovlige avdrag, som sier at kommunen skal betale årlige avdrag som samlet skal være minst lik størrelsen på kommunens avskrivninger, justert for forholdet mellom størrelsen på lånegjelden og størrelsen på kommunens avskrivbare anleggsmidler. Formelen for beregning av minste lovlige avdrag er slik:

$$\text{Minimumsavdrag} = \frac{\text{Årets avskrivninger} \times \text{Lånegjeld pr. 1.1. i regnskapsåret}}{\text{Bokførte avskrivbare anleggsmidler pr. 1.1. i regnskapsåret}}$$

Ettersom Oppdal kommune har avdratt lånene hardere enn kommunelovens bestemmelser samt finansiert deler av investeringene med egenkapital (fond) ligger det et økonomisk handlerom her. Handlingsrommet er beregnet til ca. 7,5 millioner kroner, slik at det er mulig å forlenge avdragstiden på lån ytterligere i den hensikt å omdisponere pengene til driftsutgifter i stedet for avdrag på lån. Grovt sett gir én million kroner i lavere årlige avdrag ett års lengre nedbetalingstid.

Kommunestyret har de siste årene forlenget avdragstiden på lånene i to omganger:

- ✓ I Handlingsplan 2020-2023 og Budsjett 2020 ble det vedtatt å forlenge avdragstiden med ca. 1 år, fra 22 år til 23 år.
- ✓ I Handlingsplan 2022-2025 og i Budsjett 2022 ble det vedtatt å forlenge avdragstiden på lån med ca. 3 år, fra 23 år til 26 år.

Kommunedirektøren vil advare mot ytterligere forlengelse av avdragstiden på lån, da en omdisponering av avdragskostnader til løpende driftsutgifter fører til en varig økning av driftsutgiftene i årene framover. Oppdal kommune står overfor flere utfordringer, både i handlingsplanperioden og i årene etter, jfr. spesielt kapitlet Særlige forhold av betydning i handlingsplanperioden. I tillegg vil det komme kostnader til store tiltak som rehabilitering av Pikhaugen som ikke er finansiert i denne handlingsplanen. Kommunedirektøren ser at presset på kommunens økonomi i årene framover vil øke.

Økt avdragstid vil føre til noe økning i årlige renteutgifter og lengre tid før lånene blir nedbetalt. Kommunestyrets vedtatte måltall om langsiktig gjeld blir vanskeligere å overholde. Måltallet sier følgende om gjeldsgraden: Lånegjeld (inklusive startlån og lån til VAR-sektoren) skal utgjøre maksimalt 73% av driftsinntektene i gjennomsnitt i handlingsplanperioden 2021-2024. Deretter skal det styres mot en gjeldsgrad som tilsvarer maksimalt 70% av driftsinntektene i gjennomsnitt i et fireårsperspektiv. Gjennomsnittlig gjeldsgrad for 2023-2026 er beregnet til 77%.

Generelle innsparingstiltak

Bruk av «oste-høvel-metoden» kan være en måte å skaffe seg politisk handlingsrom på. Denne metoden innebærer en generell reduksjon i rammene til enhetene uten at det gjennomføres konkrete vurderinger / prioriteringer av tjenester/tiltak. Netto årlig budsjettbevilgning til enhetene, kirkelig sektor og Oppdal kulturhus KF er ca. 400 mill. kroner. 0,5% generell reduksjon i rammene utgjør 2 millioner kroner.

Kommunedirektøren har fått tilbakemelding fra enhetene om at enhetenes økonomiske rammer er marginale i forhold til nåværende driftsnivå. Enhetene gir tilbakemeldinger på at driftsutgiftene utenom lønnsutgiftene øker mer enn den prisstigningen som blir kompensert i enhetens økonomiske rammer.

Enhetene gir også tydelig uttrykk for at enhetenes hverdager er blitt mer og mer krevende. Enhetslederne uttrykker at dette er en utvikling som har skjedd over tid og som har ført til større press på tjenestene som er kommunens primær oppgaver og større press på personalet. Enhetslederne er tydelig på at ressursene til kommunens primær oppgaver bør økes hvis dagens tjenestnivå skal opprettholdes.

Å bruke osthøvel-metoden i en situasjon der rammene oppleves som stramme vil medføre at det blir gjennomført et generelt nedtrekk i stedet for å foreta en konkret vurdering/prioritering av tjenester/tiltak. Kommunedirektøren tilrår konkrete prioriteringer i stedet for bruk av osthøvel-metoden.

Helse- og omsorgssektoren i Oppdal forventer å stå foran store utfordringer fremover. Oppdatert omsorgsanalyse (behandlet av kommunestyret i møte 5.5.2022) viser en økning i antall eldre. Vi har erfaringer i Oppdal som tilsier at antall heldøgns omsorgsboliger for personer med demens ikke vil være tilstrekkelig for å møte de demografiske utfordringene fremover. Det er en antakelse at dagens situasjon knyttet til økt behov for heldøgns omsorgsplasser er fremskyndet som følge av corona-pandemien. Som følge av strenge smitteverntiltak og reduksjon i antall besøkende i omsorgsboliger og sykehjem, har også de eldre holdt seg friskere og antall dødsfall er betydelig redusert. Dette har medført lavere ledighet i heldøgns omsorgstilbud de siste 2 år. Behovet for en økning i antall heldøgns omsorgsplasser er beskrevet i gjeldende helse- og omsorgsplan, men for et senere tidspunkt enn det vi nå ser behov for.

Helse- og omsorgssektoren i Oppdal er i gang med effektivisering og omstilling som følge av innsparingskrav. Med dagens ressurstilgang vil prioritering av tjenester bli nødvendig, vi må gjennomføre omstillinger, bruke ressursene mer effektivt med rett hjelp til rett tid, benytte rett kompetanse på rett sted samt ta i bruk digitale tjenesteverktøy. Arbeid med store omstillinger vil kreve en organisasjon som både er fleksibel og robust.

Også innenfor barnehage og skole merker en stadig tydeligere at krav og forventninger fra myndigheter og brukere setter enhetenes økonomiske rammer under press. Antallet sårbare barn og unge med behov for sammensatte tiltak øker, og dette utfordrer både bemanning og kompetanse. Barnevernsreformen og flytting av ansvarsområder fra Statped til kommunen vil ytterligere sette press på kommunale tjenesters kapasitet.

Skolene har siden 2019 gjennomført innsparing gjennom økt gruppestørrelse, det vil si flere elever pr. lærer i klasserommet. Bemanning i barnehagene ligger på lovens minimumskrav. Økonomiske rammer for skoler og barnehager styres av hvor mange barn som er knyttet til enheten til enhver tid, dette fordrer at bemanning kontinuerlig må tilpasses antall barn. Enhetene opplever at det er krevende å holde økonomiske rammer og samtidig fremstå som en god og forutsigbar arbeidsgiver.

Generelt forventes det at helse-/omsorg- og oppvekstsektoren i Oppdal vil stå foran store utfordringer framover. Det forventes mer av disse sektorene og rettighetslovgivningen har gjennom en lang periode økt i Norge.

Innen tekniske tjenester er det utbedrings- og vedlikeholdsetterslep på bygninger og veier/anlegg. Dagens vedlikeholds- og investeringsbudsjett klarer ikke å bevare realverdien på bygg og anlegg.

Mangel på kvalifisert arbeidskraft setter grenser for hvordan vi kan løse oppgavene. Kompetanse må planlegges og brukes bedre samtidig som teknologi er et viktig verktøy for nye arbeidsmetoder.

Det vil være viktig at økonomisk prioritering er i takt med de prioriteringene som er ønsket innenfor tjenestene. Generelle innsparingstiltak som effektivisering, også kalt osthøveltiltak, vil ikke være forenelig med en planmessig omstilling.

Kommunedirektøren ser det ikke som realistisk å bruke «oste-høvelmetoden» for å frigjøre midler til finansiering av nye tiltak.

Økonomiske forutsetninger for handlingsplanen

Vedlagte hovedoversikter; Økonomiske oversikt drift etter budsjett- og regnskapsforskriften §5-6, Bevilgningsoversikt drift etter budsjett- og regnskapsforskriften §5-4 første og andre ledd og Bevilgningsoversikt investering etter budsjett- og regnskapsforskriften §5-5 første og andre ledd, viser tallstørrelsene for det enkelte år i handlingsplanen. Teksten nedenfor tar utgangspunkt i Bevilgningsoversikt drift etter budsjett- og regnskapsforskriften §5-4 første ledd.

Rammetilskudd og skatt på inntekt og formue (frie inntekter)

Frie inntekter er budsjettert på bakgrunn av Prognosemodellen fra KS som ble publisert 11.3.22. Modellen bygger på vedtatt statsbudsjett for 2022, saldering av statsbudsjettet for 2022 og folketall pr. 1.1.22. I tillegg er det forutsatt at skatteinntektene på landsbasis i 2022 blir høyere enn anslått i vedtatt statsbudsjett for 2022 og at denne økningen videreføres i 2023. Det er budsjettert med at dette gir 1 mill. kr. mer i skatteinntekter til Oppdal kommune enn det prognosemodellen fra KS anslår.

Ny versjon av prognosemodellen med anslag på frie inntekter for 2023-2026 vil bli publisert etter regjeringens framlegging av Kommuneproposisjonen 2023 og RNB (Revidert Nasjonalbudsjett) 2022 den 12. mai 2022. Ny versjon av prognosemodellen kan gi endringer i frie inntekter som det bør tas hensyn til ved formannskapet og kommunestyrets behandling av handlingsplanen.

Endring i folketallet er den faktoren som gir størst forklaringskraft for endring i kommunens frie inntekter, dvs. rammetilskudd og skatt på inntekt og formue. Rammetilskuddet fra staten består i hovedsak av innbyggertilskudd med utgiftsutjevning og av inntektsutjevning (dvs. utjevning av skatteinntekter mellom kommunene). Innbyggertallet pr. 1.7. året før budsjettåret danner grunnlaget for innbyggertilskuddet med utgiftsutjevning. Innbyggertallet pr. 1.1. i budsjettåret danner grunnlaget for inntektsutjevningen. Oppdal kommunes skatteinntekter består av inntekts- og formuesskatt fra personlige skattytere og naturressursskatt fra kraftforetak.

Pr. 1.1.21 har Oppdal kommune 7.066 innbyggere. Kommunedirektøren har lagt til grunn samme folketall og befolkningssammensetning i Oppdal i 2022-2026 som pr. 1.1.22. Det gir tilnærmet samme nivå på frie inntekter i hele planperioden.

Kommunedirektøren vil understreke at størrelsen på frie inntekter er prognoser beheftet med usikkerhet. Endringer i folketallet vil føre til endringer i frie inntekter. Det samme gjelder endringer i skatteinntekter på landsbasis. Et utvalg nedsatt av regjeringen jobber med en gjennomgang av inntektssystemet. Utvalget skal levere sin utredning innen 1. juni 2022. Videre har KMD fastsatt ny distriktsindeks. Også disse forholdene kan påvirke størrelsen på frie inntekter i planperioden. Forslag til statsbudsjett 2023 som legges fram i oktober 2022 gir sikrere prognoser og endelige tallstørrelser blir kjent når statsbudsjettet for 2023 er vedtatt i Stortinget i desember 2022.

Eiendomsskatt

Det blir skrevet ut eiendomsskatt for hele kommunen. Skattesatsene i 2022 er 3,65% promille for husløse eiendommer og for bebygde bolig- og fritidseiendommer, og 7 promille for øvrige objekt. Disse satsene er lagt til grunn i hele planperioden, dvs. 2023-2026. Det er vedtatt fritak for eiendomsskatt for boliger som blir brukt til helårsboliger de 3 første årene etter oppføring. Eiendomsskatteinntektene er i handlingsplanen for 2023-2026 budsjettert med 34,5 millioner kroner for hvert av årene. Beløpet tilsvarer forventet eiendomsskatt i 2022. Maksimal skattesats i henhold til eiendomsskatteloven §11 er 4,0 promille for boliger og fritidsboliger. En økning av skattesatsen fra 3,65 promille til 4 promille vil gi en årlig merinntekt på ca. 2,5 millioner kroner.

Hovedregelen er at alminnelig taksering av eiendommer og anlegg skal skje hvert tiende år. I Oppdal ble det gjennomført alminnelig taksering i 2012, dvs. at selve takseringsjobben ble gjort i 2011.

26.11.20 fattet kommunestyret vedtak om at gjeldende eiendomsskattetakstgrunnlag står urørt i tre år ut over lovens hovedregel om omtaksering etter 10 år. Dette innebærer at kommunestyret har som intensjon at gjeldende skattegrunnlag benyttes – dvs. står uendret – i årene 2022, 2023 og 2024. Fra og med 2025 vil det foreligge nye takster. Se omtale i kapitlet Særlige forhold av betydning i handlingsplanperioden, avsnittet om Eiendomsskatt – omtaksering.

Andre skatteinntekter

Posten består av:

- ✓ Naturressursskatt, kr. 3.500.000
- ✓ Konesjonsavgift, kr. 3.450.000

Naturressursskatt betales av kraftforetak. Budsjett- og regnskapsmessig skal skatten skilles ut fra øvrige skatteinntekter. Budsjettert beløp er anslått på bakgrunn av inntektene fra 2021. Naturressursskatten inngår i inntektsutjevningen.

Konesjonsavgifter er en kompensasjon til kommunen for skader og ulemper ved utbygging av vannfall og vannreguleringer. Det er meningen at avgiftene skal gi kommunene en andel av den verdiskapingen som utbyggingen gir. Avgiftssatsene fastsettes i konesjonsvilkårene og indeksjusteres automatisk ved første årsskifte 5 år etter at konesjonen ble gitt, og deretter hvert 5. år. Konesjonsavgiften skal avsettes til et fond som nyttes til utbygging av næringslivet i distriktet etter avgjørelse i kommunestyret. Beløpet er budsjettert avsatt til næringsfondet. Budsjettert beløp er anslått på bakgrunn av inntektene fra 2021

Andre overføringer og tilskudd fra staten

Posten består av:

- ✓ Kompensasjon for kapitalutgifter som følge av utbygginger i forbindelse med eldrepacken, ca. 1,2 millioner kroner pr. år. Beløpet er anslått etter informasjon fra Husbanken.
- ✓ Kompensasjon for normerte rentekostnader for lån til renovering og bygging av skolelokaler, ca. kr. 40.000 pr. år. Beløpet er anslått etter informasjon fra Husbanken.
- ✓ Antatte skjønnsmidler fra statsforvalteren, ca. 1,0 millioner kroner pr. år.

Renteinntekter

Basert på Norges Bank sine signaler i mars 2022 om heving av styringsrenten i 2022 – 2025 er det lagt til grunn at gjennomsnittlig innskuddsrente for driftslikviditeten som er plassert hos hovedbankforbindelsen i 4-årsperioden vil være i overkant av 3 prosent. Gjennomsnittlig driftslikviditet er anslått til 84 mill. kroner pr år. Ledig likviditet er anslått til 45 millioner kroner, med en gjennomsnittlig avkastning på ca. 3,6%. Videre er det anslått at 68 millioner kroner i fondsmidler der renteinntekten skal tilføres fondet.

Det forventes ca. 1 mill. kr. i innbetalte renter fra innbyggere som har fått innvilget startlån fra Oppdal kommune.

Utbytte

Det er budsjettert med et årlig aksjeutbytte fra TrønderEnergi på ca. 7,7 millioner kroner i hele planperioden. Beløpet er beregnet på bakgrunn av TrønderEnergi sin utbyttepolitikk om å utbetale et årlig utbytte på minimum 200 millioner kroner til eierne. Imidlertid er det et forbehold i utbytteformuleringen om at styret vil vurdere utbytteneivået dersom de økonomiske forutsetningene ikke er på plass.

Renteutgifter

Basert på Norges Bank sine signaler i mars 2022 om heving av styringsrenten i 2022 – 2025 er det lagt til grunn en gjennomsnittlig NIBOR flytende lånerente i perioden på ca. 3,7%. Kommunalbanken, som er største långiver til Oppdal kommune, har opplyst i slutten av mars 2022 at pengemarkedsrenten NIBOR, som er grunnlaget for Kommunalbankens egen finansieringskostnad, gjennom vinteren har hatt et økende påslag over styringsrenten. Påslaget ligger nå på rundt 0,75 prosentpoeng, mot normalt et påslag på 0,3 – 0,4 prosentpoeng. Dette påslaget forventes å holde seg svært høyt gjennom store deler av året og dette får påvirkning på endringen i Kommunalbankens flytende rente til Oppdal kommune som låntaker. Det hefter usikkerhet med anslagene.

Kommunens gjennomsnittlige innlånsrente er per mars 2022 på 1,47 prosent, hvor om lag 40 % av låneporteføljen er sikret med fast rente. Dagens låne-portefølje vil ha en gjennomsnittsrente på 2,27 prosent i slutten av 2025 (uten nye lån). 40% av nye låneopptak i 2023-2026 er forutsatt opptatt med fastrente på 3,5%.

Anslått lånesaldo ved inngangen til 2023 er beregnet slik (beløp i millioner kroner):

Saldo 01.01.2022	391
+ Låneopptak i 2022	29
- Budsjettert avdrag i 2022	25
= Forventet lånesaldo 31.12.22	395

Avdrag på lån til egne investeringer

Tabell 5: Budsjetterte avdrag på lån til egne investeringer i 2022 og i planperioden (2023-2026). Beløp i millioner kroner

	Nominelt beløp
2022	20,6
2023	21,1
2024	23,2
2025	23,7
2026	23,5

I Kommunelovens §14-18 er det fastsatt en nedre ramme for størrelsen på de årlige avdragene:

» Lån til formål som er nevnt i §14-15 første og andre legg og §14-16, skal avdras årlig. Avdragene skal samlet være minst lik størrelsen på kommunens eller fylkeskommunens avskrivninger i regnskapsåret, justert for forholdet mellom størrelsen på lånegjelden og størrelsen på kommunens eller fylkeskommunens avskrivbare anleggsmidler».

Avdragstiden på kommunens lån skal altså som minimum reflektere levetiden for anleggsmidlene. For regnskapsåret 2021 ble det beregnet at eksisterende gjeld på lån til egne investeringer minimum måtte avdras med ca. 15,4 millioner kroner i 2021. For 2023-2026 er minimumsavdragene for de ulike årene beregnet til ca. 13 millioner kroner i 2023, for så å øke til ca. 16 millioner kroner i 2026.

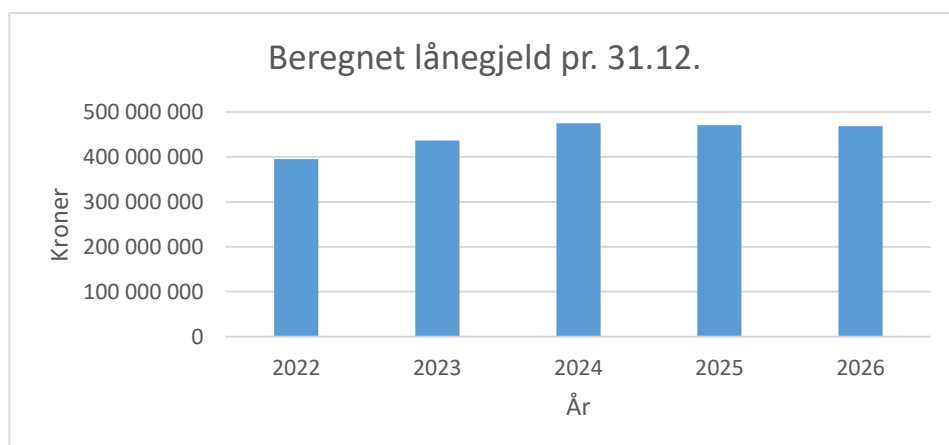
Budsjetterte utgifter til avdrag i handlingsplanen ligger over kommunelovens bestemmelser om minimumsavdrag.

Med de budsjetterte avdragsbeløpene vil reell nedbetalingstid for lånene være ca. 26 år for alle lån unntatt lån til brannstasjonen. Lån til brannstasjonen er forutsatt avdratt over 40 år, da TBRT sin husleie beregnes ut fra det grunnlaget. Grovt sett gir én millioner kroner i lavere årlige avdrag på lån unntatt lånet til brannstasjonen ett års lengre nedbetalingstid.

Kommunestyret har de siste årene forlenget avdragstiden på lånene i to omganger:

- ✓ I Handlingsplan 2020-2023 og Budsjett 2020 ble det vedtatt å forlenge avdragstiden med ca. 1 år, fra 22 år til 23 år.
- ✓ I Handlingsplan 2022-2025 og i Budsjett 2022 ble det vedtatt å forlenge avdragstiden på lån med ca. 3 år, fra 23 år til 26 år.

Utvikling i lånegjeld

Grafen viser at lånegjelden øker fra ca. 400 millioner kroner i 2022 til ca. 475 millioner kroner i 2024 og holder seg deretter om lag samme nivå.. Hovedårsaken til økningen fra 2022 til 2023 er lån til bygging av ny brannstasjon (38 mill. kr.). Økningen fra 2023 til 2024 skyldes i hovedsak lån til bygging av Høgmo barnehage (30 mill. kr.).

Avdrag på startlån (formidlingslån) er budsjettert i investeringsbudsjettet. Startlån er lån som Oppdal kommune tar opp i Husbanken og låner ut videre til innbyggere i kommunen som faller inn under regelverket for startlån. Oppdal kommune avdrar lånene over 25 år. Ved utgangen av 2021 har Oppdal kommune 77,3 millioner kroner i lånegjeld på startlån. Det er budsjettert med opptak av 7 millioner kroner årlig i startlån i planperioden. Det er budsjettert med ca. 5 millioner kroner i avdrag på startlån i hele planperioden. Det er forutsatt at avdragskostnadene finansieres av avdrag som Oppdal kommune mottar fra personer som har fått innvilget startlån.

Konsesjonskraft og Drivkraft

Oppdal kommune har en konsesjonskraftmengde på 49,2 GWh, hvorav 31 GWh kommer fra Driva-rettigheten og 18,2 GWh kommer fra div. kraftverk. I tillegg til konsesjonskraftmengden gir Drivarettigheten i et normalår rundt 12 GWh i tilleggskraft, slik at samlet volum på kommunens kraftrettigheter utgjør rundt 61,2 GWh i et normalt nedbørsår.

For 18,2 GWh følger uttakskostnaden den sentralt fastsatte konsesjonskraftprisen. Uttakskostnaden er anslått 2,1 mill. kr. pr. år, beregnet ut fra en kostnad på kr. 115,7 pr. MWh.

For Drivarettigheten (31 GWh + 12 GWh = tilsammen ca. 43 GWh i et normalår) må kommunen betale 7,5 % av kraftverkets selvkost. Det er avgjort med dom at grunnrenteskatten skal tas med ved beregningen av uttakskostnaden. Samlet uttakskostnad forventes å ligge mellom kr. 189 – kr. 197 pr. MWh i 2023-2026, noe som innebærer en samlet uttakskostnad mellom 8,2 – 8,5 mill. kr. pr. år. Den største kostnaden er antatt uttakskostnad for Drivkrafta, som ligger rundt 7,7 mill. kroner pr. år.

Det økonomiske resultatet fra kraftforvaltningen brukes til å finansiere kommunens tjenesteproduksjon. For å gi mest mulig forutsigbare inntekter fra kraftsalg er det inngått avtale med en forvalter om prissikring gjennom handel med finansielle sikringskontrakter. Kommunestyret har vedtatt en Prissikringsstrategi ved salg av elektrisk kraft som angir ansvar og rammer for forvaltningen av kraften.

Markedet for salg av elektrisk kraft har store svingninger gjennom år og mellom år, og uten prissikring av kraftsalget vil kommunen være utsatt for stor prisrisiko. Ny markedssituasjon på kraftmarkedet har ført til at det i dag er stor forskjell på spotpris i NO3 (Oppdal kommune ligger i NO3-område) og spotpris system. Spotpris system er spotprisen for hele det nordiske børsområdet slik den ville vært dersom det ikke var noen begrensninger i kraftnettet f.eks. overføringskapasitet, og kraften teoretisk kunne flyte helt fritt.

For 18,2 GWh er det anslått en inntekt på kr. 268 pr. MWh i 2023 og at denne øker til kr. 353,7 pr. MWh i 2026. Prisøkningen skyldes i hovedsak at deler av kraftmengden ligger i NO1 som har høyere priser enn NO3.

For 31 GWh av Drivarettigheten er det anslått en inntekt på kr. 268 pr. MWh i 2023 og at prisen går ned til kr. 250 pr. MWh i 2026. Tilleggskraften, dvs. 12 GWh av Drivarettigheten, ligger i spot-markedet. Her er det anslått en pris på kr. 250 pr. MWh i 2023 – 2026.

Handlingsplan 2023-2026

Oppsummert gir dette et anslag på netto kraftinntekter i 2023 – 2026 på vel 6 millioner kroner pr. år:

	2022	2023	2024	2025	2026
Budsjettert netto inntekt fra salg av kraft	Kr. 5.913.000	Kr. 5.913.000	Kr. 6.291.00	Kr. 6.611.000	Kr. 6.611.000

Kommunedirektøren vil bemerke at det hefter usikkerhet med tallstørrelsene.

Bærekraftsfond

I møte 5. mai 2022 vedtok kommunestyret å opprette et Bærekraftsfond. Bærekraftsfondet etableres med en grunnkapital på kr. 107.421.000. Grunnkapitalen består av kr. 22.443.000 fra salg av aksjer i Oppdal E-verk AS og kr. 84.978.000 fra salg av aksjer i Vitnett AS. Bærekraftsfondet skal forvaltes etter Oppdal kommune sitt finansreglement kapittel 3 – Forvaltning av langsiktig likviditet.

Formålet med bærekraftsfondet er å

- ha egenkapital til utkjøp av festekontrakter
- kunne nedbetale langsiktig lånegjeld
- finansiere prekære infrastrukturtiltak
- disponere deler av den årlige avkastningen til kommunale driftstiltak
- sette av deler av den årlige avkastningen til et disposisjonsfond øremerket Såkornmidler til bærekrafts-prosjekter

Faktisk avkastning fra bærekraftsfondet kan disponeres ved neste rullering av handlingsplanen. Det betyr at faktisk oppnådd avkastning i 2022 (som blir kjent tidlig i 2023) disponeres av kommunestyret når kommunestyret våren 2023 behandler Handlingsplan 2024 -2027.

I følge vedtektene skal Bærekraftsfondets faktiske netto årlige avkastning (dvs. faktisk avkastning minus kostnader til ekstern fondsforvalter) anvendes slik i prioritert rekkefølge:

1. 20% av avkastningen skal tilbakeføres til hovedstol. Dersom konsumprisindeksen utgjør mer enn 20% av avkastning i fondet, økes prosentandelen til hovedstolen tilsvarende.
2. 40% av avkastningen disponeres til kommunale driftstiltak. Kommunestyret tar stilling til hvilke driftstiltak som skal finansieres av avkastningen i forbindelse med behandling av Handlingsplan og årsbudsjett.
3. 40% av avkastningen skal tilføres disposisjonsfond øremerket såkornmidler til bærekraftsprojekter. Kommunestyret tar stilling til bruk av disposisjonsfondet i forbindelse med behandling av Handlingsplan og årsbudsjett, eller i forbindelse med saker fremmet i løpet av året.

Bruk av avkastning fra bærekraftsfondet er ikke innarbeidet i handlingsplan 2023-2026.

Bundne avsetninger

Bundne fond har regler for hvordan fondene kan brukes. Noen bundne fond har også bestemmelser om at opptjente renter skal tillegges fondet, noe det er tatt hensyn til i handlingsplanen. Dette gjelder for næringsfondet, fond som tilhører selvkostområder (vann, avløp, plansaker, byggesaker, kart/oppmåling, feiing, deponi), tilfluktsromfondet og gavekontiene. I tillegg skal konsesjonsavgiften i sin helhet avsettes til Næringsfondet.

Ubundne avsetninger

Ved budsjettering av ubundne avsetninger er følgende forutsetninger lagt til grunn:

- ✓ Renteinntekter opptjent i Kapitalfondet tilbakeføres til fondet
- ✓ Egne lån i Kapitalfondet betjenes etter en ordinær 3-årig avdragsplan.
- ✓ Egne lån i Kapitalfondet belastes med en rentesats tilsvarende alternativkostnaden; innskuddsrenten i bank.
- ✓ Avsetningen til infrastrukturfondet holder samme nivå som i 2022-budsjettet, 4,7 millioner kroner

Handlingsplan 2023-2026

Budsjettert bruk og avsetning til disposisjonsfond og ubundet investeringsfond :

	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Generelt disposisjonsfond:					
Bruk		-30 352 000	-499 000	0	0
Avsetning		2 389 000	4 729 000	898 000	4 273 000
Saldo 31.12.	51 655 000	23 692 000	27 922 000	28 820 000	33 093 000
Infrastrukturfondet:					
Bruk		-4 778 000	-2 938 000	-2 938 000	-2 938 000
Avsetning		5 280 000	5 274 000	4 868 000	4 868 000
Saldo 31.12.	6 438 000	6 940 000	9 276 000	11 206 000	13 136 000
Disposisjonsfond til kapitalformål:					
Bruk		-6 964 000	-7 540 000	-7 640 000	-7 740 000
Avsetning		4 545 000	3 659 000	5 077 000	7 092 000
Saldo 31.12.	27 802 000	25 383 000	21 502 000	18 939 000	18 291 000
Øvrige disposisjonsfond					
Saldo 31.12.	30 534 000	30 534 000	30 534 000	30 534 000	30 534 000
Kapitalfond (ubundet investeringsfond)					
Bruk		-690 000	-490 000	-490 000	-490 000
Avsetning		0	1 683 000	1 683 000	1 683 000
Saldo 31.12.	4 429 000	3 739 000	4 932 000	6 125 000	7 318 000

Handlingsplan 2023-2026

Langsiktige forpliktelser.

I henhold til kommuneloven §14-4, 2. ledd, skal økonomiplanen og årsbudsjettet bl.a. vise utviklingen i kommunens vesentlige langsiktige forpliktelser. Nedenfor vises langsiktige forpliktelser som har en årlig verdi over kr. 100.000. Beløpene er hentet fra regnskapet for 2021:

Langsiktige forpliktelser	Løpetid	Beløp
Pensjonsforpliktelser - kommuneorganisasjonen KLP	Løpende	643 591 000
Pensjonsforpliktelser - kommuneorganisasjonen SPK	Løpende	87 217 000
Forpliktelser til å yte tilskudd:		
Norsk landbruksrådgiving	Løpende	200 000
Fellesgodefinansiering, kommunal andel	Løpende	2 925 000
Plankontoret - kjøp av tjenester	Løpende	800 000
Lønset samfunnshus SA - driftstilskudd årlig (K-styre 19/31)	2027	180 000
Opplæringskontoret for Oppdal og Rennebu (fem lærlinger)	Løpende	180 000
Festeavtaler (indeksjusters hvert 5. / 10. år - økning på 20%)	Løpende	2 950 000
Leieavtale med fylkeskommunen om idrettshall	2050	1 640 000
Samarbeidsavtale Nasjonalparken næringshge	2025	250 000
Kulturhuset - driftsstøtte	Løpende	13 618 000
Driftstilskudd legevaktssentralen	Løpende	762 000
Driftsavtale legetjenester	Løpende	3 515 000
Turisttilskudd leger	Løpende	294 000
Kjøp av legetjenester	Løpende	1 820 000
Driftsavtale fysioterapitjenester	Løpende	1 605 000
Kommunalt tilskudd private barnehager	Løpende	31 250 000
Overføring til interkommunale foretak:		
Brannvern	Løpende	6 152 000
Feiervesen	Løpende	2 664 000
Revisjon	Løpende	969 000
110-sentralen	Løpende	315 000
Tilskudd til kirkelig sektor	Løpende	4 891 000
Tilskudd til lag og foreninger:		
TrønderAlpin	2025	200 000
Aktivitetsstøtte idretts- og friluftaktiviteter	Løpende	470 000
Frivilligsentralen	Løpende	427 000
Religiøse formål	Løpende	362 000
Overføring til fritidsklubben	Løpende	110 000
Sum langsiktige forpliktelser utenom pensjonsforpliktelser		78 549 000
Sum langsiktige forpliktelser		809 357 000

Garanti gitt overfor:

Vekst Oppdal AS	2038	4 944 960
Oppdal Kirkelige Fellesråd	2029	400 000
Oppdal Kirkelig Fellesråd	2026	3 123 300
ODMS AS	2041	9 686 618
ODMS AS	2035	2 733 750
ODMS AS	2049	20 862 067
Remidt IKS	2037	10 842 945
TBRT	2060	327 731
Vognild Vannverk SA	2029	1 912 995
Sum garantiansvar		54 834 366

Balansert handlingsplan 2023-2026

Handlingsplanen er et redskap for politiske prioriteringer mellom ulike tjenester. Prioriteringene skal skje innenfor en ramme som sikrer langsiktig finansiell balanse og en bærekraftig utvikling i kommunens økonomi.

En bærekraftig økonomi innebærer at man ikke etablerer et driftsnivå som tærer på kommunens finans- og realkapital, jfr. Økonomireglementet for Oppdal kommune. For å sikre langsiktig finansiell balanse og bærekraftig utvikling har kommunestyret i sak 21/2 i møte 28.1.21 vedtatt følgende finansielle måltall for Oppdal kommune:

1. Netto driftsmargin skal utgjøre minimum 1,5% i gjennomsnitt i et fireårsperspektiv. I handlingsplanperioden skal ingen enkeltår ligge med netto driftsmargin på under 1,3%.
2. Gjeldsgrad: Lånegjeld (inklusive startlån og lån til VAR-sektoren) skal utgjøre maksimalt 73% av driftsinntektene i gjennomsnitt i handlingsplanperioden 2021-2024. Deretter skal det styres mot en gjeldsgrad som tilsvarer maksimalt 70% av driftsinntektene i gjennomsnitt i et fireårsperspektiv.
3. Disposisjonsfond: Summen av samtlige disposisjonsfond skal utgjøre minimum 13% av driftsinntektene i gjennomsnitt i et fireårsperspektiv.
4. De finansielle måltallene tas i bruk fra og med behandlingen av handlingsplanen for 2022-2025.

Netto driftsresultat anses faglig som en hovedindikator for en kommunes økonomi. Netto driftsresultat viser hvor mye som kan disponeres til avsetninger og investeringer etter at driftsutgifter, renter og avdrag er betalt. Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi anbefaler at netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene (omtalt som netto driftsmargin) bør utgjøre om lag 1,75%.

Handlingsplanen er lagt fram i balanse, men tabellen nedenfor viser at handlingsplanen ikke oppfyller alle finansielle måltall:

- Netto driftsmargin:

For 2023 er netto driftsmargin -0,9%, noe som betyr at utgiftene er høyere enn inntektene, og at differansen finansieres ved bruk av fond for å bringe året i balanse. Årsaken til negativ netto driftsmargin er at det i driftsbudsjettet for 2023 er budsjettert med følgende engangsutgifter:

- 7,0 mill. kr. i tilskudd til Oppdal idrettslag til bygging av fotballhall
- 1,7 mill. kr. i utgifter til rullering av arealplanen
- 4,9 mill. kr. i utgifter til innføring av helseplattformen

Tilsammen utgjør disse beløpene 13,6 mill. kr. Om disse beløpene holdes utenfor ved beregning av netto driftsmargin, ville driftsmarginen i 2023 vært på 1,3%.

For 2024 er netto driftsmargin 1,4%. Dette året er det budsjettert med en engangsutgift i driftsbudsjettet på 0,4 mill. kr. til innføring av helseplattformen. Om beløpet holdes utenfor ved beregning av netto driftsmargin, ville driftsmarginen i 2024 vært på 1,5%.

For 2025 er netto driftsmargin 1,1%. Dette året er det en topp i antall elever i grunnskolen, noe som gir høyere beregnede driftsutgifter til grunnskole drift.

For 2026 er netto driftsmargin beregnet til 2,0%. Lavere elevtall i grunnskolen og lavere avdragsutgifter som følge av nedbetalt lån bidrar til en god driftsmargin.

Gjennomsnittlig driftsmargin i 2023 – 2026 er på 1,5% hvis engangsutgiftene i 2023 og 2024 holdes utenfor beregningene.

Gjennomsnittlig driftsmargin i 2023 – 2026 er på 0,9% hvis engangsutgiftene i 2023 og 2024 ikke holdes utenfor beregningene.

Kommunedirektøren mener at Oppdal kommunes økonomiske situasjon tillater at driftsmarginen avviker fra finansielt måltall når dette skyldes engangsutgifter og så lenge måltallet for disposisjonsfond er oppfylt.

Innenfor driftsmarginen er det ikke funnet rom for å budsjettere tilstrekkelig med midler til ivaretagelse av Oppdal kommunes realkapital, dvs. bygninger og anlegg.

Handlingsplan 2023-2026

- Gjeldsgrad

Gjeldsgraden er beregnet til gjennomsnittlig 73% i planperioden. Dette er høyere enn vedtatt måltall, som sier at det skal styres mot en gjeldsgrad på 70% i gjennomsnitt. Det skyldes i hovedsak at det er budsjettert med lån til ny barnehage og at lån til brannstasjonen ser ut til å bli høyere enn lagt til grunn da måltallene ble satt. Handlingsplan 2021-2024 danner grunnlaget for fastsettelse av finansielle måltall. Lånefinansiering av ny barnehage var ikke en del av handlingsplanen 2021-2024. Kommunestyret vil få seg forelagt egen sak der det må tas stilling til om måltallet skal revideres.

Beregnete måltall for handlingsplanperioden:

	Måltall	Gjennomsnitt i perioden	2023	2024	2025	2026
Netto driftsmargin (netto driftsresultat i % av driftsinntektene)	1,5% i gjennomsnitt, ingen år under 1,3%	0,9%	-0,9%	1,4%	1,1%	2,0%
Gjeldsgrad (Lånegjeld i % av driftsinntektene)	73% i gjennomsnitt, styre mot 70%	73%	69%	75%	74%	75%
Disposisjonsfond i % av driftsinntektene	Minimum 13%	14%	14%	14%	14%	15%

Særlige forhold av betydning i handlingsplanperioden.

Tilpasning av tjenestenivået innen helse- og omsorgstjenestene

I forbindelse med arbeid med handlingsplanen for 2021-2024 opprettet kommunedirektøren en styringsgruppe som fikk i oppdrag å redegjøre for konkrete tiltak som skal bidra til å tilpasse tjenestenivået innen helse- og omsorgstjenestene. Bakgrunnen for arbeidet var behovet for å redusere kostnader for å bringe handlingsplanen i balanse. Gruppens oppgave var å komme med forslag til tiltak med langsiktig effekt som tilsvarer anslagsvis kr. 4.000.000.

For enhetene Oppdal helsesenter, Hjemmetjenestene og Helse og familie ble det gjennomført et arbeid for å redusere kostnadene med 4 millioner kroner. Disse enhetene hadde i Budsjett 2021 til sammen 171,2 millioner kroner i netto driftskostnader, og 4 millioner kroner tilsvarer 2,3 % av enhetenes netto driftskostnader. Arbeidet resulterte i ulike tiltak som ble innarbeidet i budsjettet og som til sammen ga kr. 3.940.000 i reduserte årskostnader.

En egen arbeidsgruppe har i 2021 sett på mulige endringer i organiseringen av tjenestetilbud til brukere med ressurskrevende tjenester. Formålet er å se på mulighet for mer effektiv drift av tjenestetilbud. Arbeidsgruppa har gjort vurderinger og analyser av ulike tiltak. Det viser seg vanskelig å forutsi organisering av tjenestetilbud som utløser ressurskrevende tjenester. Vi snakker ikke om en homogen/ ensartet brukergruppe som mottar ressurskrevende tjenester. Det er til enhver tid viktig for brukere at det gjøres individuelle tilrettelegginger og tilpasninger. Konklusjonen på arbeidet er at et hvert tjenestetilbud som etableres og som utløser ressurskrevende tjenester må vurderes med kartlegging av faglig forsvarlighet, god kvalitet og mest effektive kostnadsnivå.

En egen arbeidsgruppe i hjemmetjenesten har arbeidet med å frigjøre omsorgsboliger slik at de kan benyttes til utleieboliger. Dette har medført at Oppdal kommune kan leie ut 5 ekstra utleieleiligheter som tidligere ikke var egnet da de tilhørte bofellesskap med heldøgns tjenester til psykisk utviklingshemmede.

Arbeidsgruppa gjennomførte følgende tiltak med konsekvens for økonomi i 2021:

- Redusert ressursbruk ved matombringning 0,1 årsverk i hjemmetjenesten
- Reduksjon i hjemmehjelp 0,8 årsverk i hjemmetjenesten
- Reduksjon i fagarbeider 0,8 årsverk i hjemmetjenesten
- Opphør av ressurskrevende tjenester for 1 bruker i hjemmetjenesten
- Omorganisering av tjenestetilbud til ressurskrevende bruker i hjemmetjenesten
- Omorganisering og omgjøring av omsorgsboliger til utleieboliger
- Omorganisering av tjenestetilbud i Helse og familie (innsparing omdisponeres til psykolog)

Styringsgruppa oppsummerer følgende fra sitt arbeid i 2021 når det gjelder innsparing:

2021 – innsparing drift	Kr. 940 000
2021 - konsekvensjustering	Kr. 3.000 000
Økte husleieinntekter Tekniske tjenester (anslag)	Kr. 200 000

Videre arbeid:

Det er etablert et eget forvaltningskontor for helse- og omsorgstjenester fra 1.1.2022. Kontoret er organisert i enheten Plan og forvaltning. Det er overført ressurser til bemanning av forvaltningskontoret fra Oppdal helsesenter, Hjemmetjenesten, Helse og familie samt Tekniske tjenester.

Oppdal kommune har mottatt skjønnsmidler til gjennomføring av prosjekt Heltidskultur i pleie- og omsorgssektoren. Prosjektet vil gå over 3 år og ledes av egen prosjektleder. Prosjektet vil ha oppstart i 2022.

Det ble i 2021 redusert antall mellomledere i hjemmetjenesten fra 7 til 5 årsverk gjennom omorganisering.

Det er gjort en samordning av boveiledertjenesten slik at flere brukere mottar tjenester.

Kommunedirektøren forutsetter at videre arbeid vil resultere i en kostnadsreduksjon i Oppdal kommunes budsjett på anslagsvis 1,5 millioner kroner fra og med 2023. I tillegg skal helse- og omsorgsenhetene dekke inn eventuelle merutgifter til ressurskrevende tjenester opp til kr. 3.000 000 (jfr. innsparingen i 2021 som er en konsekvensjustering). Enhet Helse og familie vil få en økning i tjenestetilbud til en enkelt bruker som omfattes av ordningen med ressurskrevende tjenester. Merkostnaden vil i 2023 tilsvare kr 990 000 som skal dekkes gjennom helse- og omsorgstjenestene sine rammer.

Etter utredningsarbeid og flere iverksatte tiltak har arbeidsgruppa ikke kommet i mål med gjennomføring av tiltak som medfører reell innsparing på 1,5 mill. kroner i henhold til forventet innen 2023. Arbeidsgruppa vil arbeide videre med tilpasning av tjenestenivå i enhetene for å imøtekomme mandatet.

Ressurskrevende tjenester

Oppdal kommune yter i dag ressurskrevende tjenester til 15 innbyggere som faller inn under statens ordning med refusjon for ressurskrevende tjenester. Tjenestemottakerne er primært mennesker med psykisk utviklingshemming og noen har utfordringer knyttet til psykiske lidelser og/eller rus. Noen tjenestemottakere er barn. Av de 15 brukerne som mottar ressurskrevende tjenester har 9 personer diagnosen psykisk utviklingshemming.

Kommunene får altså et statlig tilskudd som refunderer deler av utgiftene til tjenester til mennesker som mottar omfattende helse- og omsorgstjenester. For 2021 får kommunene kompensert 80 pst. av egne netto lønnsutgifter i 2021 til helse- og omsorgstjenester ut over et innslagspunkt på 1 470 000 kroner. Innslagspunktet for 2023 blir kjent når statsbudsjettet for 2023 blir lagt fram i oktober 2023. Innslagspunktet har økt mer enn lønns- og prisveksten de siste årene. Tilskuddsordningen gjelder for tjenestemottakere til og med det året de fyller 67 år. For eldre over 67 år fanges deler av utgiftene opp gjennom de ordinære kriteriene i kostnads-nøkkelen for kommunene som ligger til grunn for fordelingen av rammetilskuddet til kommunene.

Vi ser en utvikling av tjenestemottakere med ressurskrevende tjenester som i økende grad benytter seg av Brukerstyrt personlig assistanse (BPA) som tjenesteform. Dette er en tjenesteform der tjenestemottaker selv er arbeidsleder for sine tjenesteytere. Bruker organiserer og administrerer tjenestene sine gjennom egne ansatte. Kommunen er ansvarlig for å kunne tilby denne tjenesten og er kostnadsbærer av tjenestetilbudet. Dette begrenser kommunens handlingsrom for sambruk og effektivisering.

Vi ser også en annen utfordring knyttet til effektivisering av ressurskrevende tjenester. Dersom brukere har tjenester som er så omfattende at de grenser opp mot regelverket for ressurskrevende tjenester, men er samordnet med andre tjenestemottakere som gjør at kommunen ikke når opp til grenseverdien for å motta statlig tilskudd, vil kostnaden for kommunen kunne bli større ved å rasjonalisere tjenesten. Dette innebærer at kommunen i vurdering av tjenestetilbud som grenser opp mot ressurskrevende tjenester må gjøre en grundig helhetsvurdering der kvalitet på tjenesten og individuell faglig vurdering må veies opp mot alternative kostnader for kommunen.

Det har de siste årene vært et økende behov for omfattende individuell tilrettelegging for unge voksne med psykiske helseutfordringer, elever i grunnskolen og barn i barnehage med sammensatte behov. Tiltakene i barnehage og skole har pr i dag ikke falt innunder ordningen for refusjon for ressurskrevende tjenester, og må i sin helhet dekkes gjennom kommunens frie inntekter.

Barnevernsreformen

Stortinget har vedtatt en barnevernsreform fra 2022, som blant annet gir kommunene økt faglig og økonomisk ansvar, jf. Prop. 73 L (2016–2017) *Endringer i barnevernloven (barnevernsreform)*.

I pressemelding gitt av Barne- og familie-departementet i forbindelse med framleggningen av statsbudsjettet for 2022 heter det bl.a.:

«I januar 2022 blir barnevernsreforma sett i kraft. Reforma skal styrkje moglegheitene og insentiva kommunane har til å setje i gang førebyggjande tiltak tidleg, gi meir effektiv bruk av ressursar og gi betre tilpassa hjelp til barn som treng det. Reforma inneheld både kvalitetstiltak og endringar i ansvarsdelinga mellom stat og kommune. Dette vil gi kommunane eit større fagleg og økonomisk ansvar for barnevernet.

Handlingsplan 2023-2026

– Målsetjinga er at fleire barn skal få riktig hjelp til riktig tid, og at tenestetilbodet i auka grad skal tilpassast lokale behov.»

(Hele pressemeldingen finnes her: <https://www.regjeringen.no/no/dokumentarkiv/regjeringen-solberg/aktuelt-regjeringen-solberg/bld/nyheter/2021/satsingar-for-eit-betre-barnevern/id2873892/>)

I følge Statsbudsjett 2022 innebærer det økte økonomiske ansvaret at kommunenes egenandeler for kjøp fra staten endres slik:

- Månedlige egenandeler i institusjon endres fra kr. 76.900 i 2021 til kr. 170.000 i 2022
- Månedlige egenandeler i spesialiserte fosterhjem og beredskapshjem endres fra kr. 36.200 i 2021 til kr. 85.000 i 2022
- Månedlige egenandeler i spesialiserte hjelpetiltak endres fra kr. 18.100 i 2021 til kr. 15.000 i 2022
- Refusjonsordningen for forsterkning av ordinære kommunale fosterhjem avvikles.

Plassering i beredskapshjem og spesialiserte fosterhjem som er gjort etter 1. januar 2022 utløser denne taksten på egenandel (gjelder ikke for institusjonsopphold). Oppdal kommune har barn plassert i institusjon og spesialiserte fosterhjem og beredskapshjem.

Utgiftene til egenandeler på institusjon og beredskapshjem for barn og unge som trenger plasseringer for kortere eller lengre perioder varierer fra år til år. Når disse egenandelene øker såpass mye som det er lagt opp til, og nye oppgaver knyttet til barnevernreformen overføres fra stat til kommune, utfordrer det kommunen i langt større grad enn tidligere til å håndtere disse uforutsette utgiftene. Utgiftene er knyttet til betaling av tiltak for barn og unge, og ikke direkte knyttet til arbeidsoppgaver de ansatte i barneverntjenesten utfører, det har derfor ingen sammenheng med mindre/mer arbeidsmengde.

Som kompensasjon for økt økonomisk ansvar innen barnevern er Oppdal kommune via rammetilskuddet i 2022 tilført kr. 856.000. Beløpet skal i prinsippet dekke «tap av refusjoner» og økning i kommunale egenandeler. Beløpet er tilført budsjettrammen til Helse og familie. Det antas at Oppdal kommune i 2023 og 2024 får en ytterligere økning i rammetilskuddet som følge av at kompensasjonen til kommunene for det økte økonomiske ansvaret skal innføres via en overgangsperiode på 2 år. For 2022 vil beløpet på kr. 856.000 gå til dekning av avvikling av refusjonsordningen for forsterkning av ordinære kommunale fosterhjem, som opprinnelig var budsjettert til kr. 716.000.

Reformen innebærer også at øremerkede midler gitt til finansiering av stillinger innen barnevernet blir avviklet. De øremerkede midlene er lagt inn i rammetilskuddet og fordelt til kommunene etter en gitt nøkkel. Oppdal kommune er vertskommune for Rennebu kommune når det gjelder barneverntjenester. Tjenesten består av 7,9 årsverk. For Oppdal og Rennebu sin felles barneverntjeneste har det øremerkede tilskuddet vært på ca. 2 millioner kroner. Beløpet har finansiert ca. 2,3 årsverk innen barneverntjenesten. Omfordelt beløp via rammetilskuddet utgjør ca. 1,3 millioner kroner for Oppdal og Rennebu kommuner, dvs. en reduksjon på ca. 0,7 millioner kroner i forhold til det øremerkede tilskuddet. Oppdal sin andel av det reduserte beløpet utgjør ca. 0,5 millioner kroner, mens Rennebu sin andel av det reduserte beløpet utgjør ca. 0,2 millioner kroner. Dersom barneverntjenesten skal ta ned bemanningen for å dekke inn reduksjonen på 0,7 millioner kroner, innebærer det en reduksjon på 1,2 årsverk i barneverntjenesten.

Bemanningen i barneverntjenesten i 2022 er videreført på 2021-nivå, der Oppdal kommunes andel av redusert beløp til finansiering av bemanning i barneverntjenesten, ca. 0,5 millioner kroner, finansieres ved bruk av 0,1 millioner kroner gitt som frie midler i rammetilskuddet for 2022 til barn og unges psykiske helse og 0,4 millioner kroner i lønnsmidler fra vakant stilling i Helse og familie (psykolog-stillingen), alternativt ved bruk av Helse og familie sitt disposisjonsfond. Fra 2023 tilføres Helse og familie kr. 400.000 for å videreføre Oppdal kommunes bemanning i barneverntjenesten.

Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2021–2022) for Barne- og familiedepartementet.

Festetomter

I sak 17/106 til kommunestyret ble det redegjort slik for dagens situasjon:

«Festekontraktene gir for de aller fleste tilfeller ingen mulighet for kommunen til å avslutte festeforholdene, avtalene er ikke oppsigelige før de går ut i 2076/2079/2090-tallet. Kommunen kan kun kreve innløsning av 2 festeieendommer. Kommunens innløsningsmulighet er avhengig av enighet med den enkelte part. Det er i de fleste festeforhold som har vært forhandlet uenighet mellom partene om hvilken pris som skal legges til grunn ved innløsning, tilsvarende ved forhandlinger om regulering av festeavgiften. Kommunen kan få krav med 2 års frist til innløsning fra 13 festeforhold, noe som gir usikkerhet for kommunens handlingsplan fremover. Ved å opprettholde festeporteføljen gir dette store vanskeligheter i forhold til et ønske om forutsigbarhet i kommunens økonomi.»

Oppdal kommune har innløst de to festeieendommene der det kan kreves innløsning, jfr. K-sak 21/128 den 18.11.2021. En festeavtale er utgått og avsluttet.

Oppdal kommune sin festeportefølje består nå av 23 festeforhold der kun et fåtall tomter dekker arealbehov til kommunens lovpålagte kjerneoppgaver. Det er spesielt knyttet økonomisk risiko til fastsettelse av den fremtidige festeavgiften for 15 av festearealene (definert som festeareal 1-9 og 14, 15, 16, 18, 19 og 20. Festeavgiften for disse 15 festetomtene er pr. dato på ca. 2,8 mill. kr. pr. år. Total årlig festeavgift pr. dato er ca. 3,1 mil kroner.

Festeavgiftene reguleres hvert 5/10 år, slik at det pr. dato pågår forhandlinger med 1 grunneier om regulering av festeavgiften, slik at kostnaden må justeres i forhold til ny framforhandlet festeavgift. I 2023 forventes krav om regulering av festeavgiften fra grunneierne nr. 1-9 nevnt ovenfor. Festeavgiften kan øke betydelig i årene framover, noe som vil bety at det kan bli svært kostbart for Oppdal kommune å videreføre dagens situasjon med festekontrakter. Ved innløsning av festekontrakter kan framfestere få tilbud om å kjøpe sine festeieendommer, noe som kan gi salgsinntekter som kan delfinansiere innløsning av festeforholdene. Oppdal kommune kan uansett bli nødt til å innfri 13 av festekontraktene ved innløsning med to års tidsfrist. I et langsiktig perspektiv vil innløsning av festeieendommer være økonomisk risikoreduserende for Oppdal kommune.

Oppdal kommunes årlige utgifter til festeavgifter i årene framover er befestet med stor usikkerhet. Det samme gjelder utgifter som følge av forhandlinger som pågår, jfr. virkningstidspunktet for reforhandlede festeavgifter. Tekniske tjenester har ikke budsjettdekning for disse utgiftene, heller ikke utgifter som påløper til advokat og sakkyndig/teknisk bistand i forbindelse med forhandlingene/skjønn/Voldgift.

Ny distriktsindeks

(Kilde: H-2461 B)

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har våren 2020 fastsatt ny distriktsindeks. Indeksen gir en rangering av kommunene etter graden av distriktsutfordringer. Indeksen beregnes slik at kommunene i indeksen vil få en (teoretisk) verdi mellom 0 og 100. Kommuner med de laveste verdiene har de største distriktsutfordringene. Kommuner med de høyeste verdiene har de minste distriktsutfordringene. Distriktsindeksen er dermed et verktøy for å peke ut distriktskommuner og for å vurdere forskjellen i distriktsutfordringer mellom kommuner.

Den nye distriktsindeksen består av fire indikatorer:

- ✓ SSBs sentralitetsindeks (40 pst.)
- ✓ Befolkningsvekst siste ti år (40 pst.)
- ✓ Sysselsettingsvekst siste ti år (10 pst.)
- ✓ Ensiddig næringsstruktur, Herfindahlsindeksen for privat sektor (10 pst.)

Den nye distriktsindeksen vil i første omgang kun bli brukt som ett av flere verktøy for å fastsette nye virkeområder for distriktsrettet investeringsstøtte (regionalstøttekartet) og ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift. Oppdal har fått verdien 52,5 i ny distriktsindeks. I nåværende distriktsindeks har Oppdal verdien 36. Det går ikke fram av departementets rapport (H-2461 B) hva endring i indeksen betyr for Oppdal kommune. Fram til utvalget som skal gjennomgå inntektssystemet for kommuner (se neste avsnitt), vil den gamle distriktsindeksen fra 2017 brukes for å fordele distriktstilskudd Sør-Norge og distriktstilskudd Nord-Norge i inntektssystemet for kommunene. Oppdal kommune mottar via inntektssystemet ca. 9 millioner kroner årlig i distriktsstøtte.

Gjennomgang av inntektssystemet.

I mai 2020 nedsatte regjeringen et inntektssystemutvalg som skal foreta en helhetlig gjennomgang av inntektssystemet for kommunene. Utvalget skal vurdere de ulike elementene i dagens inntektssystem, og komme med forslag til utforming av inntektssystemet for kommunene. Utvalget skal levere sin utredning innen 26. august 2022. Utvalgets mandat finnes her: <https://nettsteder.regjeringen.no/inntektssystemutvalget/>

Utskifting av bru over Ålma

Kommunestyret fattet i sak 21/131 i møte 17.12.21 (18/2233-42) følgende vedtak:

Kommunestyret godkjenner forslag til forpliktende avtale mellom Trøndelag fylkeskommune og Oppdal kommune om finansiering og gjennomføring tiltak for ny fylkeskommunal bru over Ålma – fylkesveg 6518, datert 23.11.2021. Kommunedirektøren gis fullmakt til å foreta evt. redaksjonelle endringer før avtale undertegnes av ordfører.

Årlige kostnader for Oppdal kommune fram t.o.m. 2041 som følge av avtalen, avklares innenfor kommunens årlige driftsramme i handlingsplan og budsjett.

Avtalen innebærer følgende, jfr. avtalens kapittel 3:

Med den bakgrunn som angitt i pkt. 1 og 2 ovenfor, er partene enige om finansiering og bygging av ny fylkeskommunal bru over Ålma – fylkesveg 6518, i Oppdal sentrum på de betingelser som fremgår nedenfor i denne bestemmelse:

- 3.1 Fylkeskommunen har som utgangspunkt at teoretisk restlevetid for brua er 20 år regnet fra 2022, dvs. fram t.o.m. 2041. Denne restlevetid for brua er lagt til grunn av partene ved fastsettelsen av det tilskudd Oppdal kommune skal bidra med iht. pkt. 3.3 og 3.4.*
- 3.2 Trøndelag fylkeskommune som brueier, forplikter seg til å igangsette utskifting av bru med tilhørende infrastrukturiltak så raskt som dette er praktisk mulig og forsvarlig, men senest innen utgangen av planperioden 2024-2027.*
- 3.3 Oppdal kommune skal betale 50 % av de faktiske kostnader eksklusive merverdiavgift knyttet til bygging av Ålma bru med den begrensning som fremgår under pkt. 3.4.*
- 3.4 Oppdal kommune forplikter seg til å bidra med delfinansiering av brua gjennom slike oppgjør:*
 - a) Oppdal kommune betaler kr 500 000 (2021-kroner) per år i tilskudd til fylkeskommunen. Første avdrag betales det året arbeidene starter. Avdrag betales årlig frem til Oppdal kommunen har betalt sin andel, dog uansett ikke lenger enn til og med år 2041.*
 - b) Tilskuddsbeløpet skal indeksreguleres årlig i tråd med den faktiske utviklingen i Statistisk sentralbyrås offisielle byggekostnadsindeks for veganlegg, delindeks betongbru. Første regulering skal gjøres i andre tilskuddsår basert på utviklingen i byggekostnadsindeksen året før. Slik indeksregulering foretas deretter årlig frem til og med brua er ferdigstilt. Ved betaling av årlig tilskudd etter ferdigstilling av brua betales samme tilskudd som ved siste indeksregulering så lenge slike tilskudd skal betales iht. pkt. a).*
- 3.5 Dersom tiltaket krever omregulering av dagens reguleringsplan, skal Oppdal kommune dekke kostnadene ved omreguleringen.*
- 3.6 Bygging av ny brannstasjon er avklart i Oppdal kommunes budsjett for 2022, og kommunen igangsetter bygging når denne avtale er undertegnet av begge parter.*

Avtalen innebærer at Oppdal kommune skal betale et tilskudd på kr. 500.000 til fylkeskommunen fra og med det året fylkeskommunen starter arbeidet med utskifting av brua. Arbeidet skal startes senest innen utgangen av planperioden 2024-2027. Det er ikke avklart når arbeidet starter opp. Beløpet er derfor ikke innarbeidet i Oppdal kommunes handlingsplan 2023-2026.

Klima og energi

I juni 2019, sak PS 85/2019, ble revidert Klima –og energiplan vedtatt av kommunestyret som en komunedelplan. Klima- og energiplanen for Oppdal kommune skal underbygge målene i kommuneplanens samfunnsdel (2010-2025) og arealdel (2019-2030), og består av et plandokument og en tiltaksdel.

De overordna målene i klima –og energiplanen er:

1. Oppdal kommune skal bli et lavutslippssamfunn i 2050.
2. Oppdal kommune skal øke energieffektiviteten og andelen og bruken av ulike fornybare energikilder.
3. Oppdal kommune skal være et klimarobust og sikkert samfunn i et endre klima.

De fleste av kommunens virksomheter har ansvar for å realisere planens innhold. Arbeidet skal følge kommunens årshjul gjennom handlingsplan og budsjettbehandling. Konsekvenser innen klima og energi skal synliggjøres og vurderes i alle relevante saker. I 2019 ble det igangsatt arbeid med et klimabudsjett for kommunen. Klimabudsjettet er en oversikt over de viktigste tiltakene kommunen planlegger å gjennomføre for at Oppdal skal bli et lavutslippssamfunn i 2050. Tiltaksdel til klima og energiplan med klimabudsjett for 2022 ble vedtatt av kommunestyret i desember 2021. Som en del av dette arbeidet ble det utarbeidet et arealbruksregnskap for Oppdal. Tiltaksdelen til klima og energiplanen inneholder 103 tiltak for hvordan målene skal nås, dette inkluderer også tiltak for hvordan Oppdal skal bli et klimarobust og sikkert samfunn i et endret klima.

For nye investeringstiltak i handlingsplanen er det så langt det er mulig beregnet effekt for klima og energi der det finnes tilgjengelige beregningsverktøy. Effekten på klimautslipp (hovedmål 1 i klima og energiplanen) måles i CO₂-ekvivalenter. Tiltak som har effekt på energiforbruk (hovedmål 2 i klima og energiplanen) måles i kWh. Foreløpig er det få av tiltakene som skal bidra til å redusere klimagassutslippene man kan tallfeste klimaeffekten for. Det er derfor gjort en skjønnsmessig vurdering av om tiltaket har liten, middels eller stor klimaeffekt.

De direkte utslippene av klimagasser innenfor Oppdal kommunes grenser var i 2020 på ca 68.000 tonn CO₂-ekvivalenter (kilde Miljødirektoratet). For å bli et lavutslippssamfunn i 2050 må vi ned på ca 8.800 tonn CO₂-ekvivalenter. I tillegg har Oppdal en netto binding i skog og arealer på 64.000 tonn CO₂-ekvivalenter. For å bli klimanøytral må disse arealene bevares, og bindingen av tonn CO₂ må opprettholdes eller styrkes.

Det er veitrafikk og jordbruk som er de største kildene til direkte klimautslipp i Oppdal. Det er også store indirekte klimagassutslipp knyttet til forbruket vårt. Klimafotavtrykket for oppdalingene samlet ligger på omtrent 92 000 tonn CO₂-ekvivalenter årlig (kilde <https://www.folketsfotavtrykk.eco/>). Dette er nær 1,5 ganger mer enn de direkte utslippene i kommunen. Per innbygger utgjør dette 13,5 tonn, noe som er det samme som en gjennomsnittstrønder. Størst indirekte utslipp (34 %) er knyttet til energi, transport er nest størst, der oppdalingenes pendling, fritids- og feriereiser inngår. Vår andel av offentlige utslipp, sammen med utslipp knyttet til forbruk av tjenester og varer og kosthold/mat utgjør resten av de indirekte klimautslippene. For å nå utslippsmålene må Oppdal kommune arbeide målrettet med utslippskutt både i egen organisasjon og som samfunnsaktør. Dette krever at det i administrasjonen er noen som jobber målrettet mot dette, og det er derfor i handlingsplanen for 2023-2026 spilt inn behov for en klimakoordinator i 50% stilling.

Eiendomsskatt - omtaksering

Oppdal kommune har eiendomsskatt i hele kommunen. Eiendomsskatteinntektene tilfaller i sin helhet Oppdal kommune, og inngår i finansieringen av de kommunale tjenestene. Hovedregelen er at alminnelig taksering av eiendommer skal skje hvert tiende år. I Oppdal ble det gjennomført alminnelig taksering med virkning fra 2012, dvs. at selve takseringsjobben ble utført i 2011. I 2022 er det 10 år siden siste alminnelige taksering.

I sak 20/118 i møte 26.11.20 fattet kommunestyret følgende vedtak: «Gjeldende eiendomsskattetakstgrunnlag står urørt i tre år ut over lovens hovedregel om omtaksering etter 10 år. Dette innebærer at kommunestyret har som intensjon at gjeldende skattegrunnlag benyttes – dvs. står uendret – i årene 2022, 2023 og 2024.»

Handlingsplan 2023-2026

Regelverket tillater at eiendomsskattetakstgrunnlaget står urørt for det ellefte, tolvte og trettende året (dvs. 2022-2024) etter siste alminnelige taksering gjennomført i 2012. For det fjortende året, år 2025, kan ikke takstene fra 2012 etter reglene stå urørt. Kommunestyret har følgende alternativer:

- Kommunen har nye takster, dvs. gjennomfører alminnelig omtaksering, enten ved å gjennomføre egen omtaksering eller ved å bruke skatteetatens formuesgrunnlag.
- Kommunen foretar kontormessig oppjustering av takstene fra 2012.

Uavhengig av valgt metode må det foreligge nye takster fra og med 2025, der selve takseringsjobben må gjennomføres i 2024. Prisen for gjennomføring av de ulike metodene er ulik, der gjennomføring av egen omtaksering anslås å koste 3 – 6 millioner kroner. Gjennomføring av kontormessig oppjustering av takstene fra 2012 er anslått å koste ca. 100.000 kroner. Kostnadene ved bruk av skatteetatens formuesgrunnlag er ikke kjent. Denne metoden vil pr. i dag innebære en kombinasjon av bruk av skatteetatens formuesgrunnlag og egen omtaksering. Uavhengig av metode vil dagen eiendomsskattgrunnlag øke, da eiendommene har en generell verdistigning fra 2012 til 2025.

I løpet av vinteren 2023/24 vil kommunestyret få sak om valg av takseringsmetode. Om kommunestyret velger å fortsette med dagens eiendomsskattesatser (3,65 promille for bolig- og fritidseiendommer og 7 promille for næringseiendommer) i 2025 vil nytt takstgrunnlag innebære høyere eiendomsskatteinntekter til Oppdal kommune fra og med 2025.

Det er ikke tatt høyde for utgifter til omtaksering i 2024 i denne handlingsplanen. Det er heller ikke forutsatt høyere eiendomsskatteinntekter fra og med 2025 sammenlignet med 2022.

Ny slambehandlingsløsning Oppdal sentrum

Oppdal kommune har siden oppstarten av renseanlegget i 1995 kompostert avløps-slammet selv i vår egen komposteringstrummel. Dette er en betydelig mere kostnadseffektiv måte å håndtere slammet på enn å kjøre slammet til et eksternt slambehandlingsanlegg. Trommelen begynner nå å vise tegn på å bryte sammen, og Oppdal kommune har ikke lyktes i å finne leverandører av komposttromler. Oppdal kommune har også konkludert med at det høyst sannsynlig ikke er mulig å reparere eksisterende trommel. I den forbindelse er det planlagt å kjøre et forprosjekt i 2022 for å kartlegge muligheter for videre håndtering av slammet fra Oppdal sentrum renseanlegg.

Om reaktor skulle kolapse før endelig løsning er på plass, så er det igangsatt forberedelser for reserveløsning, slik at urensset påslipp til Driva unngås. Reserveløsning vil medføre økte kostnader til håndtering og transport av avvannet slam til godkjent mottak. Det er stor sannsynlighet for at reaktoren ikke vil fungere lenge nok til at vi får avklart om det må bygges nytt renseanlegg.

Ny renseløsning Oppdal sentrum

Statsforvalteren har sendt ut informasjon om at det vil bli en gjennomgang av anlegg med rensekraft gitt i eldre driftstillatelser. Mye tyder på at kravene vil bli skjerpet inn i en slik grad at dagens renseanlegg ikke har mulighet til å overholde kravet, dette har også blitt signalisert av driftsassistansen. Det er uvisst om det er mulig å bygge om eksisterende anlegg eller om det må bygges et nytt anlegg. Da et nytt anlegg er antydning en kostnad på mellom 60 og 80 millioner bør man planlegge nøye hvilken løsning man går for. Om man ender opp med en omfattende ombygging vil dette også koste betydelige summer. Derfor er det planlagt et forprosjekt i 2023 for å finne ut av hva beste løsning blir. Forprosjektet foreslås først i 2023, siden det ikke har kommet noe konkret krav enda.

Anlegget har fungert godt lengre enn forventet levetid på et gjennomsnittlig renseanlegg. De siste årene har derimot belastningen på anlegget blitt så stor at rensekraftene akkurat ikke har blitt oppnådd. Gitt alderen på anlegget må det uansett påkostes betydelige summer for å opprettholde driften slik at vi kan nå dagens rensekraft. I og med at det er uavklart om det kommer vesentlig skjerpede rensekraft er det ikke ønskelig å investere større beløp før man har planlagt nøye hvilken løsning som skal velges.

Legetjenesten

En samlet legegruppe i Oppdal uttrykker bekymring for økende arbeidsbelastning på legene over tid og forsvarlighet for både legevakt og fastlegetjeneste. Som følge av kommunal legevaktordning er arbeidsbelastningen på legene i Oppdal antatt høyere enn for de fleste andre kommuner i landet. Oppdal er en turistkommune og et knutepunkt med mye gjennomgangstrafikk. Det er også langt til sykehus. Dette

medfører at legene må håndtere langt flere pasienter enn de fastboende, spesielt på legevakt. I tillegg er stadig flere oppgaver pålagt fastlegene, blant annet som følge av Samhandlingsreformen. Mange kommuner sliter nå med å rekruttere og beholde fastleger, også i de store byene. Det er iverksatt utredning av alternativ driftsmodell for legevaktjenesten og fastlegeordningen. Utredningen er ferdig 1. august 2022. Høsten 2022 vil kommunedirektøren legge fram sak til politisk behandling.

Strategi for verdibevarende vedlikehold av kommunale bygninger

Forslag til Strategi for verdibevarende vedlikehold legges frem for kommunestyret 5. mai 2022. Strategien legger opp til verdibevarende vedlikehold slik at bygninger og bygningsdeler oppnår lengre levetid fremfor tidligere utskiftninger. Strategien legger videre opp til bruk av standardiserte begreper benyttet i livssyklus-tenkningen for bygninger.

Hvert år i forbindelse med handlingsprogramarbeidet skal det legges frem en samlet oversikt over utskiftings-/utbedringsbehov for kommunens bygninger.

Strategiens målsetninger er forsøkt balansert med enhetens eksisterende kompetanse/kapasitet, men det er grunn til mene at enheten må forsterkes både økonomisk og kompetanse-messig, etterhvert. Det vil bli utarbeidet egen fagplan som synliggjøre enhetens metoder for å nå strategiens målsetninger.

I driftsbudsjettet budsjetteres det med kostnader til løpende drift og vedlikehold av bygg. Drifts- og vedlikeholdskostnader er definert som forebyggende planlagte tiltak for at bygningsdelens funksjon skal opprettholdes innenfor antatt levetid.

Oppdal kommunes samlet bygningsareal for boliger, skole, barnehager, sykehjem, bygninger for omsorg, idrettshall og andre bygg utgjør tilsammen 49.469 m² - (formålsbygg og andre bygg 36140 m², boliger 13.318 m²). Året 2021 brukte kommunen kr. 91,-/m² til vedlikehold av bygningene i snitt (Kostra).

NKF – Norsk kommunalteknisk forening mener at byggeier bør bruke mellom kr. 150-200,- /m² til vanlig driftsvedlikehold for å kunne opprettholde tilstanden på et bygg.

Driftstiltak

Driftstiltak som er innarbeidet i handlingsplanen

Tiltakene nedenfor er innarbeidet i handlingsplan for 2023–2026 som følge av

- ✓ endringer i driftsforhold for gitte tjenester (merket med «konsekvensjustering»), endringen kan skyldes forhold meldt inn fra enhetslederne eller endringer som følge av politiske vedtak,
- ✓ at tiltaket var med i gjeldende handlingsplan (merket med «HP 22-25»),
- ✓ at det er et nytt tiltak (merket med «nytt»)

I neste kapittel er det i tabellform gitt en samlet oversikt over driftstiltakene som er innarbeidet i handlingsplanen.

Stab/støtte: HP 22-25 - Ordning av arkivsaker - IKA Trøndelag

I forbindelse med Arkivverkets tilsynsrapport fikk Oppdal kommune pålegg om bl.a. ordning og listeføring av bortsatte arkiver, dvs. papirarkiver som ikke er i administrativ bruk, og ikke får nytt tilfang, jfr. Riksarkivarens forskrift, kap.6. Ordning og listeføring er en forutsetning for å ha tilfredsstillende kontroll og for å kunne gjøre de tilgjengelige for ansatte og publikum.

Dette er et omfattende og tidkrevende arbeid, som vi ikke har ressurser til å kunne utføre selv i det daglige. Med bistand fra IKA Trøndelag har vi fått kartlagt omfanget av materialet. IKA Trøndelag ordner materialet for en kostnad på kr 881 778,- som utgjør 130 hyllemeter arkiv eldre enn 25 år. Oppstart i 2023. Antatt kostnad: kr. 882.000.

Tiltaket ble første gang innarbeidet i handlingsplanen 2020-2023.

Stab/støtte: HP 22-25 – Nytt sak-/arkivsystem – økte lisenskostnader

Arbeidet med å anskaffe nytt sak-/arkivsystem er forutsatt slutført i 2022. Netto økning i årlige lisens-/driftskostnader til systemet er beregnet til kr. 226.000 fra og med 2023.

Stab/støtte: Konsekvensjustering – avvikling av støtte til bredbåndsutbygging

Oppdal kommune har i flere år bidratt til bredbåndsutbygging i offentlig regi. Tilskuddet har vært finansiert via infrastrukturfondet. Forutsatt at skifernæringen i Drivdalen blir tilknyttet fiber i 2022, anses arbeidet som slutført. Beløpet tas ut av budsjettet fra og med 2023.

Stab/støtte: Konsekvensjustering – Lån gitt til Vognill Utvikling AS ferdig nedbetalt

Kommunestyret vedtok i sak 14/89 i møte 5.11.14 å gi Vognill Utvikling AS 2 mill. kr. i lån til å etablere boligtomter i Vognill boligområde. Lånet ble finansiert ved bruk av infrastrukturfondet. I hht avtale skal lånet være nedbetalt 31.12.24, noe som gir reduksjon i inntekter og i tilsvarende reduksjon i budsjettet avsetning til infrastrukturfond.

Stab/støtte: Konsekvensjustering – Barnekoordinator, helårsvirkning

Som en del av Likeverdsreformen er det innført en lovfestet rett til barnekoordinator, med ikrafttredelse 1.8.22. Ordningen er beregnet å koste 180 mill. kr. på årsbasis, hvorav 100 mill. kr. er lagt inn i statsbudsjettet for 2022 i rammetilskuddet til kommunene. Oppdal kommune mottok kr. 142.000. Helårsvirkning fra og med 2023 tilsier ytterligere kr. 114.000 til formålet.

Stab/støtte: Konsekvensjustering – reduserte inntekter som følge av at oppfølging av lærlinger (1 stk) flyttes til Opplæringskontoret

I sak 22/18 i kommunestyrets møte 17.3.22 ble det bl.a. fattet følgende vedtak:

"Oppdal kommune ønsker å styrke OKOR og innen utgangen av 2022 skal OKOR ha ansvar for all oppfølging av lærlinger i kommunen. Oppdal kommune skal øke antall lærlinger fra høsten 2023. Vi ber kommunedirektøren om at økningen legges inn i handlingsplanen og i budsjettprosessen."

Å flytte oppfølgingen av lærlinger til OKOR betyr at deler av lærlingetilskuddet tilfaller OKOR, noe som betyr lavere lærlingetilskudd til Oppdal kommune.

Helse- og oppvekstforvaltning: Konsekvensjustering – økt tilskudd til private barnehager

I sak 22/17 vedtok kommunestyret bl.a. å øke bevilgningen til de kommunale barnehagene fra 1.4.22 for å legge til rette for at fagarbeider er tilstede i barnegruppen i pedagogenes planleggingstid. Økt tilskudd til kommunale barnehager fører til økt tilskudd til de private barnehagene 2 år etter styrkingen av rammene til de kommunale barnehagene. Økningen i tilskuddet er beregnet til kr. 459.000 i 2024 og kr. 611.000 (helårsvirkning) fra og med 2025.

Helse- og oppvekstforvaltning: Konsekvensjustering – kompensasjon for pedagogenes planleggingstid tilføres den enkelte barnehage

I regjeringen Solberg sitt forslag til statsbudsjett for 2022 fikk Oppdal kommune kr. 123.000 for å legge til rette for flere pedagoger i barnehagene. Beløpet ble (midlertidig) lagt til helse- og oppvekstforvaltning, men er i kommunestyrets sak 22/17 fordelt ut til barnehagene.

Helse- og oppvekstforvaltning: Konsekvensjustering – kompensasjon til private barnehager for redusert max-pris.

I Statsbudsjettet 2022 ble det vedtatt at max-prisen i barnehagen skal reduseres fra 1.8.22. I kommunestyrets sak 22/17 er det anslått hva det betyr i inntektssvikt for både de kommunale og private barnehagene. Kommunene er kompensert for inntektssvikten via rammetilskuddet, og det forutsettes at helårsvirkningen av lavere max-pris kompenseres via rammetilskuddet for 2023. Barnehagene kompenseres for inntektssvikten ved at budsjetttrammene økes tilsvarende den kompensasjonen kommunen får via rammetilskuddet.

Helse- og oppvekstforvaltning: Konsekvensjustering – lavere tilskudd til private barnehager som følge av redusert pensjonspåslag

I Statsbudsjettet 2022 ble det vedtatt å nedjustere pensjonstilskuddet til private barnehager fra 1.1.22. Det betyr lavere tilskudd fra Oppdal kommune til private barnehager. Oppdal kommune er trukket i rammetilskuddet for endringen. Se nærmere omtale i kommunestyrets sak 22/17.

Helse- og oppvekstforvaltning: Konsekvensjustering – Uttrekk av bevilgning til ekstra naturfagtime

I statsbudsjettet for 2022 ble det vedtatt at timetallet på ungdomstrinnet ikke utvides med en ekstra naturfagtime. Oppdal kommune er trukket i rammetilskuddet som følge av det vedtaket. Se nærmere omtale i kommunestyrets sak 22/17.

Helse- og oppvekstforvaltning: Nytt - Innføring av helseplattformen.

Helseplattformen er en regional løsning på det nasjonale målbildet "En innbygger - en journal". Oppdal kommune har i K-sak 21/79 vedtatt å tilslutte seg Helseplattformen. Oppdal ønsker å ta i bruk den nye journaløsningen i februar 2024. Vi vil da være den 4. puljen kommuner som tar Helseplattformen i bruk. Det skal forut for "go live" gjennomføres et forprosjekt. Det er etablert en prosjektgruppe som arbeider med forberedende aktiviteter. Det skal tilsettes en lokal innføringsleder som skal lede og koordinere gjennomføring av forprosjektets aktiviteter som: datavask, integrasjon, opplæring, gevinstarbeid, kommunikasjonsplan, innkjøp av sluttbrukerutstyr m.m. Prosjektgruppa utarbeider et styringsdokument for innføringsarbeidet som skal legge grunnlag for prosjektet. Styringsdokumentet vil bli lagt frem for politisk behandling.

Kostnadene i prosjektet er basert på en kostnadsmodell utarbeidet av Helseplattformen. Tilbakemelding fra Trondheim kommune er at modellen ser ut til å være realistisk. Det vil for Oppdal kommune kun være stipulerte kostnader til innføringen hva gjelder drift. Dette med bakgrunn i at vi har begrenset kunnskap om kommunens endelige behov for innkjøp av sluttbrukerutstyr. Det er ikke lagt inn kostnader til løpende drift da dette forventes å dekkes innen gjeldende drift.

Kostnadsoverslag:

Handlingsplan 2023-2026

	Investeringskostnader		Engangs driftskostnader	
	2023	2024	2023	2024
Tjenestekostnader fra Helseplattformen AS		13 530 000		
Usikkerhetsavsetning		947 000		
<i>Lokale kostnader:</i>				
AKSJEKJØP	39 000			
OPPLÆRING			1 377 000	
SUPERBRUKERE	437 000			
ORGANISASJONSUTVIKLING			1 047 000	349 000
INTEGRASJON	0			
DATAMIGRERING	23 000			
INVESTERING I SLUTTBRUKERUTSTYR OG/ELLER INFRASTRUKTUR	481 000			
TEKNISKE FORBEREDELSE	0			
PROSJEKTFØLGE OG STØTTE	349 000	87 000		
INNTEKTSTAP			183 000	
KOSTNAD KNYTTET TIL DOBBEL DRIFT AV SYSTEMER			1 470 000	
BORTFALLSKOSTANDER			0	
ØVRIGE KOSTNADER	0			
Forventet tillegg lokale kostnader	133 000	9 000	408 000	35 000
Usikkerhetsavsetning	132 000	9 000	404 000	35 000
Sum eksklusiv mva.	1 594 000	14 582 000	4 889 000	419 000
MVA	192 000	3 646 000		
Sum inkl. mva.	1 786 000	18 228 000		

Helse- og oppvekstforvaltning: Nytt – LIS1-lege

Legene melder behov for å tilsette en LIS1- lege i tillegg til den vi har pr i dag. Formålet er å kunne dekke opp behov for legevakttjenesten samt dempe trykket på fastlegenes arbeidspress. Det er meldt bekymring fra legene og dagens situasjon der det er stort arbeidspress på fastlegene.

Politisk styring og kontroll: HP 22-25 – Kommune- og stortingsvalg

I 2023 er det kommunevalg, som anslås å koste kr. 500.000 å gjennomføre. I 2025 er det budsjettert med kr. 300.000 til gjennomføring av Stortingsvalget.

Plan og forvaltning: Konsekvensjustering – Uttrekk av kostnader til digitalisering av gårdsarkivet

Arbeidet med digitalisering av gårdsarkivet skal etter planen slutføres i 2022. Arbeidet har vært finansiert ved bruk av Plan og forvaltning sitt disposisjonsfond. Bevilgningene trekkes ut fra 2023.

Plan og forvaltning: Konsekvensjustering - TrønderAlpin - økonomisk støtte kr. 200.000 pr. år 2022-2025

For 2018-2021 var det gitt kr. 200.000 i støtte til TrønderAlpin. I handlingsplan 2022-2025 er støtten på kr. 200.000 videreført for årene 2022-2025. Støtten forutsettes oppført fra 1.1.2026.

Plan og forvaltning: Konsekvensjustering - Engangstilskudd til Oppdal idrettslag (OIL) til nytt klubbhus

I kommunestyresak 21/74 ble det bevilget et tilskudd på kr. 700.000 til OIL til nytt klubbhus. I kommunestyresak 21/112 ble det bevilget ytterligere kr. 200.000 til samme formål. Tilskuddet var et engangstilskudd gitt i 2022 og trekkes derfor ut av enhetens budsjettertrammer fra og med 2023. Tilskuddene var finansiert ved bruk av infrastrukturefondet.

Plan og forvaltning: Konsekvensjustering - Engangstilskudd til Oppdal sykkelarena

I kommunestyresak 21/93 ble det bevilget et tilskudd på kr. 700.000 til Oppdal sykkelarena fase 2. Tilskuddet var et engangstilskudd gitt i 2022 og trekkes derfor ut av enhetens budsjettertrammer fra og med 2023. Tilskuddet var finansiert ved bruk av næringsfondet.

Plan og forvaltning: Konsekvensjustering – Engangstilskudd til utarbeidelse av detaljreguleringsplan ny fotballhall

I punkt 14 i kommunestyrets budsjettvedtak for 2022 ble det bevilget et engangstilskudd på kr. 300.000 eks mva. til utarbeidelse av detaljreguleringsplan for fotballhall på området «nye grusbane». Bevilgningen trekkes ut fra og med 2023.

Plan og forvaltning: Konsekvensjustering – Engangstilskudd til Oppdal idrettslag (OIL) til bygging av fotballhall

Kommunestyret vedtok i Budsjett 2020 å bevilge 5,5 mill. kr. i engangstilskudd til OIL til bygging av fotballhall. Ved behandlingen av Budsjett 2022 vedtok kommunestyret, under gitte forutsetninger, å bevilge ytterligere 1,5 mill. kr. i engangstilskudd til OIL til bygging av fotballhall. Før beløpet på 7 mill. kr. kommer til utbetaling må det gjennomføres en kommunal saksbehandling knyttet til OIL sin søknad om kommunal lånegaranti og søknad om forskuttering av tippemidler. Beløpet er budsjettert utbetalt fra Oppdal kommune til OIL i 2023, men saksbehandlingsprosessen og utarbeidelse av detaljreguleringsplan kan forskyve utbetalingsåret.

Plan og forvaltning: Konsekvensjustering – kostnader til reguleringsplan skiløyper

Bevilgningen på kr. 300.000 var gitt i sak 21/80 i kommunestyret og innarbeidet i Budsjett 2022. Beløpet tas ut fra og med 2023.

Plan og forvaltning: Konsekvensjustering – presisering av regelverk for selvkost – ikke selvkost

I september 2021 ble det gitt ut en ny veileder for beregning av selvkost og gebyrforskrift i byggesaker av KMD. I denne veileder kommer nye presiseringer av hvilke kostnader som kan henføres til selvkost, og hvilke kostnader som må dekkes av kommunen selv. Nytt i denne veilederen er at den ansattes bruk av tid til veiledning etter forvaltningsloven § 11, samt klagebehandling av saker ikke kan henføres til selvkost. Oppdal kommune har tidligere registrert tidsforbruk til dette som en del av selvkostkostnadene. Det er nå foretatt nye beregninger hvor dette er tatt ut av selvkost, og henført til ikke selvkost. Beløpet er beregnet til kr. 768.000. For å få handlingsplanen i balanse i forhold til vedtatte finansielle måltall er enheten kun kompensert for 75% av beløpet, dvs. kr. 576.000.

Plan og forvaltning: Konsekvensjustering – Delfinansering av områdekoordinator for vannområdet Orkla

Kommunestyret vedtok i sak 21/130 den 17.12.21 at Oppdal kommune skal bidra til finansiering av områdekoordinator for Orkla vannområde. Kommunen har således forpliktet seg til å bidra med kroner 35 000 årlig til og med 2026.

Plan og forvaltning: Nytt – Tilskudd til BUA

I punkt 13 i kommunestyrets budsjettvedtak for 2022 ble det vedtatt å støtte BUA Oppdal med kr. 100.000 i 2022. Videre vedtok kommunestyret at årlig støtte søkes innarbeidet i handlingsprogrammet 2023-2026. Beløpet er nå innarbeidet som et fast årlig tilskudd til BUA til og med 2026, gitt over Plan og forvaltning sitt budsjett.

Plan og forvaltning: Nytt – Revidering av kommuneplanens arealdel

I vedtatt planstrategi for Oppdal kommune (kommunestyresak 20/42) skal kommuneplanens arealdel rulleres i 2023. I 2023 er det budsjettert med 1,7 mill. kr. til arbeidet. Det vil bli innleid kompetanse fra Plankontoret i arbeidet med rulleringen av planen.

Plan og forvaltning: Nytt – Økte driftsutgifter til friluftsområder

Drift og vedlikehold av de statlig sikrede friluftsområdene er viktig for å gi allmenheten muligheten til å oppleve godt tilrettelagte rekreasjonsområder. De siste årene observeres økt bruk av friluftsområdene. På kommunebarometeret blir kommunen også målt på hvor mye kommunen bruker på drift av rekreasjonsområder, og her kommer kommunen dårlig ut.

For Rauøra har det vist seg et økende besøk av folk som telter i området. Dette medfører behov for økt tilsyn og drift av området, og renhold av toalettene.

Kullsjøen friluftsområde har i en del år hatt et for lavt nivå på tilsyn og vedlikehold, og dermed er bl.a. grøntområder og gamle stier og turveger tilgrodd. For å holde området velstelt kreves det intensivering av skjøtsel. Dagens driftsbudsjett dekker tilsyn av området mht. søppel etter avtale med Miljøpatruljen til Vekst Oppdal, og renovasjonsordning og renhold av toalettene.

Handlingsplan 2023-2026

I 2020 fikk kommunen to nye statlig sikrede friluftsområder; Kåsen og Álma/sentralskoleanlegget. I Kåsen skal det etableres parkeringsplass som krever lite vedlikehold. Álma friområde er derimot et større område sentralt ved skolene og idrettsanleggene med mye besøk.

Samlet sett er det behov for å øke utgiften på drift av friluftsområder med kr 60 000. Dette begrunnes i flere statlig sikrede friluftsområder og økt bruk av områdene. Dette gir økt behov for tilsyn og drift. Iverksetting fra 2023. Følgende ønskes gjennomført innenfor rammen:

- Brøyting av gangveg gjennom Kullsjøen. Kroner 10 000,-
- Årlig skjøtsel og rydding av eksisterende turstier. Kroner 10 000,-
- Et nytt søppelpunkt med tømmeabonnement. Kroner 12 000,-
- Rydding av avfall Rauøra. Kroner 10 000,-
- Vedlikehold vei Rauøra (salting og høvling) Kroner 18 000,-

Oppdal helsesenter (OHS) : Nytt – Midlertidig merkantil stilling 50%.

Enheten arbeider med tilpasning av tjenestenivået innen helse og omsorg. Konkret arbeid i 2022 og 2023 er effektivisering ved etablering av helse- og velferdskontor (HVK), etablering av rehabiliteringsavdeling, etablere heltidskultur og å utrede mulighet for samordning av ytterligere funksjoner innen helseenhetene. Enheten ser i tillegg betydelig økning i arbeidsmengde for ledere som forplanter seg til merkantil ressurs, herunder ansettelser (61 av 134 kommunale ansettelsessaker i 2021 tilhørte OHS), fakturabehandling (antall fakturalinjer har fra 2016 økt med 84% fra 944 til 1.738), ansvar for prosjekt velferdsteknologi og betydelig arbeid i forbindelse med pandemi. Enheten har overført 0,7 merkantil ressurs til HVK, men utfører på tross av det selv fortsatt omfattende oppgaver, tilsvarende minst 0,5 årsverk, som HVK skal utføre på sikt. Arbeidsmengden for ledere og merkantil stilling er høy.

Effekter av tilpasning av tjenestenivået og effektivisering, særlig heltidskulturprosjekt, forventes samlet sett å ha effekt i løpet av 2 år.

Utfordringen er drøftet med administrasjon, og det skisseres følgende forslag til løsning:

2022: 0,5 årsverk merkantil tilføres enheten. Finansieres ved bruk av ubrukte midler heltidskulturprosjekt (forsinket oppstart av prosjektet).

Enheten søker i Handlingsplan 2023-2026 om prosjektmidler 0,5 årsverk merkantil ressurs for 2023.

Hjemmetjenester: HP 22-25 - Velferdsteknologi: Økte lisens-/driftskostnader.

I handlingsplanen for 2019-2022 ble det vedtatt å investere i velferdsteknologi. Investeringene startet i 2021 og har også pågått i 2022. For 2023 gjenstår ett investeringstiltak, jfr. omtalt under investeringsbudsjettet, prosjekt 3711. Investeringen i 2023 gir kr. 40.000 i økte årlige lisens-/driftskostnader.

Gevinstrealisering ved innføring av velferdsteknologi:

«Utredning av velferdsteknologi i Oppdal kommune» vedtatt i 2017 ligger til grunn for forslagene til investerings- og driftstiltak knyttet til velferdsteknologi. Utredningsdokumentet beskriver at velferdsteknologien skal være med på å effektivisere tjenestene slik at helse- og omsorgspersonell skal kunne utrette flere oppgaver. På den andre siden skal teknologien bidra til økt livskvalitet for blant annet eldre og kronisk syke, ved at den skal gi ekstra trygghet og sikkerhet, og dermed gjøre at eldre og syke kan bo hjemme selv om de får funksjonsnedsettelse.

Det er vanskelig å tallfeste i hvor stor grad man kan effektivisere tjenestekostnader med velferdsteknologi, men det vil være potensiale for økt ressursutnyttelse.

Hjemmetjenester: HP 22-25 - Reduksjon av kostnader innen pleie og omsorg som følge av ulike tiltak (Gjelder enhetene Hjemmetjenesten, Oppdal helsesenter og Helse og familie, men er budsjett-teknisk tatt inn under Hjemmetjenesten):

I forbindelse med arbeid med handlingsplanen for 2021 – 2024 opprettet kommunedirektøren en styringsgruppe som fikk i oppdrag å redegjøre for konkrete tiltak som skal bidra til å tilpasse tjenestenivået innen helse- og omsorgstjenestene. Kommunedirektøren forutsetter at gruppens videre arbeid vil resultere i en kostnadsreduksjon i Oppdal kommunes budsjett på anslagsvis 1,5 millioner kroner fra og med 2023. I tillegg skal helse- og omsorgsenhetene dekke inn eventuelle merutgifter til ressurskrevende tjenester opp til kr. 3.000 000 (jfr. innsparingen i 2021 som er en konsekvensjustering). Enhet Helse og familie vil få en økning i tjenestetilbud til en enkelt bruker som omfattes av ordningen med ressurskrevende tjenester. Merkostnaden vil i 2023 tilsvare kr 990 000 som skal dekkes gjennom helse- og omsorgstjenestene sine rammer.

Etter utredningsarbeid og flere iverksatte tiltak har arbeidsgruppa ikke kommet i mål med gjennomføring av tiltak som medfører reell innsparing på 1,5 mill. kroner i henhold til forventet innen 2023. Arbeidsgruppa vil arbeide videre med tilpasning av tjenestenivå i enhetene for å imøtekomme mandatet.

Se nærmere omtale i Handlingsplan 2022-2025 og under kapitlet Særlige forhold av betydning i handlingsplanperioden i denne handlingsplanen.

Hjemmetjenester: Konsekvensjustering – redusert innslagspunkt ressurskrevende tjenester

I regjeringen Solberg sitt forslag til statsbudsjett for 2022 ble innslagspunktet for statlig refusjon knyttet til ressurskrevende tjenester foreslått økt til 1.520.000 kroner, noe som representerte en økning på kr. 50.000 ut over det som følger av anslått lønnsvekst for 2021 (se nærmere omtale på side 15 i dokumentet Budsjett 2022 for Oppdal kommune).

I regjeringen Støre sitt vedtatte statsbudsjett for 2022 er innslagspunktet justert i samsvar med anslått lønnsvekst, noe som innebærer et innslagspunkt på kr. 1.470.000.

Det er to enheter i Oppdal kommune som yter tjenester som faller inn under ordningen med ressurskrevende tjenester: Hjemmetjenesten og Helse/familie. I budsjettet for 2022, som var utarbeidet på bakgrunn av regjeringen Solberg sitt forslag til statsbudsjett, er disse enhetene kompensert for at innslagspunktet ville øke mer enn lønnsveksten. Kompensasjonen var på henholdsvis kr. 492.000 og kr. 41.000 (se tabellen på sidene 56 og 60 i dokumentet Budsjett 2022 for Oppdal kommune). Kompensasjonen trekkes ut av rammene for 2023 ettersom innslagspunktet er justert ned.

Hjemmetjenester: Konsekvensjustering – Nytt behov for døgn-avlastning en helg pr. måned

Innvilget søknad om behov for døgnavlastning på helg for bruker. Bruker vil etter hvert ha behov for heldøgns tjenester i bolig. Utgiftene er beregnet til kr. 240.000 pr. år. For å få handlingsplanen i balanse i forhold til vedtatte finansielle måltall er enheten kun kompensert for 75% av beløpet, dvs. kr. 180.000.

Hjemmetjenester: Konsekvensjustering – Økning i timer til brukerstyrt personlig assistent

Bruker med innvilget vedtak på 50 timer pr. uke med Brukerstyrt Personlig Assistent har fått innvilget en øking på 30 timer pr uke med bakgrunn i sin helsetilstand. Til sammen 80 timer pr uke. Ny kostnad for øking av timeantallet er kr 557 000 . Eksisterende vedtak har en kostnad på kr 928 000. Vedtaket vil få en sluttsum på kr 1 485 000. Pr 2021 er innslagspunktet for ressurskrevende tjenester kr 1 470 000, så det blir ingen refusjon å få da sluttsum og innslagspunkt er ca. lik.

For å få handlingsplanen i balanse i forhold til vedtatte finansielle måltall er enheten kun kompensert for 75% av beregnet merutgift, dvs. kr. 418.000 (75% av kr. 557.000).

Aune skole, Drivdalen oppvekstsenter, Midtbygda oppvekstsenter, Oppdal ungdomsskole: Konsekvensjustering - Endring i ramme som følge av endring i elevtall og ny årsverkskostnad:

Skolenes budsjetttrammer blir beregnet etter en egen ressursmodell, hvor bevilgningene endres i takt med endring i elevtall og andre faktorer som avgjør ressursbehovet.

Antatt utvikling i elevtall:

Skoleår	Handlingsplanår	Ungdomsskolen	Aune	Midtbygda	Drivdalen	Totalt
2021/22	2022	220	424	102	46	792
2022/23	2023	238	426	105	52	821
2023/24	2024	243	407	110	44	804
2024/25	2025	268	396	113	43	820
2025/26	2026	250	386	113	36	785

Tabellen viser at elevtallet i skoleåret 2022/23 er grunnlaget for beregning av skolenes rammer i budsjettåret 2023. Elevtallet i 2022/23 er beregnet til 821 elever, noe som er 29 flere enn i skoleåret 2021/22. For skoleåret 2025/26 er elevtallet beregnet til 785 elever. Dette elevtallet legges til grunn for budsjettåret 2026.

Tabellen viser også at elevtallet i Ungdomsskolen og ved Midtbygda oppvekstsenter er på vei opp, mens elevtallet ved Aune barneskole og Drivdalen oppvekstsenter er på tur ned.

Ungdomsskolen får elevtallsoppgang fra 2023, etter å ha hatt elevtallsnedgang de siste årene. For å delvis kompensere for nedgang i budsjetttrammene som følge av nedgang i elevtall og endring av gruppestørrelsen har skolen de siste to årene budsjettet med ca. 2 millioner kroner i bruk av eget disposisjonsfond. Når bud-

Handlingsplan 2023-2026

sjetterrammene øker fra 2023 er det forutsatt at budsjettert bruk av enhetens disposisjonsfond reduseres tilsvarende. Dette innebærer at skolen må løse undervisningen av flere elever med den samme budsjetterammen som i dag.

Det er forutsatt at skoler med elevtallnedgang reduserer driftsutgiftene sine, utgifter som i hovedsak er lønnsutgifter. Reduserte lønnsutgifter betyr færre årsverk.

Alle grunnskolene har i denne handlingsplanprosessen meldt inn et konsekvensjusterings-tiltak vedr. spesialundervisning med følgende begrunnelse (sammenfattet tekst fra de 4 skolene):

Skolemodellen er grunnlaget for tildeling av midler til skolene, der størrelsen på midlene beregnes ut fra antall elever. Midler til spesialundervisning er en del av modellen. Skolene bruker mer på spesialundervisning enn det som beregnes via skolemodellen. Dette skyldes større vedtak der det er behov for flere timer pr. elev. Vi ser at det er flere elever som har behov for et individuelt opplegg nå enn tidligere. Dette betyr at utgiftene til spesialundervisning øker, selv om antall elever som har behov for spesialundervisning ikke øker. Skolene må bruke av midler som er tiltenkt ordinær undervisning for å kunne gi lovpålagt opplæring til elever som har rett på det.

I skolemodellen ligger en sum beregnet til spesialundervisning basert på historiske tall fra 2013. Andel elever med spesialundervisning i Oppdal er relativt stabilt og på nivå med landsgjennomsnittet. I de senere år har en sett at omfanget av timer og behovet for individuelt tilrettelagt spesialundervisning har økt. Skolene har meldt inn kostnaden til spesialundervisning, som går utover potten avsatt til spesialundervisning, som konsekvensjustering. Skolene har meldt at differanse mellom faktiske utgifter til spesialundervisning og beregnede utgifter til spesialundervisning i skolemodellen er på kr. 2.332.000. For å få handlingsplanen i balanse i forhold til vedtatte finansielle måltall er skolene via skolemodellen kun kompensert for 25% av beløpet, dvs. kr. 584.000:

	Innmeldt behov for økte midler til spesialundervisning (Beløp i kr.)	Kompensert beløp (Beløp i kr.)	Manglende kompensasjon (Beløp i kr.)
Aune barneskole	1.400.000	350.000	1.050.000
Drivdalen oppvekstsenter	150.000	38.000	112.000
Midtbygda oppvekstsenter	500.000	125.000	375.000
Oppdal ungdomsskole	282.000	71.000	211.000
Sum	2.332.000	584.000	1.748.000

Konsekvensen av at skolene kun kompenseres 25% er at for å oppfylle elevers rett til spesialundervisning må skolene omdisponere midler som i ressursfordelingsmodellen er beregnet til ordinær undervisning, læremidler og skole- og elevledelse.

Aune barneskole har også meldt inn kr. 600.000 som konsekvensjustering som følge av at det innen elevgruppen er store helserelaterte hjelpebehov, både i skole og SFO. Behovet er av en slik art at skolen er helt avhengig av ekstraressurser for å kunne håndtere situasjonen. Beløpet er tilført skolen via skolemodellen.

I vedtatt statsbudsjett 2022 ble det innført gratis kjernetid i SFO for førsteklassinger (12 timer pr. uke) fra høsten 2022. Kommunene ble via rammetilskuddet kompensert for tapt foreldrebetaling. Tiltaket får helårsvirkning i 2023. Barneskolenes rammer er etter beregninger ut fra faktisk antall elever ved SFO kompensert for dette via skolemodellen. Se også omtale i kommunestyresak 22/17.

I vedtatt statsbudsjett for 2022 ble det innført et tilskudd på kr. 500.000 pr. kommunale grunnskole. Oppdal har fire grunnskoler og fikk dermed 2 millioner kroner. Ordningen med tilskudd pr. grunnskole skal imidlertid finansieres innenfor statens økonomiske ramme til kommunene, noe som gjør at Oppdal kommune ut fra innbyggertall blir trukket kr. 1.613.000 i rammetilskuddet. Netto tilskudd til Oppdal kommune ble dermed kr. 387.000. Beløpet er tilført skolene via skolemodellen. Se også omtale i kommunestyresak 22/17.

Barnehagene ved Drivdalen oppvekstsenter og Midtbygda oppvekstsenter, Høgmo og Pikhaugen barnehager: Konsekvensjustering – redusert max-pris i barnehagene

I Statsbudsjettet 2022 ble det vedtatt at max-prisen i barnehagen skal reduseres fra 1.8.22. I kommunestyrets sak 22/17 er det anslått hva det betyr i inntektssvikt for både de kommunale og private barnehagene. Kommunene er kompensert for inntektssvikten via rammetilskuddet, og det forutsettes at helårsvirkningen av lavere

Handlingsplan 2023-2026

max-pris kompenseres via rammetilskuddet for 2023. Barnehagene kompenseres for inntektssvikten ved at budsjetterammene økes tilsvarende den kompensasjonen kommunen får via rammetilskuddet.

Barnehagene ved Drivdalen oppvekstsenter og Midtbygda oppvekstsenter, Høgmo og Pikhaugen barnehager: Konsekvensjustering – kompensasjon for pedagogenes planleggingstid

I sak 22/17 vedtok kommunestyret bl.a. å øke bevilgningen til de kommunale barnehagene fra 1.4.22 for å legge til rette for at fagarbeider er tilstede i barnegruppen i pedagogenes planleggingstid. Tiltaket får helårsvirkning i 2023 og barnehagenes budsjetterammer er økt for å ta høyde for det.

Høgmo og Pikhaugen barnehager: Konsekvensjustering – reduserte inntekter som følge av at oppfølging av lærlinger (3 stk) flyttes til Opplæringskontoret

I sak 22/18 i kommunestyrets møte 17.3.22 ble det bl.a. fattet følgende vedtak:

"Oppdal kommune ønsker å styrke OKOR og innen utgangen av 2022 skal OKOR ha ansvar for all oppfølging av lærlinger i kommunen. Oppdal kommune skal øke antall lærlinger fra høsten 2023. Vi ber kommunedirektøren om at økningen legges inn i handlingsplanen og i budsjettprosessen."

Å flytte oppfølgingen av lærlinger til OKOR betyr at deler av lærlingetilskuddet tilfaller OKOR, noe som betyr lavere lærlingetilskudd til Oppdal kommune.

Høgmo og Pikhaugen barnehager: HP 22-25 – Alternative lokaler for Høgmo i byggeperioden.

I Handlingsplan 2022-2025 ble det vedtatt bygging av ny Høgmo barnehage i 2023 og 2024 og renovering av Pikhaugen barnehage i 2026 og 2027. Vedtaket er fulgt opp i Budsjett 2022 ved å budsjettere med gjennomføring av forprosjekt for Høgmo barnehage i 2022. I byggeperioden må Høgmo barnehage drifte i andre lokaler, noe som antas å gi driftsutgifter til midlertidige lokaler. Se ytterligere omtale under kapitlet Investeringstiltak som er innarbeidet i handlingsplanen, Prosjekt 6824 og Prosjekt xx18 Nybygging og renovering Høgmo og Pikhaugen barnehager.

Tekniske tjenester: HP 22-25 - Refusjon fra TBRT for brannstasjon + Bortfall av leieinntekter ved flytting av eksisterende brannstasjon.

Se omtale av investeringstiltak 6790 Brannstasjon.

Oppdal kommune er medlem av Trøndelag brann- og redningstjeneste IKS med en eierandel på 2,96%. Ved bygging av ny brannstasjon er det Oppdal kommune som står som eier for bygget og gjennomfører de låneopptak som er påkrevd for å gjennomføre prosjektet. Ny brannstasjon er kalkulert til 75,4 millioner kroner, med bygging i 2022 og 2023. Oppdal kommune leier ut brannstasjonen til TBRT der alle kostnader (kapitalkostnader og driftskostnader) faktureres TBRT i sin helhet. I neste omgang fakturerer TBRT sine eierkommuner for disse kostnadene. For Oppdal kommune sin del vil det si at 2,96% av de årlige kostnadene med ny brannstasjon blir reell kostnad for Oppdal kommune. Oppdal kommunes økte kapital-kostnader som følge av ny brannstasjon er beregnet inn i handlingsplanen. Det er forutsatt at TBRT dekker 97,04% av kapitalkostnadene via tilskudd til Oppdal kommune. Kapitalkostnadene er beregnet slik:

	Totalt	2022	2023	2024	2025	2026
Investeringsbeløp	kr 75 400 000	kr 28 000 000	kr 47 400 000			
<i>Finansieres slik:</i>						
Mva-kompensasjon	kr 15 080 000	kr 5 600 000	kr 9 480 000			
Lånebeløp	kr 60 320 000	kr 22 400 000	kr 37 920 000			
Avdrag, lån med 40 års avdragstid				kr 1 508 000	kr 1 508 000	kr 1 508 000
3,5% rentesats (renter i byggeperioden belastes prosjektet)				kr 2 098 000	kr 2 045 000	kr 1 992 000
Sum finanskostnader				kr 3 606 000	kr 3 553 000	kr 3 500 000
Refusjon fra TBRT (97,04%)				kr 3 499 000	kr 3 448 000	kr 3 396 000
Oppdal kommune sin andel (2,96%)				kr 107 000	kr 105 000	kr 104 000

Tabellen viser at totale finanskostnader (renter og avdrag på lån) er beregnet til ca. 3,6 mill. kroner i 2024, hvorav TBRT skal dekke 97,04% (beregnet til kr. 3.499.000 i 2024) og Oppdal kommune skal dekke 2,96% (beregnet til kr. 107.000 i 2024).

Økte driftskostnader er pr dato vanskelig å anslå og er ikke beregnet inn i handlingsplanen. Ny brannstasjon vil føre til bortfall av leieinntekter for lokaler som i dag disponeres av TBRT, ca. kr. 350.000 pr. år.

Handlingsplan 2023-2026

Tekniske tjenester: HP 22-25 – Økte driftskostnader ny Høgmo barnehage.

I Handlingsplan 2022-2025 ble det vedtatt bygging av ny Høgmo barnehage i 2023 og 2024 og renovering av Pikhaugen barnehage i 2026 og 2027. Vedtaket er fulgt opp i Budsjett 2022 ved å budsjettere med gjennomføring av forprosjekt for Høgmo barnehage i 2022. Når nye Høgmo barnehage tas i bruk er bygningsmessige driftskostnader beregnet til kr. 802.000 på årsbasis. Se ytterligere omtale under kapitlet Investeringstiltak som er innarbeidet i handlingsplanen, Prosjekt 6824 og Prosjekt xx18 Nybygging og renovering Høgmo og Pikhaugen barnehager.

Tekniske tjenester: Konsekvensjustering – 2 ny lærlinger

Kommunestyret fattet følgende vedtak i sak 22/18 i møte 17.3.22:

«Lærlingestrategien for Oppdal kommune vedtas.

Det er et mål for Oppdal kommune at alle ungdommer bosatt i kommunen som søker lærlingeplass, skal få plass. Det relativt nyopprettede Opplæringskontoret i Oppdal og Rennebu SA (OKOR), er en viktig suksessfaktor for at næringslivet skal ta inn flere lærlinger. Ifølge administrasjonens saksframlegg har Oppdal kommune gode erfaringer med å benytte OKOR.

Oppdal kommune ønsker å styrke OKOR og innen utgangen av 2022 skal OKOR ha ansvar for all oppfølging av lærlinger i kommunen. Oppdal kommune skal øke antall lærlinger fra høsten 2023. Vi ber kommunedirektøren om at økningen legges inn i handlingsplanen og i budsjettprosessen.

Kommunestyret legger Oppdal kommunes lærlingestrategi til grunn og ber om at nye lærlingeplasser søkes etablert innenfor Byggfag og Renholdsoperatørfaget.»

Kostnadene med to nye lærlingeplasser er beregnet til kr. 380.000. Beløpet er tilført enhet for Tekniske tjenester ettersom kommunestyret ber om at nye lærlingeplasser etableres innenfor byggfag og renholdsoperatørfaget.

Tekniske tjenester: Konsekvensjustering – uttrekk av beregnede driftskostnader til elevkantine gitt i budsjett 2022

I Budsjett 2022 var det forutsatt at det skulle bygges ny elevkantine der drift skulle starte opp høsten 2022. Teknisk enhet ble tilført kr. 120.000 i budsjettet for 2022 for å dekke bygningsmessige driftsutgifter med kantinen. Kommunestyret fattet i sak 22/15 i møte 17.3.22 bl.a. vedtak om at Oppdal ungdomsskole og Oppdal kulturhus raskt går i dialog for å finne en løsning for midlertidig kantine til elevene i Oppdal kulturhus. Det innebærer at det ikke bygges ny kantine. Bevilgningen gitt i budsjettet for 2022 trekkes derfor tilbake.

Tekniske tjenester: Konsekvensjustering – Manglende husleiebetaling for leiligheter bruk til personale innen pleie/omsorg

Manglende husleiebetaling for leiligheter brukt til personale, til sammen 5 leiligheter: Bjerkehagen 1 (3 stk), Mellomvegen (1 stk) og Engvegen 2 (1 stk). I tillegg brukes to leiligheter til avlastning: Boas2 - (1 stk) og Mellomvegen (1 stk). Bortfall husleie tilsammen kr 457.608,- Manglende strøm-refusjon tilsammen kr. 47.040,-. Totalt kr. 505.000,- pr. år. For å få handlingsplanen i balanse i forhold til vedtatte finansielle måltall er enheten kun kompensert for 75% av beløpet, dvs. kr. 379.000.

Tekniske tjenester: Konsekvensjustering – Reduserte husleieinntekter som følge av redusert kontorutleie til revisjonen

Leiekontrakten med Revisjon Midt-Norge er endret fra 2 kontorer til 1 kontor, noe som gir reduserte husleieinntekter på kr. 28.000. For å få handlingsplanen i balanse i forhold til vedtatte finansielle måltall er enheten kun kompensert for 75% av beløpet, dvs. kr. 21.000.

Tekniske tjenester: Konsekvensjustering – Overtakelse av ODMS – bygningsmessige driftskostnader og leieinntekter

Oppdal distriktsmedisinsk senter ODMS planlegges overtatt av Oppdal kommune i løpet av 2022. Årlige driftskostnader for bygget er beregnet til ca. 2,9 mill. kr. pr. år, mens leieinntekter er beregnet til ca. 4,8 mill. kr. pr. år. Budsjett for driftskostnadene er satt opp med henvisning til Norsk prisbok. Overtakelse av ODMS innebærer også overtakelse av lån på 43,1 mill. kr. som gir årlige rente- og avdragsutgifter for Oppdal kommune. Disse utgiftene er budsjettert under finansutgifter. Samlet sett er det beregnet at overtakelsen av ODMS vil føre til følgende årlige inntekter og utgifter for Oppdal kommune:

Årlige bygningsmessige driftskostnader	kr. 2.901.000
Årlige bygningsmessige leieinntekter	-kr. 4.824.000
Sum	-kr. 1.923.000
Årlige renter og avdrag på 43,1 mill. kr. i lån, 26 års avdragstid og 3,5% rente	kr. 3.036.000
Beregnet kostnad for Oppdal kommune med overtakelse av ODMS AS	kr. 1.113.000

For å få handlingsplanen i balanse i forhold til vedtatte finansielle måltall er enheten kun kompensert med 2,5 mill. kroner til årlige bygningsmessige driftskostnader, dvs. kr. 400.000 lavere enn årlig beregnede driftskostnader.

Tekniske tjenester: Konsekvensjustering – Økte utgifter til brøyting etter ny anbudskonkurranse

I forbindelse med anbudskonkurranser på kommunale brøyteroder viste tilbudene en årlig økning på kr 560.000 i beredskapstillegg. Timeprisene har økt langt over generell prisstigning. I løpet av året (2022) skal det gjennomføres tre nye anbudskonkurranser på vintervedlikehold. Det er stor grunn til å forvente at disse vil medføre en kostnadsøkning for kommunen. Dette er ikke hensyntatt i denne konsekvensjusteringen. For å få handlingsplanen i balanse i forhold til vedtatte finansielle måltall er enheten kun kompensert for 75% av beløpet, dvs. kr. 420.000.

Tekniske tjenester: Nytt - Ålma industriområde, driftsutgifter vei

Kommunestyret vedtok i sak 22/21 den 17.3.2022 å kjøpe ca. 24500m² industriareal i Ålma industriområde. Opparbeidelse av industriarealet er kostnadsberegnet definert i F-sak 22/16 er kostnadsberegnet til kr 5.050.000,-. Investeringen er tatt inn i investeringsbudsjettet for 2023, se 8213 Ålma industriområde.

Pr 02.03.2022 er det ikke byggeklare industritomter i Oppdal. Det merkes pågang fra markedet vedrørende industriareal og i kommuneplan er det et satsingsområde å legge til rette for næringsutvikling. Investeringskostnader for infrastruktur, veg, vann og avløp, gateløp, asfalt, samt strøm vil bli dekket gjennom salg av de tomtene dette prosjektet realiserer. Deler av Industrivegen sør (ved «nye» spekematen»), ca. 490m ble i sin tid ikke opparbeidet med asfalt. Det anbefales at opparbeidelsen som er definert ovenfor også skal omfatte asfaltering av de ca. 490 m av industrivegen syd som i dag ikke har asfalt. Dette er kostnadsberegnet til kr 800.000,-. Dette beløpet kan ikke dekkes inn ved salg av industritomter og blir å regne som en grunnlagsinvestering. Årlige driftskostnader er anslått til kr. 65.000.

Tekniske tjenester: Nytt – 60% stilling som avdelingsleder avløp og rensing

Enheten for tekniske tjenester har ansvar for forvaltning, drift og vedlikehold av alle kommunens spillvannledninger og anlegg (egne renseanlegg). Det vil si avløpsanlegg eid av Oppdal kommune og som inngår i kommunens gebyrgrunnlag for avløpssektoren.

I en grundig gjennomgang av alle arbeidsoppgaver, knyttet til ledelse og styring av fagområde avløp inkl. avløpsrensing, viser det seg at ressursen avsatt til forvaltning og styring av denne virksomhet er betydelig undervurdert. Gjennomgangen viser at nødvendige oppgaver ikke løses eller blir ikke gjennomført som forventet, og kan medføre at vi kommer i brudd med lov og forskrift.

Gjennomgangen avdekker at det er behov for videre analyse av arbeidsoppgavene slik at oppgavene kan løses innenfor ressurs avsatt til dette. I første omgang ber vi om utvidelse med 60% stilling fra og med 2023. Vurderinger av endelig ressursbehov bør forventes til ny enhetsleder har fått vurdert forholdet. Videre bør det avsettes ressursen inn mot inndekning og etterlevelse av krav gitt i lov om offentlige anskaffelser.

Lederoppgaver og videre utvikling av fagområdet vil kreve et betydelig økt fokus med hensyn til forventa/varslede ny ytterligere krav, knyttet til sektorens rolle i klima og energi spørsmål.

Særlig for eksisterende renseanlegg Oppdal sentrum, må det forventes store endringer med hensyn til anleggets alder og teknologi, som vil kreve betydelig arbeid for å få frem grunnlag for viktige strategiske beslutninger.

60% stilling representerer kr. 331.000 i årlige utgifter. Beløpet finansieres av selvkostområdet avløp, dvs. via gebyrinntektene.

Helse og familie: Konsekvensjustering – redusert innslagspunkt ressurskrevende tjenester

I regjeringen Solberg sitt forslag til statsbudsjett for 2022 ble innslagspunktet for statlig refusjon knyttet til ressurskrevende tjenester foreslått økt til 1.520.000 kroner, noe som representerte en økning på kr. 50.000 ut over det som følger av anslått lønnsvekst for 2021 (se nærmere omtale på side 15 i dokumentet Budsjett 2022 for Oppdal kommune).

I regjeringen Støre sitt vedtatte statsbudsjett for 2022 er innslagspunktet justert i samsvar med anslått lønnsvekst, noe som innebærer et innslagspunkt på kr. 1.470.000.

Det er to enheter i Oppdal kommune som yter tjenester som faller inn under ordningen med ressurskrevende tjenester: Hjemmetjenesten og Helse/familie. I budsjettet for 2022, som var utarbeidet på bakgrunn av regjeringen Solberg sitt forslag til statsbudsjett, er disse enhetene kompensert for at innslagspunktet ville øke mer enn lønnsveksten. Kompensasjonen var på henholdsvis kr. 492.000 og kr. 41.000 (se tabellen på sidene 56

og 60 i dokumentet Budsjett 2022 for Oppdal kommune). Kompensasjonen trekkes ut av rammene for 2023 ettersom innslagspunktet er justert ned.

Helse og familie: Nytt – Opprettholde bemanningen i barneverntjenesten

Stortinget har vedtatt en barnevernsreform fra 2022, som blant annet gir kommunene økt faglig og økonomisk ansvar, jf. Prop. 73 L (2016–2017) *Endringer i barnevernloven (barnevernsreform)*.

Reformen innebærer bl.a. at øremerkede midler gitt til finansiering av stillinger innen barnevernet blir avvirket. De øremerkede midlene er lagt inn i rammetilskuddet og fordelt til kommunene etter en gitt nøkkel. Oppdal kommune er vertskommune for Rennebu kommune når det gjelder barneverntjenester. Tjenesten består av 7,9 årsverk. For Oppdal og Rennebu sin felles barneverntjeneste har det øremerkede tilskuddet vært på ca. 2 millioner kroner. Beløpet har finansiert ca. 2,3 årsverk innen barneverntjenesten. Omfordelt beløp via rammetilskuddet utgjør ca. 1,3 millioner kroner for Oppdal og Rennebu kommuner, dvs. en reduksjon på ca. 0,7 millioner kroner i forhold til det øremerkede tilskuddet. Oppdal sin andel av det reduserte beløpet utgjør ca. 0,5 millioner kroner, mens Rennebu sin andel av det reduserte beløpet utgjør ca. 0,2 millioner kroner. Dersom barneverntjenesten skal ta ned bemanningen for å dekke inn reduksjonen på 0,7 millioner kroner, innebærer det en reduksjon på 1,2 årsverk i barneverntjenesten.

Bemanningen i barneverntjenesten i 2022 er videreført på 2021-nivå, der Oppdal kommunes andel av redusert beløp til finansiering av bemanning i barneverntjenesten, ca. 0,5 millioner kroner, finansieres ved bruk av 0,1 millioner kroner gitt som frie midler i rammetilskuddet for 2022 til barn og unges psykiske helse og 0,4 millioner kroner i lønnsmidler fra vakant stilling i Helse og familie (psykolog-stillingen), alternativt ved bruk av Helse og familie sitt disposisjonsfond. Fra 2023 tilføres Helse og familie kr. 400.000 for å videreføre Oppdal kommunes bemanning i barneverntjenesten.

Se også omtale i kapitlet Særlige forhold av betydning i handlingsplanperioden.

Kulturhuset: Konsekvensjustering – kantineløsning Oppdal ungdomsskole

Kommunestyret vedtok bl.a. følgende i sak 15/22: "Vi ber om at Oppdal ungdomsskole og Oppdal kulturhus raskt går i dialog for å finne en løsning for midlertidig kantine til elevene i Oppdal kulturhus".

Ungdomsskolen og kulturhuset har kommet fram til følgende løsning fra høsten 2022: Bruk av 3 rom i Oppdal kulturhus: Klubben, Musikkrommet og Dansesalen. Disse skal benyttes i ungdomsskolens matfriminuttet til bespisning og aktiviteter. I tillegg stilles Allsalen til disposisjon for elevene for fysiske aktiviteter som ballspill, dans etc. Tilbudet driftes av Oppdal kulturhus v/Fritidsklubben i samarbeid med Oppdal ungdomsskole. Driftsutgiftene vil være en oppbemanning av Fritidsklubbens personale på 45 % stilling tilsvarende 290.000. I tillegg er det beregnet behov for anskaffelse av utstyr og inventar på kr. 250.000. Ungdomsskolen stiller med bemanning tilsvarende miljøarbeider i 25 % stilling innenfor sine eksisterende rammer.

Formannskapet tar stilling til foreslått løsning i møte 10.5.22 og kommunestyret behandler saken 2.6.22.

Annet, tilleggsbevilgninger, avskrivninger

Investeringer i selvkostområder (hovedsakelig vann og avløp) finansieres ved opptak av lån. Renter og avdrag på disse lånene blir betjent via gebyrer, der avskrivninger og kalkulatoriske renter inngår i gebyrgrunnlaget. Beløpene viser anslåtte endringen i selvkostområdenes bidrag til betjening av lån.

Kraftrettigheter: Konsekvensjustering - Endring i netto inntekt.

Forutsetningene er omtalt i kapitlet Økonomiske forutsetninger for handlingsplanen, under avsnittet Konsekvenskraft og Drivkraft. Disse forutsetningene gir en forventet inntekt i 2023 for salg av kraft tilsvarende budsjettet inntekt i 2022. For 2024 – 2026 forventes det økte netto inntekter fra salg av kraft på hhv kr. 378.000 i 2024, kr. 698.000 i 2025 og kr. 698.000 i 2026 sammenlignet med budsjett 2022.

Handlingsplan 2023-2026

Samlet oversikt over driftstiltak innarbeidet i handlingsplanen

Stab-/støttetjenester	2023	2024	2025	2026
HP 22-25: Ordning av arkivsaker - IKA Trøndelag	882 000			
HP 22-25: Nytt sak-/arkivsystem: Økte lisenskostnader	226 000	226 000	226 000	226 000
Konsekvensjustering: Støtte til bredbåndsutbygging avvikles fra og med 2023	-700 000	-700 000	-700 000	-700 000
Konsekvensjustering: Lån gitt til Vognill Utvikling AS er i hht avtale nedbetalt 31.12.24			400 000	400 000
Konsekvensjustering: Barnekoordinator, helårsvirkning av tiltak vedtatt i statsbudsjettet 2022	114 000	114 000	114 000	114 000
Konsekvensjustering: K-sak 22/18: Reduserte inntekter som følge av at oppfølging av lærlinger (1 stk) flyttes til Opplæringskontoret	34 000	34 000	34 000	34 000
Sum	556 000	-326 000	74 000	74 000

Helse- og oppvekstforvaltning	2023	2024	2025	2026
Konsekvensjustering: Statsbudsjettet 2022 og K-sak 22/17 i møte 17.3.22: Kompensasjon for pedagogenes planleggingstid i kommunale barnehager fra 1.4.22 fører til økt tilskudd til private barnehager 2 år etter innføringen i kommunale barnehager		459 000	611 000	611 000
Konsekvensjustering: Statsbudsjettet 2022 og K-sak 22/17 i møte 17.3.22: Kompensasjon for pedagogenes planleggingstid tilføres den enkelte barnehage	-123 000	-123 000	-123 000	-123 000
Konsekvensjustering: Private barnehager - Statsbudsjettet 2022 og K-sak 22/17 i møte 17.3.22: kompensasjon for helårsvirkning av redusert max-pris i barnehagene fra 1.8.22	469 000	469 000	469 000	469 000
Konsekvensjustering private barnehager: Statsbudsjettet 2022 og K-sak 22/17 i møte 17.3.22: Lavere tilskudd som følge av redusert pensjonspåslag	-208 000	-208 000	-208 000	-208 000
Konsekvensjustering: Statsbudsjettet 2022 og K-sak 22/17 i møte 17.3.22: Uttrekk av bevilgning til ekstra naturfagtime	-130 000	-130 000	-130 000	-130 000
Nytt: Innføring av helseplattformen	4 889 000	419 000		
Nytt: LIS1-lege	600 000	600 000	600 000	600 000
Sum	5 620 000	1 150 000	731 000	731 000

Politisk styring og kontroll	2023	2024	2025	2026
HP 22-25: Kommune- og stortingsvalg	500 000	0	300 000	0
Sum	500 000	0	300 000	0

Plan og forvaltning	2023	2024	2025	2026
Konsekvensjustering: Uttrekk av kostnader til digitalisering av gårdsarkivet	-541 000	-541 000	-541 000	-541 000
Konsekvensjustering: TrønderAlpin - årlig økonomisk støtte opphører fra og med 2026				-200 000

Handlingsplan 2023-2026

Konsekvensjustering: Engangstilskudd til idrettslaget til nytt klubbhus gitt i 2022 tas ut av budsjettammen fra og med 2023	-900 000	-900 000	-900 000	-900 000
Konsekvensjustering: Engangstilskudd til Oppdal sykkelarena fase 2 gitt i 2022 tas ut av budsjettammen fra og med 2023	-700 000	-700 000	-700 000	-700 000
Konsekvensjustering: Engangstilskudd til utarbeidelse av detaljreguleringsplan ny fotballhall gitt i 2022 tas ut av budsjettammene fra og med 2023	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000
Konsekvensjustering: Budsjett 2020 og Budsjett 2022: Tilskudd til Oppdal idrettslag til bygging av fotballhall	7 000 000			
Konsekvensjustering: Bevilgning i 2022 (gitt i k-sak 21/80) til utarbeidelse av reguleringsplan skiløyper tas ut fra 2023	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000
Konsekvensjustering: Presisering av regelverk for selvkost - ikke selvkost	576 000	576 000	576 000	576 000
Konsekvensjustering: Del-finansiering av områdekoordinator for vannområde Orkla	35 000	35 000	35 000	35 000
Nytt: Tilskudd til BUA innarbeides i budsjettet tom. 2026	100 000	100 000	100 000	100 000
Nytt: Revidering av kommuneplanens arealdel	1 700 000			
Nytt: Økte driftsutgifter til friluftsområder	60 000	60 000	60 000	60 000
Sum	6 730 000	-1 970 000	-1 970 000	-2 170 000

Oppdal helsesenter (OHS)	2023	2024	2025	2026
Nytt: Midlertidig 50% merkantil stilling	353 000			
Sum	353 000	0	0	0

Hjemmetjenester	2023	2024	2025	2026
HP 22-25: Velferdsteknologi: Integrasjon til fagsystem	40 000	40 000	40 000	40 000
HP 22-25: Reduksjon av kostnader innen pleie og omsorg (Hjemmetjenesten, Oppdal helsesenter og Helse og familie) som følge av ulike tiltak	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000
Konsekvensjustering: redusert innslagspunkt ressurskrevende tjenester	-492 000	-492 000	-492 000	-492 000
Konsekvensjustering: Nytt behov for døgn-avlastning en helg pr. måned	180 000	180 000	180 000	180 000
Konsekvensjustering: Økning i timer til Brukerstyrt personlig assistent	418 000	418 000	418 000	418 000
Sum	-1 354 000	-1 354 000	-1 354 000	-1 354 000

Handlingsplan 2023-2026

Aune barneskole	2023	2024	2025	2026
Konsekvensjustering: Endring pga endring i elevtall samt følgende forhold: Økt ramme til grunnskolene gitt i statsbudsjettet for 2022, jfr. k-sak22/17 (kr. 206.000), økt ramme til tilpasset undervisning (kr. 350.000), (økt ramme til helse-relaterte hjelpebehov i elevgruppen (kr. 600.000), kompensasjon for 12 timer gratis kjernetid i SFO for 1.klassinger, jfr. statsbudsjettet for 2022 og k-sak 22/17 (kr. 1.021.000), kompensasjon for reduserte inntekter pga. at oppfølging av lærlinger (4 stk.) legges til OKOR - K-sak 22/18 (kr. 136.000)	2 702 000	1 519 000	824 000	230 000
Sum	2 702 000	1 519 000	824 000	230 000
Drivdalen oppvekstsenter	2023	2024	2025	2026
Konsekvensjustering: Endring pga endring i elevtall samt følgende forhold: Økt ramme til grunnskolene gitt i statsbudsjettet for 2022, jfr. k-sak22/17 (kr. 24.000), økt ramme til tilpasset undervisning (kr. 38.000), kompensasjon for 12 timer gratis kjernetid i SFO for 1.klassinger, jfr. statsbudsjettet for 2022 og k-sak 22/17 (kr. 40.000)	480 000	140 000	82 000	-254 000
Konsekvensjustering: Statsbudsjettet 2022 og K-sak 22/17 i møte 17.3.22: Kompensasjon for redusert max-pris i barnehagene fra 1.8.22	51 000	51 000	51 000	51 000
Konsekvensjustering: Statsbudsjettet 2022 og K-sak 22/17 i møte 17.3.22: Kompensasjon for pedagogenes planleggingstid	87 000	87 000	87 000	87 000
Sum	618 000	278 000	220 000	-116 000
Midtbygda oppvekstsenter	2023	2024	2025	2026
Konsekvensjustering: Endring pga endring i elevtall samt følgende forhold: Økt ramme til grunnskolene gitt i statsbudsjettet for 2022, jfr. k-sak22/17 (kr. 50.000), økt ramme til tilpasset undervisning (kr. 125.000), kompensasjon for 12 timer gratis kjernetid i SFO for 1.klassinger, jfr. statsbudsjettet for 2022 og k-sak 22/17 (kr. 282.000), kompensasjon for reduserte inntekter pga. at oppfølging av lærlinger (1 stk.) legges til OKOR - K-sak 22/18 (kr. 34.000)	663 000	726 000	1 073 000	996 000
Konsekvensjustering: Statsbudsjettet 2022 og K-sak 22/17 i møte 17.3.22: Kompensasjon for redusert max-pris i barnehagene fra 1.8.22	128 000	128 000	128 000	128 000
Konsekvensjustering: Statsbudsjettet 2022 og K-sak 22/17 i møte 17.3.22: Kompensasjon for pedagogenes planleggingstid	175 000	175 000	175 000	175 000
Sum	966 000	1 029 000	1 376 000	1 299 000

Handlingsplan 2023-2026

Oppdal ungdomsskole	2023	2024	2025	2026
Konsekvensjustering: Endring pga endring i elevtall samt følgende forhold: Økt ramme til grunnskolene gitt i statsbudsjettet for 2022, jfr. k-sak 22/17 (kr. 107.000), økt ramme til tilpasset undervisning (kr. 71.000).	2 483 000	2 728 000	5 111 000	1 630 000
Konsekvensjustering: Nedtrekk av kostnader som har vært finansiert av enhetens disposisjonsfond	-1 913 000	-1 913 000	-1 913 000	-1 913 000
Sum	570 000	815 000	3 198 000	-283 000

Høgmo og Pikhaugen barnehager	2023	2024	2025	2026
Konsekvensjustering: Statsbudsjettet 2022 og K-sak 22/17 i møte 17.3.22: Kompensasjon for redusert max-pris i barnehagene fra 1.8.22	207 000	207 000	207 000	207 000
Konsekvensjustering: Statsbudsjettet 2022 og K-sak 22/17 i møte 17.3.22: Kompensasjon for pedagogenes planleggingstid	349 000	349 000	349 000	349 000
Konsekvensjustering: K-sak 22/18: Reduserte inntekter som følge av at oppfølging av lærlinger (3 stk) flyttes til Opplæringskontoret	102 000	102 000	102 000	102 000
HP 22-25: Alternative lokaler for Høgmo i byggeperioden	680 000	560 000		
Sum	1 338 000	1 218 000	658 000	658 000

Tekniske tjenester	2023	2024	2025	2026
HP 22-25: Refusjon fra TBRT brannstasjon (97,04%)	0	-3 499 000	-3 448 000	-3 396 000
HP 22-25: Bortfall av leieinntekter ved flytting av eksisterende brannstasjon	175 000	350 000	350 000	350 000
HP 22-25: Økte driftskostnader ny Høgmo barnehage		141 000	837 000	837 000
Konsekvensjustering: K-sak 22/18 - 2 nye lærlinger	380 000	380 000	380 000	380 000
Konsekvensjustering: Uttrekk av beregnede driftskostnader til elevkantiner gitt i budsjett 2022	-120 000	-120 000	-120 000	-120 000
Konsekvensjustering: Manglende husleiebetaling for leiligheter brukt til personale innen pleie/omsorg	379 000	379 000	379 000	379 000
Konsekvensjustering: Reduserte husleieinntekter som følge av redusert kontorutleie til revisjonen	21 000	21 000	21 000	21 000
Konsekvensjustering: K-sak 21/64 - Overtakelse av ODMS - årlige bygningsmessige driftskostnader	2 501 000	2 501 000	2 501 000	2 501 000
Konsekvensjustering: K-sak 21/64 - Overtakelse av ODMS - årlige leieinntekter	-4 824 000	-4 824 000	-4 824 000	-4 824 000
Konsekvensjustering: Økte utgifter til brøyting etter ny anbudskonkurranse	420 000	420 000	420 000	420 000
Nytt: Álma industriområde, driftsutgifter vei		65 000	65 000	65 000
Nytt: 60% avdelingslederstilling avløp og rensing	331 000	331 000	331 000	331 000
Stillingen finansieres via gebyrinntekter	-331 000	-331 000	-331 000	-331 000
Sum	-1 068 000	-4 186 000	-3 439 000	-3 387 000

Handlingsplan 2023-2026

Helse og familie	2023	2024	2025	2026
Konsekvensjustering: Redusert innslagspunkt ressurskrevende tjenester	-41 000	-41 000	-41 000	-41 000
Nytt: Opprettholde bemanning i barneverntjenesten	400 000	400 000	400 000	400 000
Sum	359 000	359 000	359 000	359 000
NAV	2023	2024	2025	2026
Sum	0	0	0	0
Kirkelig sektor	2023	2024	2025	2026
Sum	0	0	0	0
Kulturhuset	2023	2024	2025	2026
Konsekvensjustering: K-sak 22/15 - Kantineløsning Oppdal ungdomsskole	290 000	290 000	290 000	290 000
Sum	290 000	290 000	290 000	290 000
Annet, Tilleggsbevilgninger, avskrivninger	2023	2024	2025	2026
Endring i selvkostområdenes avskrivninger og kalkulatoriske renter	-669 000	-1 149 000	-2 253 000	-2 266 000
Sum	-669 000	-1 149 000	-2 253 000	-2 266 000
Kraftrettigheter	2023	2024	2025	2026
Anslag på endring i netto kraftinntekter, sammenlignet med budsjetterte netto kraftinntekter i opprinnelig budsjett 2022		-378 000	-698 000	-698 000
Sum	0	-378 000	-698 000	-698 000

Investeringstiltak

Investeringstiltakene som er en del av handlingsplanen 2023-2026 vises i vedlagte hovedoversikt Bevilgningsoversikt investering etter budsjett- og regnskapsforskriften §5-5 første ledd og Bevilgningsoversikt investering etter budsjett- og regnskapsforskriften §5-5 andre ledd.

Investeringstiltak som er innarbeidet i handlingsplanen

Tallene i forkant av navnet på investeringene (for eksempel xxx1) henviser til prosjektnummeret som vises i vedlagte hovedoversikt Bevilgningsoversikt investering etter budsjett- og regnskapsforskriften §5-5 første ledd.

1174 IKT infrastruktur

Investering kr 2.550.000 i 2023 og 100.000 i 2024.

Det er nødvendig å oppgradere og holde vedlike Oppdal kommunes IKT-infrastruktur, herunder teknisk plattform og felles grunnleggende programvare. Det krever årlige investeringer. En god ikt-infrastruktur kommer hele organisasjonen til gode.

Kostnader med enkelte av investeringene i tabellen nedenfor er sårbare for utviklingen i valutakursen. Kostnadsoverslagene legger til grunn kjente priser medio mars 2022. Kostnadsoverslagene er i hele 1.000 kroner. Investeringsbeløp er inkl. mva. Driftsbeløp er uten mva.:

Tiltak	År	Kostnad
Utskifting av servere	2023	300.000
Bytte av tynnklienter	2023	600.000
UPS	2023	263.000
Nye kjerneswitcher	2023	1.387.000
Management server	2024	100.000

Utskifting av servere: Skifte alle Windows server 2012 R2. End of support 10/10/2023. Dette kan skje før avhengig av hva leverandører bestemmer. Investeringskostnaden forutsetter at noen av dagens servere blir skybasert i løpet av perioden. Om alle servere fortsatt er i hus kan det tillegges ca 150.000.

Bytte av tynnklienter: På grunn av helseplattformen og usikkerhet knyttet opp mot om tynnklienter/Wyze kan benyttes, kan disse måtte erstattes med vanlige datamaskiner. Kostnad er for stasjonære maskiner og forutsetter at dagens skjerm, tastatur og mus kan benyttes.

UPS: Nødstrømbatterier. De vi har er gamle og må byttes.

Nye kjerneswitcher: De gamle går ut på dato og må skiftes for å bedre ytelsen og sikre vedlikehold.

Management server: Sjekke alder OPPMAN1, dagens er Gen9, kritisk server

Beregnet årlig klimaeffekt i CO2-ekvivalenter:

Skjønnsmessig vurdering av årlig klimaeffekt:

Beregnet årlig effekt på energiforbruk i GWh:

Skjønnsmessig vurdering av årlig effekt på energiforbruk:

Xxx1 Helseplattformen

Investering kr 1.786.000 i 2023 og 18.228.000 i 2024.

Helseplattformen er en regional løsning på det nasjonale målbildet "En innbygger - en journal". Oppdal kommune har i K-sak 21/79 vedtatt å tilslutte seg Helseplattformen. Oppdal ønsker å ta i bruk den nye journaløsningen i februar 2024. Vi vil da være den 4. puljen kommuner som tar Helseplattformen i bruk. Det skal forut for "go live" gjennomføres et forprosjekt. Det er etablert en prosjektgruppe som arbeider med forberedende aktiviteter. Det skal tilsettes en lokal innføringsleder som skal lede og koordinere gjennomføring av forprosjektets aktiviteter som: datavask, integrasjon, opplæring, gevinstarbeid, kommunikasjonsplan, innkjøp av sluttbrukerutstyr m.m. Prosjektgruppa utarbeider et styringsdokument for innføringsarbeidet som skal legge grunnlag for prosjektet. Styringsdokumentet vil bli lagt frem for politisk behandling.

Handlingsplan 2023-2026

Kostnadene i prosjektet er basert på en kostnadsmodell utarbeidet av Helseplattformen. tilbakemelding fra Trondheim kommune er at modellen ser ut til å være realistisk. Det vil for Oppdal kommune kun være stipulerte kostnader til innføringen hva gjelder drift. Dette med bakgrunn i at vi har begrenset kunnskap om kommunens endelige behov for innkjøp av sluttbrukerutstyr. Det er ikke lagt inn kostnader til løpende drift da dette forventes å dekkes innen gjeldende drift.

Kostnadsoverslag:

	Investeringskostnader		Engangs driftskostnader	
	2023	2024	2023	2024
Tjenestekostnader fra Helseplattformen AS		13 530 000		
Usikkerhetsavsetning		947 000		
<i>Lokale kostnader:</i>				
AKSJEKJØP	39 000			
OPPLÆRING			1 377 000	
SUPERBRUKERE	437 000			
ORGANISASJONSUTVIKLING			1 047 000	349 000
INTEGRASJON	0			
DATAMIGRERING	23 000			
INVESTERING I SLUTTBRUKERUTSTYR OG/ELLER INFRASTRUKTUR	481 000			
TEKNISKE FORBEREDELSE	0			
PROSJEKTLDELSE OG STØTTE	349 000	87 000		
INNTEKTSTAP			183 000	
KOSTNAD KNYTTET TIL DOBBEL DRIFT AV SYSTEMER			1 470 000	
BORTFALLSKOSTANDER			0	
ØVRIGE KOSTNADER	0			
Forventet tillegg lokale kostnader	133 000	9 000	408 000	35 000
Usikkerhetsavsetning	132 000	9 000	404 000	35 000
Sum eksklusiv mva.	1 594 000	14 582 000	4 889 000	419 000
MVA	192 000	3 646 000		
Sum inkl. mva.	1 786 000	18 228 000		

Beregnet årlig klimaeffekt i CO2-ekvivalenter:

Skjønnsmessig vurdering av årlig klimaeffekt:

Beregnet årlig effekt på energiforbruk i GWh:

Skjønnsmessig vurdering av årlig effekt på energiforbruk:

3711 Velferdsteknologi

Investering 2023 kr 436.000.

Innføring av velferdsteknologi startet opp i Oppdal i 2021 etter gjeldende plan. Kommunen var pålagt gjennom lovgivning å kunne tilby velferdsteknologiske tjenester fra 2020 og Oppdal kommune er i rute med innføringen.

I inneværende handlingsplan er det inntatt investerings- og driftsutgifter knyttet til innføring av ulike tiltak. Tidsplanen for videre innføring er som følger (*beløp uten mva*):

Tiltak	Innføring	Kostnad i økonomiplan	Investeringstilskudd Husbank
Integrasjon til fagsystem	2023	Investering Kr. 436 000 Drift Kr. 40 000	Tilskudd frå Husbanken Kr. 192 000

Integrasjon til fagsystemer utsettes til vi tar i bruk Helseplattformen da en integrasjon i dagens fagprogram vil medføre at vi må gjøre nye endringer når vi kobler oss på ny helseplattform. – Investering Kr.436 000 og drift kr. 40 000. Dette avsettes til innføring av Helseplattformen.

Oppdal kommune har tatt i bruk nye varslingssystemer både i sykehjem og BOAS. Det er innført varslingsarmbånd og room-mate som til sammen har styrket tryggheten for personer i institusjon og heldøgns-boliger. Det er videre lagt til rette for installering av digitale dørlåser som vil tas i bruk inneværende år. Sykehjemmet

Handlingsplan 2023-2026

har i tillegg til kommunens investeringer mottatt gaver som, motivju-syssel, Ipader, og BOAS har mottatt komper (nettbrett).

I 2023 vil det bli prioritert velferdsteknologiske tjenester til hjemmeboende. Det skal utarbeides en egen fremdriftsplan for dette arbeidet.

Når det gjelder investeringer til velferdsteknologi i kommunale bygg og institusjoner har vi fått dekt 55 % av disse utgiftene gjennom Husbankens investeringstilskudd. Utbetaling av tilskuddet i 2022.

Gevinstrealisering ved innføring av velferdsteknologi:

«Utredning av velferdsteknologi i Oppdal kommune» vedtatt i 2017 ligger til grunn for forslag til investerings- og driftstiltak knyttet til velferdsteknologi i årets handlingsplan. Utredningsdokumentet beskriver at velferdsteknologien skal være med på å effektivisere tjenestene slik at helse- og omsorgspersonell skal kunne utrette flere oppgaver. På den andre siden skal teknologien bidra til økt livskvalitet for blant annet eldre og kronisk syke, ved at den skal gi ekstra trygghet og sikkerhet, og dermed gjøre at eldre og syke kan bo hjemme selv om de får funksjonsnedsettelse.

Det er vanskelig å tallfeste i hvor stor grad man kan effektivisere tjenestekostnader med velferdsteknologi, men så langt er erfaringen at de systemene som er tatt i bruk gjør det mulig for helsepersonell å bruke mer tid på helserelaterte oppgaver.

Beregnet årlig klimaeffekt i CO2-ekvivalenter:

Skjønnsmessig vurdering av årlig klimaeffekt:

Beregnet årlig effekt på energiforbruk i GWh:

Skjønnsmessig vurdering av årlig effekt på energiforbruk:

VA-anlegg (Vann, Avløp, Deponi)

Teknisk enhets forslag til investeringsprogram foreslås gjennomført, jf. tiltaksforslagene i vedlegg til handlingsplan 2023-2026. Økte kostnadene til renter og avdrag forutsettes dekket via vann- og avløpsgebyrene. Tiltakene er foreslått i prioritert rekkefølge med hensyn på risiko og sårbarhet.

6107 Diverse forsterkninger ledningsnett vann

Investering: kr 1.000.000 for hvert av årene i handlingsplanen.

Tiltaket omfatter eliminering av flaskehals og oppgradering av anlegg for å øke funksjonsdyktighet og leveringssikkerhet både i normal drift, i tilfelle brudd på vitale ledninger og i tilfelle brannuttak. Beløpet har stått undret på 500.000 i en årrekke og økes på bakgrunn av erfaringstall de siste årene.

Beregnet årlig klimaeffekt i CO2-ekvivalenter:

Skjønnsmessig vurdering av årlig klimaeffekt:

Beregnet årlig effekt på energiforbruk i GWh:

Skjønnsmessig vurdering av årlig effekt på energiforbruk:

6136 Diverse forsterkninger/utbedringer avløp

Investering: kr 1.000.000 for hvert av årene i handlingsplanen.

Tiltaket omfatter eliminering av strekk med dårlig kvalitet, og for å bedre sikkerhet i forhold til oppstuvning i kommunalt nett og faren for tilbakeslag i private bygg. I tillegg er det et økt behov for økt vedlikehold og utskiftinger av maskinelt utstyr m.m. ved Oppdal Sentrum RA etter mer enn 20 års drift. Beløpet har stått undret på 500.000 i en årrekke og økes på bakgrunn av erfaringstall de siste årene.

Beregnet årlig klimaeffekt i CO₂-ekvivalenter:
Skjønnsmessig vurdering av årlig klimaeffekt:
Beregnet årlig effekt på energiforbruk i GWh:
Skjønnsmessig vurdering av årlig effekt på energiforbruk:

6169 Høydebasseng og pumpestasjon Driva

Investering vann: kr 4.037.000 i 2023

For å øke sikkerheten for stabil leveranse av drikkevann må det etableres høydebasseng for drikkevann i Driva. Høydebassenget vil medføre at undertrykk på ledningsnett unngås samt bedre kapasiteten på slokkevann ved brann.

Beregnet årlig klimaeffekt i CO₂-ekvivalenter:
Skjønnsmessig vurdering av årlig klimaeffekt:
Beregnet årlig effekt på energiforbruk i GWh:
Skjønnsmessig vurdering av årlig effekt på energiforbruk:

Xxx2 og Xxx3 Sanering vann og avløp Brennhaugen

Investering vann: kr 3.661.000 i 2025, og 380.000 i 2026

Investering avløp: kr 5.491.000 i 2025 og 395.000 i 2026

Gammelt ledningsnett erstattes av nye på Brennhaugen. Der det er nødvendig, gis det samtidig pålegg om utskifting av private stikkledninger.

I 2026 må det pusses opp, tilsås, avrettes og asfalteres etter sanering i 2025.

Beregnet årlig klimaeffekt i CO₂-ekvivalenter:
Skjønnsmessig vurdering av årlig klimaeffekt:
Beregnet årlig effekt på energiforbruk i GWh:
Skjønnsmessig vurdering av årlig effekt på energiforbruk:

Xxx4 og Xxx5 Sanering vann og avløp Morkel-/Kremlevegen

Investering vann: kr 3.333.000 i 2023 og 760.000 i 2024

Investering avløp: kr. 4.630.000 i 2023 og 829.000 i 2024

Gamle avløpsledninger erstattes av nye i deler av Morkelvegen og Kremlevegen. Der det er nødvendig, gis det samtidig pålegg om utskifting av private stikkledninger.

I 2024 må det pusses opp, tilsås, avrettes og asfalteres etter sanering i 2023.

Beregnet årlig klimaeffekt i CO₂-ekvivalenter:
Skjønnsmessig vurdering av årlig klimaeffekt:
Beregnet årlig effekt på energiforbruk i GWh:
Skjønnsmessig vurdering av årlig effekt på energiforbruk:

Xxx6 og Xxx7 Sanering vann og avløp Solei-/Røllik-/Røsslyngvegen

Investering vann: kr 3.072.000 i 2024 og 375.000 i 2025

Investering avløp: kr 4.608.000 i 2024 og 375.000 i 2025

Det legges ny vannledning i 2024 i deler av Solei- / Røllik- / Røsslyngvegen. Der det er nødvendig, gis det samtidig pålegg om utskifting av private stikkledninger. I 2025 må det pusses opp, tilsås, avrettes og asfalteres etter saneringen i 2024.

Beregnet årlig klimaeffekt i CO₂-ekvivalenter:
Skjønnsmessig vurdering av årlig klimaeffekt:
Beregnet årlig effekt på energiforbruk i GWh:
Skjønnsmessig vurdering av årlig effekt på energiforbruk:

Xxx8 Forprosjekt ny renseløsning Oppdal sentrum RA

Investering avløp: kr. 300.000 i 2023

Oppdal sentrum renselanlegg er 27 år gammelt, og det er begrenset hvor mye mer som kan forventes av anlegget. I tillegg ser det ut til at renskravet blir betydelig innskjerpet snart (avventer tilbakemelding fra Statsforvalteren om dette). De siste årene har vi slitt med å klare renskravene, og nye krav vil framtinge behov

for omfattened ombygging eller bygging av nytt anlegg. Et nytt anlegg var i 2021 antydnet å koste mellom 60 og 80 millioner, så her må det planlegges nøye før man bestemmer seg for beste løsning.

Beregnet årlig klimaeffekt i CO₂-ekvivalenter:
Skjønnsmessig vurdering av årlig klimaeffekt:
Beregnet årlig effekt på energiforbruk i GWh:
Skjønnsmessig vurdering av årlig effekt på energiforbruk:

Xxx9 Utskifting av Alma pumpestasjon

Investering vann kr 1.400.000 i 2024

Alma pumpestasjoner har problemer med stor innlekking fordi grunnvannet er høyt i området og sumpen hvor pumpene står er utett. I forbindelse med at alt ledningsnett i området er fornyet er det naturlig å sanere pumpestasjonen for å få anlegget 100 % i orden.

Beregnet årlig klimaeffekt i CO₂-ekvivalenter:
Skjønnsmessig vurdering av årlig klimaeffekt:
Beregnet årlig effekt på energiforbruk i GWh:
Skjønnsmessig vurdering av årlig effekt på energiforbruk:

Xx10 og Xx11 Sanering vann og avløp Soleivegen etappe 1

Investering vann kr 2.268.000 i 2026

Investering avløp kr 3.402.000 i 2026

Det legges ny vannledning i Soleivegen. Der det er nødvendig gis det samtidig pålegg om utskifting av private stikkledninger.

Beregnet årlig klimaeffekt i CO₂-ekvivalenter:
Skjønnsmessig vurdering av årlig klimaeffekt:
Beregnet årlig effekt på energiforbruk i GWh:
Skjønnsmessig vurdering av årlig effekt på energiforbruk:

Xx12 Avslutning av deponi

Investering kr 2.000.000 i 2025

At deponiet ligger åpent som i dag gjør at det blir vasket ut mer forurensing av det som ligger nede i deponiet ut til Driva. Det er krav om å avslutte deponi så fort som mulig, men vi har fått bruke det til inert avfall inntil kapasiteten er brukt opp. Deponiet antas ikke lenger å ha igjen noe restkapasitet og bør derfor avsluttes så fort planleggingen av selve avslutningen er utført. Både Oppdal kommune og innbyggerne i Oppdal taper penger for hver år som går uten at deponiet blir avsluttet (leiekostnader, prøvetaking, deponigassmålinger og andre driftskostnader, ca. 100.000-200.000kr per år).

Beregnet årlig klimaeffekt i CO₂-ekvivalenter:
Skjønnsmessig vurdering av årlig klimaeffekt:
Beregnet årlig effekt på energiforbruk i GWh:
Skjønnsmessig vurdering av årlig effekt på energiforbruk:

6227 og 6228 Sanering vann og avløp Roseringen

Investering vann kr 254.000 og avløp 340.000 i 2023

Det må det pusses opp, tilsås, avrettes og asfalteres i 2023 etter saneringen inneværende år.

Beregnet årlig klimaeffekt i CO₂-ekvivalenter: ingen
Skjønnsmessig vurdering av årlig klimaeffekt: ingen
Beregnet årlig effekt på energiforbruk i GWh: 0
Skjønnsmessig vurdering av årlig effekt på energiforbruk: ingen

6409 og 6410 Etablering av fjernavleste vannmålere

Investering vann hvert år i planperioden kr 150.000

Investering avløp hvert år i planperioden kr 150.000

For etablering av fjernavleste vannmålere hos abonnentene kreves innkjøp av antenner, programvare og sendere / mottakere som monteres på vannmålerne. Dette for å øke service mot våre abonnenter. Vannmålerne belastes også området avløp fordi også avløpsgebyret beregnes ut fra forbrukt vann.

Beregnet årlig klimaeffekt i CO₂-ekvivalenter: ingen

Skjønnsmessig vurdering av årlig klimaeffekt: ingen
Beregnet årlig effekt på energiforbruk i GWh: 0
Skjønnsmessig vurdering av årlig effekt på energiforbruk: ingen
Øvrige tiltak innen tekniske tjenester:

6246 Tiltak for myke trafikanter

Oppfølging av tidligere vedtak i handlingsplanen hvor 300 000 kroner skal fra og med 2018 bevilges årlig til fremkommelighets- og sikkerhetstiltak for myke trafikanter. En slik bevilgning vil også kunne fungere som kommunens egenkapitalbidrag når vi søker fylket om trafikk-sikkerhetsmidler. Eventuelle eksterne tilskuddsmidler vil komme i tillegg til kommunal bevilgning.

Beregnet årlig klimaeffekt i CO2-ekvivalenter:
Skjønnsmessig vurdering av årlig klimaeffekt:
Beregnet årlig effekt på energiforbruk i GWh:
Skjønnsmessig vurdering av årlig effekt på energiforbruk:

Xx13 Ålmen bru – rehabilitering

Investering kr 2.300.000 i 2023.

Brua har skader og mangler som truer bæreevne og trafiksikkerhet. Landkar er utvasket og har mangelfull bakvegg. Korrosjon på hovedbjelker og lager. Rekkverk er svakt/løst og for kort på begge sider. Det anbefales fjerning av eksisterende bakvegg og støp av nye, i tillegg til såletå ved landkar og overflatebehandling av stålbjelker. Eksisterende rekkverk fjernes og erstattes av nytt brurekkverk i stål og vegrekkverk på landsider. Brua har ikke begrensninger på bruksklasse. I dette forslaget ligger ikke breddeutvidelse inne. Tiltak bør gjennomføres senest i 2023.

Beregnet årlig klimaeffekt i CO2-ekvivalenter:
Skjønnsmessig vurdering av årlig klimaeffekt:
Beregnet årlig effekt på energiforbruk i GWh:
Skjønnsmessig vurdering av årlig effekt på energiforbruk:

6790 Brannstasjon

Investering totalt kr 75.400.000, fordelt på 28 mill. 2022 og 47.4 mill. i 2023.

Ny brannstasjon var budsjettert i opprinnelig budsjett for 2019, for så å bli forskjøvet til 2020 og videre til 2022 pga. uavklart tomtesituasjon og manglende forpliktende avtale om etablering av ny bro over Ålma i Ola Setroms veg.

Avtale om bru er nå på plass og prosjektering av ny brannstasjon er godt i gang. Endrede krav til HMS fra 2016 og en del ønsker/krav fra TBRT har medført omtegning av planløsning og en økning i kostnadsestimat som per april 2022 er på 75,4 millioner kroner. Det presiseres at det oppleves stor økning av materialkostnader i markedet og endelig kostnadsramme først kan settes etter gjennomført anbudsrunder våren/sommeren 2022.

Oppdal kommune er medlem av Trøndelag brann- og redningstjeneste IKS med en eierandel på 2,96%. Ved bygging av ny brannstasjon er det Oppdal kommune som blir stående som eier for bygget og gjennomfører de låneopptak som er påkrevd for å gjennomføre prosjektet. Oppdal kommune leier ut brannstasjonen til TBRT der alle kostnader (kapitalkostnader og driftskostnader) faktureres TBRT i sin helhet. I neste omgang fakturerer TBRT sine eierkommuner for disse kostnadene. For Oppdal kommune sin del vil det si at 2,96% av de årlige kostnadene med ny brannstasjon blir reell kostnad for Oppdal kommune. Oppdal kommunes økte kapital-kostnader som følge av ny brannstasjon er beregnet inn i handlingsplanen. Det er forutsatt at TBRT dekker 97,04% av kapitalkostnadene via tilskudd til Oppdal kommune. Økte driftskostnader er pr dato vanskelig å anslå og er ikke beregnet inn i handlingsplanen. Ny brannstasjon vil føre til bortfall av leieinntekter for lokaler som i dag disponeres av TBRT, ca. kr. 350.000 pr. år.

Beregnet årlig klimaeffekt i CO2-ekvivalenter:
Skjønnsmessig vurdering av årlig klimaeffekt:
Beregnet årlig effekt på energiforbruk i GWh:
Skjønnsmessig vurdering av årlig effekt på energiforbruk:

Xx14 Oppgradering av kommunale veger

Investering: kr 1.300.000 pr. år i perioden 2023-2026

I de senere år er det avsatt 1.3 mill. kr til oppgradering kommunale veger. Denne bevilgningen søkes innarbeidet i HP for kommende planperiode. Konkrete hva bevilgningen brukes til vil bli presisert i budsjett for

kommende år. I løpet av 2022 vil hovedplan veg bli utarbeidet. Den vil synliggjøre det reelle behovet for oppgradering av kommunale vegger.

Ubrukte budsjettmidler er *ikke* overførbare fra år til år.

Beregnet årlig klimaeffekt i CO2-ekvivalenter:
Skjønnsmessig vurdering av årlig klimaeffekt:
Beregnet årlig effekt på energiforbruk i GWh:
Skjønnsmessig vurdering av årlig effekt på energiforbruk:

Xx15 Rehabilitering kommunale offentlige bygg og boliger Investering kr 4.300.000 i 2023 og 6.600.000 årlig i resten av planperioden.

I gjeldende handlingsplan ligger prosjektet inne med 3 millioner årlig.. Det er gjennomført en samlet tilstandsanalyse av alle boliger. Kommunens internkontrollsystem er brukt som verktøy i dette arbeidet, og analysen er stort sett gjennomført av kommunens egne driftsoperatører. Fokusområde har vært fuktproblematikk. Analysen gir et godt øyeblikksbilde over tilstand på kommunens boliger. Bygningene er vurdert utfra en tilstandsgrad 0 til 3. Tilstanden på bad/våtrom og kjøkken er der vi har de største utfordringer knyttet til funn i analysen. Det var som forventet for boliger bygget på 70, 80 og til dels 90 tallet. Her ligger kostnadene ofte mellom kr. 250.000 til kr. 500.000 for oppgradering og utskifting. Samlet kostnad for å få boligene i tilstand 1 eller bedre, er kostnadsberegnet til kr. 21.122.000,-, pr.12.03.2022. Det foreslås at oppgraderingen gjennomføres over en 6 års periode og vil kreve årlig bevilgning kr. 3.520.000,-. Kommuneloven og tilhørende forskriftsverk tillater ikke bruk av investeringsmidler til ordinær drift og vedlikehold. For å regulere forskjellene mellom drift og investeringer må vi støtte oss til gjeldende standarder og i sammenheng med eiendomsforvaltning NS 3454. Her blir vi bedre kjent med begrepene FDVU (S-P). Tiltak som gjøres for å utvikle, og oppgradere en bygning eller bygningsdel over tid i forhold til levetids-begrensinger eller nye krav fra brukere, marked og myndighet kan defineres som investering. Tilførte investeringsmidler øker/oppretholder bygningen verdi i et levetidsperspektiv.

På samme måte som for boliger er det gjort en tilstandsanalyse for kommunens formålsbygg og andre bygg. Fokusområde har også her vært fuktproblematikk fordi det har største skadepotensial i bygg. Fukt og fuktskader kan ofte være skjult, samtidig som skadeomfang kan uoversiktlig. Kostandene som fremkommer etter tilstandsanalysen for kommunens formålsbygg, pr.12.03.2022, utgjør til sammen kr. 18 354 000,-. Det foreslås at oppgraderingen gjennomføres over en 6 års periode og vil kreve årlig bevilgning kr. 3.059.000,- I gjeldende handlingsplan/årsbudsjett ligger det 3 millioner kr. fast i investeringsbudsjettet til utskifting / utbedring av bygg, slik at netto behov for økt bevilgning er 3,6 mill. kroner, noe som vil gi en årlig bevilgning på 6,6 mill. kroner til formålet. For 2023 er bevilgningen satt til 4,3 mill. kr., da 2,3 mill. kr. er omprioritert til rehabilitering av Ålmen bru, se omtale under prosjekt xx13.

Kommunestyret har presisert at den årlige bevilgningen også skal omfatte kommunalt eide boliger. Merk at prosjekter under 100 000 kr. samt vedlikehold ikke kan finansieres med disse midlene. Hvilke tiltak som skal gjennomføres spesifiseres i budsjettet for hvert år.

Ubrukte budsjettmidler er *ikke* overførbare fra år til år.

Beregnet årlig klimaeffekt i CO2-ekvivalenter:
Skjønnsmessig vurdering av årlig klimaeffekt:
Beregnet årlig effekt på energiforbruk i GWh:
Skjønnsmessig vurdering av årlig effekt på energiforbruk:

Xx16 Ladepunkter for el-biler v/Rådhuset og Hjemmetjenesten Investering kr 500.000 i 2023.

Infrastruktur for lading av el-biler er begrenset. Hjemmetjenesten skal i januar 2024 bytte ut bilparken til elbiler. Oppdal kommune har fått tilsagn på tilskudd kr. 200.000,- til etablering av 8 ladepunkter ved carport hjemmetjenesten og 5 ladepunkter ved rådhuset. Tiltaket er beregnet å koste kr. 500.000,-. Noe usikkerhet knyttet til anleggsbidrag til nettleverandør.

Beregnet årlig klimaeffekt i CO2-ekvivalenter:
Skjønnsmessig vurdering av årlig klimaeffekt:
Beregnet årlig effekt på energiforbruk i GWh:
Skjønnsmessig vurdering av årlig effekt på energiforbruk:

Xx17 Oppgradering av ODMS-byggene

Investering kr 1.000.000 i 2023, kr 2.000.000 i 2024 og kr 1.000.000 i 2025.

Tilstandsanalysen som ble utarbeidet i forbindelse med overtakelse av ODMS-bygningene viste tilstandsgradene (TG) 2. TG 2 betyr "Et visst omfang av feil og mangler og/eller avvik fra lover og forskrifter som krever teknisk utbedring." Oppsummert er det nødvendig å gjennomføre følgende tiltak, jfr. rapport utarbeidet av Taksforum 26.10.2021: Utskifting av vinduer underetasje gamle del, etterisolering av betongfasader, nytt taktekke gamle del, renovering av garderober i treningscenter. I tillegg bør det utarbeides samlet dokumentasjon for tekniske anlegg for hele ODMS. Tilsammen kr. 4,0 mill.

Beregnet årlig klimaeffekt i CO2-ekvivalenter:

Skjønnsmessig vurdering av årlig klimaeffekt:

Beregnet årlig effekt på energiforbruk i GWh:

Skjønnsmessig vurdering av årlig effekt på energiforbruk:

6824 Høgmo barnehage nybygg

Investering kr 17.957.000 i 2023 og 36.958.000 i 2024

Xx18 Pikhaugen barnehage renovering/påbygg

Investering kr 1.560.000 i 2025 og 12.948.000 i 2026

Lokalene for Høgmo og Pikhaugen barnehager slik de framstår i dag tilfredsstillende ikke krav i blant annet arbeidsmiljølov og har ikke hensiktsmessig funksjonalitet etter dagens standard. Dette er blant annet dokumentert i K-sak 19/59 Utredning kommunale barnehager.

I 2020 la kommunedirektøren fram, etter bestilling fra kommunestyret, to skisseprosjekt utarbeidet av Kvadrat arkitekter AS på henholdsvis bygging av ny 4-avdelingsbarnehage ved Høgmo og tilbygg/ renovering av Pikhaugen barnehage.

Kommunestyret vedtok følgende 3.juni 2021(sak 62/21)

1.Kommunestyret er opptatt av at alle barn i Oppdal skal ha gode barnehager, og at alle ansatte skal ha gode arbeidsforhold.

2.Kommunestyret vedtar at det skal være to kommunale barnehager i Oppdal sentrum.

3.Renovering/nybygg av Høgmo barnehage og renovering av Pikhaugen barnehage skal gjennomføres som innovative anskaffelser. Kontakt med NTNU og Universitetsavtalen med NTNU vurderes brukt, samt samarbeid med Nasjonalparken Næringshage.

4.Det vurderes om Oppdal kommune v/bygg og eiendom skal stå som byggherre og prosjektstyrer.

5.Prosjektering og renovering/bygging av Høgmo og renovering Pikhaugen barnehage søkes innarbeidet i Handlingsplan for 2022-2025

Prosjektering og bygging av Høgmo barnehage, samt prosjektering av tilbygg/renovering Pikhaugen barnehage ligger inne i vedtatt Handlingsplan 2022-2025 og videreføres i Handlingsplan 2023-2026.

I Handlingsplan 2023-2026 er nå bygging Pikhaugen barnehage planlagt oppstartet i 2026.

Kostnadsestimatene bygger på skisseprosjektene og tall fra Handlingsplan 2022-2025 fra 2020 fra inkl. mva. og en prisstigning på 4,4 %. fra januar 2021 til februar 2022.

Prosjekteringskostnader for forprosjekt anslås til kr. 1,5 mill. inkl. mva. ved ordinær totalentreprise for hver av barnehagene. Kommunedirektøren har beregnet og lagt inn prosjekteringskostnader for totalentreprise, da det er for denne typen anskaffelse Oppdal kommune har erfaringstall. Ved innovativ anskaffelse har en ingen egne erfaringstall, men erfarer fra andre prosjekt i andre kommuner at en slik prosjektering er mer arbeidskrevende.

Under byggeperioden for Høgmo barnehage, kan det bli nødvendig med alternative lokaler til barnehagedriften. Kostnad til dette er anslått til kr. 1,2 mill. uten mva. for 18 måneders stipulert byggeperiode.

Samlet investeringskostnad for 4-avdelings barnehage Høgmo er estimert til 56,4 mill. Samlet investeringskostnad for tilbygg og renovering av Pikhaugen barnehage er estimert til kr.20,1 mill.

Da arealet øker i begge barnehagene med henholdsvis 679 m² for Høgmo og 140 m² for Pikhaugen, vil en få økte FDV-kostnader. FDV- kostnader er for Høgmo barnehage beregnet etter FDV-nøkkel normal standard kr. 1233 pr. m² ekskl. mva. Tekniske tjenesters ramme må økes med en helårskostnad på kr. 837.000 ekskl. mva. for Høgmo og kr. 173.000 for Pikhaugen.

Handlingsplan 2023-2026

Det er ikke beregnet økte driftskostnader for selve barnehagedriften. Rammene til barnehagene utregnes etter antall barn. Bemanning og driftsutgifter pr. barn vil være det samme som nå. Kapasitetsmessig vil det være en fordel at Høgmo barnehage står ferdig før en starter tilbygg og renovering av Pikhaugen barnehage.

Stipulert tidslinje:

2022: Forprosjekt Høgmo barnehage

2023: Oppstart bygging Høgmo barnehage 1.5.

2024: Ferdigstillelse Høgmo barnehage 1.11.

2025: Forprosjekt Pikhaugen barnehage

2026: Oppstart tilbygg og renovering Pikhaugen barnehage

2027: Ferdigstillelse Pikhaugen barnehage 1.5.

Beløp i 1.000 kroner:

Investerings- utgifter inkl. mva	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Forprosjekt Høgmo	1.500					
Byggeprosjekt Høgmo		17.957	36.958			
Forprosjekt Pikhaugen				1.560		
Byggeprosjekt Pikhaugen					12.948	5.560

Driftsutgifter eks. mva	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Økte FDV-kostnader Høgmo		141	837	837	837	837
Økte FDV-kostnader Pikhaugen					104 (7mnd)	173
Alternative lokaler for Høgmo i byggeperioden	680	560				

Beregnet årlig klimaeffekt i CO₂-ekvivalenter:

Skjønnsmessig vurdering av årlig klimaeffekt:

Beregnet årlig effekt på energiforbruk i GWh:

Skjønnsmessig vurdering av årlig effekt på energiforbruk:

6825 Kjøretøy eiendomsavdelingen

Investering 2023 kr 250.000.

Tekniske tjenester avdeling bygg har 5-årig leasing avtale på minimaskin til brøyting og parkarbeid. Denne avtalen utgår mars 2023. Gjennkjøpsverdi kr. 250.000. Maskinen brukes til snørydding- veikostning og parkarbeid.

Beregnet årlig klimaeffekt i CO₂-ekvivalenter:

Skjønnsmessig vurdering av årlig klimaeffekt:

Beregnet årlig effekt på energiforbruk i GWh:

Skjønnsmessig vurdering av årlig effekt på energiforbruk:

8203 Klargjøring av nye industritomter

Investering: kr. 250.000 pr. år for hvert av årene i handlingsplanen.

Det er fortsatt etterslep på grunnlagsinvesteringer veg, vann og avløp i Ålma industriområde. I K-sak 00/108 vedtok kommunestyret følgende:

"Investeringsbehov til veg, vann- og avløpsanlegg på industriområdet søkes innarbeidet i revidert handlingsprogram for perioden 2002-2005."

Det har siden vært fulgt opp ved revideringen av handlingsplanene, med en årlig investering på kr 250 000,-. Det legges til grunn at dette programmet skal videreføres for perioden 2023-2026.

Beregnet årlig klimaeffekt i CO₂-ekvivalenter:

Skjønnsmessig vurdering av årlig klimaeffekt:

Beregnet årlig effekt på energiforbruk i GWh:

Skjønnsmessig vurdering av årlig effekt på energiforbruk:

8213 Ålma Industriområde opparbeidelse nytt industriareal

Investering kr 5.850.000 i 2023.

Formannskapet tilrådte i sak 22/16 den 15.02.2022 kommunestyret til å kjøpe ca. 24500m² industriareal i Ålma industriområde. Kommunestyret skal behandle saken den 17.03.2022. Opparbeidelse av industriarealet er kostnadsberegnet definert i F-sak 22/16 er kostnadsberegnet til kr 5.050.000,-. Pr 02.03.2022 er det ikke byggeklare industritomter i Oppdal. Det merkes pågang fra markedet vedrørende industriareal og i kommuneplan er det et satsingsområde å legge til rette for næringsutvikling. Investeringskostnader for infrastruktur, veg, vann og avløp, gatelys, asfalt, samt strøm vil bli dekket gjennom salg av de tomtene dette prosjektet realiserer.

Handlingsplan 2023-2026

Deler av Industrivegen sør (ved «nye» spekematen»), ca. 490m ble i sin tid ikke opparbeidet med asfalt. Det anbefales at opparbeidelsen som er definert ovenfor også skal omfatte asfaltering av de ca. 490 m av industrivegen syd som i dag ikke har asfalt. Dette er kostnadsberegnet til kr 800.000,-. Dette beløpet kan ikke dekkes inn ved salg av industritommer og blir å regne som en grunnlagsinvestering. Årlige driftskostnader er anslått til kr. 65.000

Beregnet årlig klimaeffekt i CO2-ekvivalenter: 103

Skjønnsmessig vurdering av årlig klimaeffekt:

Beregnet årlig effekt på energiforbruk i GWh:

Skjønnsmessig vurdering av årlig effekt på energiforbruk:

1130 Egenkapitalinnskudd KLP

Det er forutsatt at KLP årlig vil kalle inn egenkapitalinnskudd fra eierne, deriblant Oppdal kommune. Beløpene i planperioden er stipulerte.

Hovedoversikter

Bevilgningsoversikt drift etter budsjett- og regnskapsforskriften §5-4 første ledd

Bevilgningsoversikt drift	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Opprinnelig budsjett 2022	Regnskap 2021
Rammetilskudd	-234 255 000	-234 302 000	-235 056 000	-235 056 000	-231 354 000	-231 929 981
Inntekts- og formuesskatt	-204 476 000	-204 476 000	-204 476 000	-204 476 000	-199 349 000	-207 391 319
Eiendomsskatt	-34 528 000	-34 528 000	-34 528 000	-34 528 000	-35 000 000	-33 861 894
Andre skatteinntekter	-6 950 000	-6 950 000	-6 950 000	-6 950 000	-6 900 000	-6 875 269
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-2 286 000	-2 277 000	-2 267 000	-2 258 000	-2 882 000	-3 382 621
Sum generelle driftsinntekter	-482 495 000	-482 533 000	-483 277 000	-483 268 000	-475 485 000	-483 441 084
Sum bevilgninger drift, netto	471 443 000	451 227 000	452 248 000	447 299 000	453 932 000	432 298 166
Avskrivninger	33 309 000	36 397 000	37 595 000	37 065 000	33 394 000	30 616 531
Sum netto driftsutgifter	504 752 000	487 624 000	489 843 000	484 364 000	487 326 000	462 914 697
Brutto driftsresultat	22 257 000	5 091 000	6 566 000	1 096 000	11 841 000	-20 526 387
Renteinntekter	-7 439 000	-7 847 000	-7 683 000	-7 426 000	-4 028 000	-3 632 088
Utbytter	-7 728 000	-7 728 000	-7 728 000	-7 728 000	-7 700 000	-7 732 822
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler						
Renteutgifter	10 661 000	14 560 000	15 660 000	15 181 000	6 812 000	5 477 520
Avdrag på lån	21 100 000	23 200 000	23 700 000	23 500 000	20 578 000	21 672 080
Netto finansutgifter	16 594 000	22 185 000	23 949 000	23 527 000	15 662 000	15 784 690
Motpost avskrivninger	-33 309 000	-36 397 000	-37 595 000	-37 065 000	-33 394 000	-30 616 531
Netto driftsresultat	5 542 000	-9 121 000	-7 080 000	-12 442 000	-5 891 000	-35 358 227
<i>Disponering eller dekning av netto driftsresultat:</i>						
Overføring til investering	26 607 000	8 660 000	8 680 000	8 780 000	10 555 000	12 615 000
Avsetning til bundne driftsfond	4 830 000	4 875 000	4 857 000	4 829 000	4 431 000	13 188 576
Bruk av bundne driftsfond	-5 216 000	-5 216 000	-5 216 000	-5 216 000	-5 916 000	-10 362 674
Avsetning til disposisjonsfond	15 005 000	16 453 000	13 634 000	19 024 000	19 202 000	54 538 935
Bruk av disposisjonsfond	-46 768 000	-15 651 000	-14 875 000	-14 975 000	-22 381 000	-34 621 610
Tidligere års regnskapsmessige mindreforbruk	0	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års merforbruk					0	
Sum disponering eller dekning av netto driftsresultat	-5 542 000	9 121 000	7 080 000	12 442 000	5 891 000	35 358 227
Fremført til inndeckning i senere år (positivt tall = regnskapsmessig merforbruk, negativt tall = regnskapsmessig mindreforbruk)	0	0	0	0	0	0

Handlingsplan 2023-2026

Bevilgningsoversikt drift etter budsjett- og regnskapsforskriften §5-4 andre ledd

Bevilgninger drift, netto pr ansvars-/bevilgningsområde:	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Opprinnelig budsjett 2022	Regnskap 2021
Stab- og støttetjenester, netto bevilgning	33 153 000	32 271 000	31 471 000	31 471 000	31 881 000	30 528 000
Nettoutgift	36 134 000	35 252 000	34 852 000	34 852 000	35 578 000	33 599 474
Avsetning til bundne driftsfond	30 000	30 000	30 000	30 000	44 000	1 461 000
Bruk av bundne driftsfond	-2 490 000	-2 490 000	-2 490 000	-2 490 000	-2 490 000	-3 967 288
Avsetning til disposisjonsfond	525 000	525 000	125 000	125 000	495 000	1 915 814
Bruk av disposisjonsfond	-1 046 000	-1 046 000	-1 046 000	-1 046 000	-1 746 000	-2 481 000
Helse- og oppvekstforvaltning, netto bevilgning	51 862 000	51 862 000	52 042 000	52 042 000	51 131 000	50 808 284
Nettoutgift	57 192 000	52 722 000	52 303 000	52 303 000	51 572 000	51 330 284
Avsetning til bundne driftsfond	0	0	0	0	0	233 000
Bruk av bundne driftsfond	0	0	0	0	0	-321 000
Avsetning til disposisjonsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-5 330 000	-860 000	-261 000	-261 000	-441 000	-434 000
Politisk styring og kontroll, netto bevilgning	5 497 000	4 997 000	5 297 000	4 997 000	4 997 000	5 338 057
Nettoutgift	5 497 000	4 997 000	5 297 000	4 997 000	4 997 000	5 338 057
Avsetning til bundne driftsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond	0	0	0	0	0	0
Avsetning til disposisjonsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	0	0	0
Plan og forvaltning, netto bevilgning	10 461 000	10 461 000	10 461 000	10 261 000	9 590 000	8 859 000
Nettoutgift	21 682 000	12 982 000	12 982 000	12 782 000	14 952 000	12 304 440
Avsetning til bundne driftsfond	0	0	0	0	0	2 352 389
Bruk av bundne driftsfond	-2 004 000	-2 004 000	-2 004 000	-2 004 000	-2 704 000	-1 377 944
Avsetning til disposisjonsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-9 217 000	-517 000	-517 000	-517 000	-2 658 000	-4 419 885
Oppdal helsesenter, netto bevilgning	61 990 000	61 637 000	61 637 000	61 637 000	61 637 000	63 158 000
Nettoutgift	61 990 000	61 637 000	61 637 000	61 637 000	61 637 000	63 928 694
Avsetning til bundne driftsfond	0	0	0	0	0	145 846
Bruk av bundne driftsfond	0	0	0	0	0	-492 445
Avsetning til disposisjonsfond	0	0	0	0	0	1 724 905
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	0	0	-2 149 000
Hjemmetjenester, netto bevilgning	84 613 000	84 613 000	84 613 000	84 613 000	85 967 000	84 275 000
Nettoutgift	84 613 000	84 613 000	84 613 000	84 613 000	85 967 000	84 233 976
Avsetning til bundne driftsfond	0	0	0	0	0	124 603
Bruk av bundne driftsfond	0	0	0	0	0	-686 113
Avsetning til disposisjonsfond	0	0	0	0	0	1 496 534
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	0	0	-894 000
Aune skole, netto bevilgning	41 207 000	40 024 000	39 329 000	38 735 000	38 505 000	36 626 000
Nettoutgift	41 207 000	40 024 000	39 329 000	38 735 000	38 505 000	38 531 067
Avsetning til bundne driftsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond	0	0	0	0	0	-102 000
Avsetning til disposisjonsfond	0	0	0	0	0	50 000
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	0	0	-1 853 067
Drivdalen oppvekstsenter, netto bevilgning	9 023 000	8 683 000	8 625 000	8 289 000	8 405 000	8 106 000
Nettoutgift	9 023 000	8 683 000	8 625 000	8 289 000	8 405 000	8 246 465
Avsetning til bundne driftsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond	0	0	0	0	0	0
Avsetning til disposisjonsfond	0	0	0	0	0	207 535
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	0	0	-348 000
Midtbygda oppvekstsenter, netto bevilgning	18 595 000	18 658 000	19 005 000	18 928 000	17 629 000	15 993 000
Nettoutgift	18 595 000	18 658 000	19 005 000	18 928 000	17 629 000	16 101 248
Avsetning til bundne driftsfond	0	0	0	0	0	84 260
Bruk av bundne driftsfond	0	0	0	0	0	0
Avsetning til disposisjonsfond	0	0	0	0	0	7 492
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	0	0	-200 000

Handlingsplan 2023-2026

Bevilgningsoversikt drift	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Opprinnelig budsjett 2022	Regnskap 2021
Oppdal ungdomsskole, netto bevilgning	27 995 000	28 240 000	30 623 000	27 142 000	25 512 000	25 671 000
Nettoutgift	26 461 000	26 706 000	29 089 000	25 608 000	25 891 000	26 205 473
Avsetning til bundne driftsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond	0	0	0	0	0	-144 037
Avsetning til disposisjonsfond	2 791 000	2 791 000	2 791 000	2 791 000	2 791 000	2 274 296
Bruk av disposisjonsfond	-1 257 000	-1 257 000	-1 257 000	-1 257 000	-3 170 000	-2 664 732
Høgmo og Pikhaugen barnehager, netto bevilgning	14 566 000	14 446 000	13 886 000	13 886 000	13 228 000	12 913 001
Nettoutgift	14 566 000	14 446 000	13 886 000	13 886 000	13 228 000	12 813 315
Avsetning til bundne driftsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond	0	0	0	0	0	-119 583
Avsetning til disposisjonsfond	0	0	0	0	0	219 269
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	0	0	0
Tekniske tjenester, netto bevilgning	28 861 000	25 743 000	26 687 000	26 739 000	29 429 000	33 294 588
Nettoutgift	29 614 000	26 496 000	27 243 000	27 295 000	30 682 000	37 754 762
Avsetning til bundne driftsfond	691 000	691 000	691 000	691 000	691 000	984 943
Bruk av bundne driftsfond	-722 000	-722 000	-722 000	-722 000	-722 000	-1 250 117
Avsetning til disposisjonsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-722 000	-722 000	-525 000	-525 000	-1 222 000	-4 195 000
Helse- og familie, netto bevilgning	38 454 000	38 454 000	38 454 000	38 454 000	38 095 000	33 965 001
Nettoutgift	39 673 000	39 673 000	39 673 000	39 673 000	39 314 000	33 912 050
Avsetning til bundne driftsfond	0	0	0	0	0	1 019 076
Bruk av bundne driftsfond	0	0	0	0	0	-1 027 623
Avsetning til disposisjonsfond	0	0	0	0	0	1 313 470
Bruk av disposisjonsfond	-1 219 000	-1 219 000	-1 219 000	-1 219 000	-1 219 000	-1 251 972
NAV, netto bevilgning	7 646 000	7 646 000	7 646 000	7 646 000	7 646 000	7 233 000
Nettoutgift	9 016 000	9 016 000	9 016 000	9 016 000	9 016 000	7 595 461
Avsetning til bundne driftsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond	0	0	0	0	0	-554 000
Avsetning til disposisjonsfond	0	0	0	0	0	988 539
Bruk av disposisjonsfond	-1 370 000	-1 370 000	-1 370 000	-1 370 000	-1 370 000	-797 000
Kirkelig sektor, netto bevilgning	5 347 000	5 347 000	5 347 000	5 347 000	5 347 000	5 217 000
Nettoutgift	5 347 000	5 347 000	5 347 000	5 347 000	5 347 000	5 217 000
Avsetning til bundne driftsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond	0	0	0	0	0	0
Avsetning til disposisjonsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	0	0	0
Oppdal kulturhus KF, netto bevilgning	14 453 000	14 453 000	14 453 000	14 453 000	14 163 000	14 377 000
Nettoutgift	14 453 000	14 453 000	14 453 000	14 453 000	14 163 000	15 042 959
Avsetning til bundne driftsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond	0	0	0	0	0	-49 194
Avsetning til disposisjonsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	0	0	-616 765
Tilleggsbevilgninger og avskrivninger, netto bevilgning	2 293 000	1 813 000	1 509 000	1 496 000	2 962 000	-6 645 462
Nettoutgift/-inntekt	2 293 000	1 813 000	1 509 000	1 496 000	2 962 000	-6 645 462
Avsetning til bundne driftsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond	0	0	0	0	0	0
Avsetning til disposisjonsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	0	0	0
Kraftrettigheiter, netto bevilgning	-5 913 000	-6 291 000	-6 611 000	-6 611 000	-5 913 000	-13 211 097
Nettoinntekt	-5 913 000	-6 291 000	-6 611 000	-6 611 000	-5 913 000	-13 211 097
Avsetning til bundne driftsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond	0	0	0	0	0	0
Avsetning til disposisjonsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	0	0	0
Sum alle områder, netto bevilgning	450 103 000	443 057 000	444 474 000	439 525 000	440 211 000	416 505 372
Nettoutgift/-inntekt	471 443 000	451 227 000	452 248 000	447 299 000	453 932 000	432 298 166
Avsetning til bundne driftsfond	721 000	721 000	721 000	721 000	735 000	6 405 117
Bruk av bundne driftsfond	-5 216 000	-5 216 000	-5 216 000	-5 216 000	-5 916 000	-10 091 344
Avsetning til disposisjonsfond	3 316 000	3 316 000	2 916 000	2 916 000	3 286 000	10 197 854
Bruk av disposisjonsfond	-20 161 000	-6 991 000	-6 195 000	-6 195 000	-11 826 000	-22 304 421

Handlingsplan 2023-2026

Økonomisk oversikt drift etter budsjett- og regnskapsforskriften §5-6

	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Opprinnelig budsjett 2022	Regnskap 2021
Driftsinntekter						
Rammetilskudd	-234 255 000	-234 302 000	-235 056 000	-235 056 000	-231 354 000	-231 929 981
Skatt på inntekt og formue	-204 476 000	-204 476 000	-204 476 000	-204 476 000	-199 349 000	-207 391 319
Eiendomsskatt	-34 528 000	-34 528 000	-34 528 000	-34 528 000	-35 000 000	-33 861 894
Andre skatteinntekter	-6 950 000	-6 950 000	-6 950 000	-6 950 000	-6 900 000	-6 875 269
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-16 286 000	-16 277 000	-16 267 000	-16 258 000	-16 882 000	-15 970 021
Overføringer og tilskudd fra andre	-49 452 000	-49 452 000	-49 452 000	-49 452 000	-49 452 000	-103 525 730
Brukerbetalinger	-21 978 000	-21 978 000	-21 978 000	-21 978 000	-21 978 000	-21 954 813
Salgs- og leieinntekter	-64 551 000	-64 551 000	-64 551 000	-64 551 000	-64 551 000	-71 950 207
Sum driftsinntekter	-632 476 000	-632 514 000	-633 258 000	-633 249 000	-625 466 000	-693 459 234
Driftsutgifter						
Lønnsutgifter	331 404 000	331 404 000	331 404 000	331 404 000	331 404 000	347 086 341
Sosiale utgifter	59 923 000	59 923 000	59 923 000	59 923 000	59 923 000	58 873 997
Kjøp av varer og tjenester	175 078 000	154 862 000	155 883 000	150 934 000	157 567 000	176 761 363
Overføringer og tilskudd til andre	55 019 000	55 019 000	55 019 000	55 019 000	55 019 000	59 594 616
Avskrivninger	33 309 000	36 397 000	37 595 000	37 065 000	33 394 000	30 616 531
Sum driftsutgifter	654 733 000	637 605 000	639 824 000	634 345 000	637 307 000	672 932 848
Brutto driftsresultat	22 257 000	5 091 000	6 566 000	1 096 000	11 841 000	-20 526 386
Finansinntekter						
Renteinntekter	-7 439 000	-7 847 000	-7 683 000	-7 426 000	-4 028 000	-3 632 088
Utbytte	-7 728 000	-7 728 000	-7 728 000	-7 728 000	-7 700 000	-7 732 822
Renteutgifter	10 661 000	14 560 000	15 660 000	15 181 000	6 812 000	5 477 520
Avdrag på lån	21 100 000	23 200 000	23 700 000	23 500 000	20 578 000	21 672 080
Netto finansutgifter	16 594 000	22 185 000	23 949 000	23 527 000	15 662 000	15 784 690
Motpost avskrivninger	-33 309 000	-36 397 000	-37 595 000	-37 065 000	-33 394 000	-30 616 531
Netto driftsresultat	5 542 000	-9 121 000	-7 080 000	-12 442 000	-5 891 000	-35 358 227
<i>Disponering eller dekning av netto driftsresultat:</i>						
Overføring til investering	26 607 000	8 660 000	8 680 000	8 780 000	10 555 000	12 615 000
Avsetning til bundne driftsfond	4 830 000	4 875 000	4 857 000	4 829 000	4 431 000	13 188 576
Bruk av bundne driftsfond	-5 216 000	-5 216 000	-5 216 000	-5 216 000	-5 916 000	-10 362 674
Avsetning til disposisjonsfond	15 005 000	16 453 000	13 634 000	19 024 000	19 202 000	54 538 935
Bruk av disposisjonsfond	-46 768 000	-15 651 000	-14 875 000	-14 975 000	-22 381 000	-34 621 610
Dekning av tidligere års merforbruk						
Bruk av tidligere års mindreforbruk	0	0	0	0	0	
Sum disponering eller dekning av netto driftsresultat	-5 542 000	9 121 000	7 080 000	12 442 000	5 891 000	35 358 227
Fremført til inndekning i senere år (positivt tall =merforbruk, negativt tall=mindreforbruk)	0	0	0	0	0	0

Bevilgningsoversikt investering etter budsjett- og regnskapsforskriften §5-5 første ledd

	2023	2024	2025	2026	Opprinnelig budsjett 2022	Regnskap 2021
Investeringer i varige driftsmidler	101 373 000	78 705 000	25 212 000	30 143 000	116 244 000	47 153 046
Tilskudd til andres investeringer	-	-	-	-	6 390 000	-
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	1 500 000	1 600 000	1 700 000	1 800 000	1 400 000	1 275 612
Utlån av egne midler						-
Avdrag på lån					-	
Sum investeringsutgifter	102 873 000	80 305 000	26 912 000	31 943 000	124 034 000	48 428 658
Kompensasjon for merverdiavgift	-15 420 000	-12 438 000	-1 492 000	-3 570 000	-12 692 000	-6 456 495
Tilskudd fra andre	-392 000	0	0	0	-2 851 000	-2 238 114
Salg av varige driftsmidler		-1 683 000	-1 683 000	-1 683 000	0	-7 159 869
Salg av finansielle anleggsmidler					0	-85 165 585
Mottatte avdrag på utlån av egne midler					0	-20 000
Bruk av lån	-59 764 000	-58 717 000	-16 250 000	-19 103 000	-44 785 000	-16 641 675
Sum investeringsinntekter	-75 576 000	-72 838 000	-19 425 000	-24 356 000	-60 328 000	-117 681 738
Videreutlån	7 000 000	7 000 000	7 000 000	7 000 000	7 000 000	8 546 526
Bruk av lån til videreutlån	-7 000 000	-7 000 000	-7 000 000	-7 000 000	-7 000 000	-8 546 526
Avdrag på lån til videreutlån	4 504 000	4 753 000	5 004 000	5 366 000	4 229 000	3 975 876
Mottatte avdrag på videreutlån	-4 504 000	-4 753 000	-5 004 000	-5 366 000	-2 000 000	-3 199 024
Netto utgifter videreutlån	0	0	0	0	2 229 000	776 852
Overføring fra drift	-26 607 000	-8 660 000	-8 680 000	-8 780 000	-10 555 000	-12 615 000
Avsetning til bundne investeringsfond						26 482
Bruk av bundne investeringsfond						-3 810 101
Avsetning til ubundet investeringsfond		1 683 000	1 683 000	1 683 000		89 939 000
Bruk av ubundet investeringsfond	-690 000	-490 000	-490 000	-490 000	-55 380 000	-5 064 152
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-27 297 000	-7 467 000	-7 487 000	-7 587 000	-65 935 000	68 476 229
Frømført til inndekning i senere år (udekket beløp)	0	0	0	0	0	0

Handlingsplan 2023-2026

Bevilgningsoversikt investering etter budsjett- og regnskapsforskriften §5-5 andre ledd

	2023	2024	2025	2026	Opprinnelig budsjett 2022	Regnskap 2021
1086 Sti-prosjekt Vang					0	275 222
1088 Rehab/oppgrad Kullsjøen friluftsomr					0	1 491 362
1091 eByggesak-modul					220 000	0
1167 IKT-infrastruktur 2019					0	190 103
1169 Ny telefoniløsn fra fasttelefoni til mobiler					0	360 571
1170 Oppgradering utstyr møterom					0	524 838
1172 Nye kontorlokaler økonomi, flytting					0	55 328
1173 Nye moduler Visma HRM/Økonomi					200 000	287 501
1174 IKT infrastruktur	2 550 000	100 000			2 483 000	1 805 240
1175 Nytt sak-/arkivsystem					2 500 000	0
1176 Oppgradering hjemmesiden					140 000	0
Xxx1 Helseplattformen	1 786 000	18 228 000				
2404 Oppgradering kulturhuset B 2022					2 550 000	0
3711 Velferdsteknologi pleie og omsorg	436 000				5 460 000	3 609 188
3714 Kjøkkenutstyr helsesenteret					250 000	0
3828 Utkjøp av bil hjemmetjensten					250 000	0
5711 Brannsikring av kirkene					3 840 000	0
6107 Div forsterkninger ledn.nett vann	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	500 000	377 303
6136 Diverse forsterkn lednett avløp	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	500 000	894 852
6186 Nyanl Driva boligfelt nord, vann					0	500 010
6187 Nyanl Driva boligfelt nord, avløp					0	353 257
6169 Høydebasseng og pumpestasjon Driva	4 037 000					
Xxx2 Sanering vann Brennhaugen			3 661 000	380 000		
Xxx3 Sanering avløp Brennhaugen			5 491 000	395 000		
Xxx4 Sanering vann Morkel-/Kremlevegen	3 333 000	760 000				
Xxx5 Sanering avløp Morkel-/Kremlevegen	4 630 000	829 000				
Xxx6 Sanering vann Solei-/Røllik-/Røsslyngvegen		3 072 000	375 000			
Xxx7 Sanering avløp Solei-/Røllik-/Røsslyngvegen		4 608 000	375 000			
Xxx8 Forprosjekt ny renseløsning Oppdal sentrum R/	300 000					
Xxx9 Utskifting av Álma pumpestasjon		1 400 000				
Xx10 Sanering vann Soleivegen etappe 1				2 268 000		
Xx11 Sanering avløp Soleivegen etappe 1				3 402 000		
Xx12 Avslutning av deponi			2 000 000			
6227 Sanering vann Roseringen	254 000				1 557 000	0
6228 Sanering avløp Roseringen	340 000				2 336 000	0
6232 Ola Setromsv - rekkverk					500 000	0
6233 Ombygging kryss vSpar					0	1 045 168
6246 Tiltak for myke trafikanter	300 000	300 000	300 000	300 000	300 000	606 550
Xx13 Ålmen bru - rehabilitering	2 300 000					
6251 Forsterkn Gml Kongeveg					0	750 000
6254 Utvidelse renselanl, kvinnegarderobe					1 500 000	50 105
6259 Sanering avløp Lønset					0	834 503
6261 Opparb parkplass turomr Kåsen					450 000	0
6262 Nytt vegkryss E6 - Bjørkmosvingen					0	474 495
6266 Utskifting gatelysarmatur - led					100 000	0
6271 Oppgradering PLS, avløp					0	434 254
6272 Sanering vann Bjørndalsvegen					147 000	476 456
6273 Sanering avløp Bjørndalsvegen					220 000	737 348
6400 Sanering av div AF-ledninger vann					302 000	610 436
6401 Sanering av div AF-ledninger avløp					378 000	914 743
6402 Sanering vann Kantarellvegen					156 000	632 809
6403 Sanering avløp Kantarellvegen					233 000	858 879
6404 Sanering avløp Tågvollan					210 000	0
6405 Hovedplan drikkevann					100 000	0
6407 Parkering Siva - SPA8					0	1 774 513
6408 Nytt fortau i Nyvegen					0	18 450

Handlingsplan 2023-2026

	2023	2024	2025	2026	Opprinnelig budsjett 2022	Regnskap 2021
6409 Etabl av fjernaveste vannmålere andel vann	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000	0
6410 Etabl av fjernaveste vannmålere andel avløp	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000	0
6411 Forprosj slambeh.løsn Oppdal sentrum RA					200 000	0
6412 Avslutningsplan avfallsdeponi					200 000	0
6413 Hovedplan veg					300 000	0
6754 Bofellesskap for demente					0	35 749
6779 Oppgrad.brannsentraler Helsesentr/Mellomvn 2					0	385 610
6781 Toalettbygg Vang					156 000	0
6782 Utvikl nye utleieboliger Luvn 9, salg av boliger					0	40 383
6785 Luvegen 9					1 121 000	728 592
6790 Brannstasjon	47 400 000				28 000 000	47 544
Xx14 Oppgradering av kommunale veier	1 300 000	1 300 000	1 300 000	1 300 000		
Xx15 Rehabilitering av kommunale bygg	4 300 000	6 600 000	6 600 000	6 600 000		
Xx16 Ladepunkter el-biler v/Rådhuset og hos Hjemmetjenesten	500 000					
Xx17 Oppgradering av ODMS-byggene	1 000 000	2 000 000	1 000 000			
6800 Boas l utbedr mugg og soppskader					0	14 710 611
6808 Oppgrad pga brannkrav div bygg					0	10 000
6809 Ungd.skolen rehab nedløp/gradrenner					0	126 608
6814 Kjøp av utleiebolig					0	2 768 670
6815 Garasje/carport minibuss Engvn 2					0	336 643
6816 Oppgradering utleieboliger					0	804 144
6817 Rehab taktekke Helsesenteret					0	1 651 666
6818 Rådhuset oppgr ford.skap, eltavler,nødstrømaggr					0	260 425
6819 Sanering asbest - formålsbygg					0	228 292
6820 Nytt tak Rådhuset					4 500 000	168 750
6821 Elevkantine ungdomsskolen					14 000 000	57 447
6822 Ombygg ktr sokkel Dagsenter (Huset)					0	178 491
6823 Ombygging Statens Hus, tannlegektr					0	238 921
6824 Høgmo barnehage	17 957 000	36 958 000			1 500 000	0
Xx18 Pikhaugen barnehage			1 560 000	12 948 000		
6825 Kjøretøy eiendomsavd.	250 000				1 400 000	0
8103 Brennhaugområdet					0	18 005
8112 Fagerhaug boligfelt					0	1 885
8113 Driva boligfelt					54 000	182 627
8115 Sentrum sør utbyggingsområde					0	1 085
8129 Boligområde Brennhaug Mjøen del 2					0	9 705
8131 Boligtomter sentrumskjernen					0	14 355
8133 Driva boligfelt nord 1.etappe					1 820 000	1 104 958
8134 Utbygging boligområde nord for Bøndernes					0	656 309
8135 Klargjøring av boligtomter Bjørkmoen 3					1 000 000	0
8201 Kåsen industriområde					0	76 645
8203 Klargjøring av nye industritomter	250 000	250 000	250 000	250 000	250 000	249 990
8213 Álma industriområde	5 850 000					
8269 Utvikling komm.grunn Vangslia					0	817 316
8281 Reguleringsplan Oppdal Miljøstasjon					0	64 008
8282 Utbedr løypestrase friområde i sentrum					1 500 000	0
8283 Innløn festeomr gnr 288/128,133					38 951 000	0
8513 Salg av aksjer Vitnett AS						234 128
Sum investering i varige driftsmidler	101 373 000	78 705 000	25 212 000	30 143 000	122 634 000	47 153 046
1130 Egenkapitalinnskudd KLP	1 500 000	1 600 000	1 700 000	1 800 000	1 400 000	1 275 612
Sum investeringer i aksjer og andeler i selskaper	1 500 000	1 600 000	1 700 000	1 800 000	1 400 000	1 275 612